

ผลกระทบจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551:
ศึกษากรณีการรายงานการดำเนินการตามหมวดสี่ของคณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการ
ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

นายฉัตรชัย ตีรพิพัฒน์กุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2554
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

THE EFFECT FROM ENFORCING LAW ON ANTI-MONEY LAUNDERING CONTROL ACT
(SECOND AMENDMENT) B.E. 2551 : A STUDY OF REPORTING ON TRANSACTION (TITLE 4)
BY SECRETARY AND TRANSACTION COMMISSIONERS TO BOARD OF NATIONAL ANTI-
CORRUPTION

Mr. Chatchai tripipatkul

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws Program in Laws
Faculty of Law
Chulalongkorn University
Academic Year 2011
Copyright of Chulalongkorn University

ฉัตรชัย ตีรพีพัฒนกุล : ผลกระทบจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับ 2) พ.ศ. 2551: ศึกษากรณีการรายงานการดำเนินการตามหมวดสี่ของคณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (THE EFFECT FROM ENFORCING LAW ON ANTI-MONEY LAUNDERING CONTROL ACT (SECOND AMENDMENT) B.E. 2551 : A STUDY OF REPORTING ON TRANSACTION (TITLE 4) BY SECRETARY AND TRANSACTION COMMISSIONERS TO BOARD OF NATIONAL ANTI-CORRUPTION อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ศ.วีระพงษ์ บุญญภาส, 142 หน้า.

ปัจจุบันอาชญากรรมที่เกิดขึ้นมิได้มีผลกระทบแต่เพียงภายในประเทศที่มีการกระทำความผิดเท่านั้น แต่ยังมีผลไปยังประเทศอื่นๆ โดยมีการรวมตัวกันในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ เพื่อให้ความช่วยเหลือในการประกอบอาชญากรรม ดังนั้นเพื่อเป็นการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมสหประชาชาติจึงได้ประกาศใช้อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 โดยได้บัญญัติให้การฟอกเงินเป็นความผิดอาญา ซึ่งประเทศที่จะเป็นสมาชิกจะต้องมีกฎหมายฟอกเงินขึ้นใช้ภายในประเทศ ประเทศไทยจึงได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ต่อมาจึงได้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวโดยได้กำหนดให้คณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการฯ ต้องรายงานการปฏิบัติงานตามหมวดสี่ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ นอกเหนือจากการรายงานต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งอาจส่งผลต่อการปฏิบัติงานของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ทำให้การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมไม่บรรลุผลสมดังเจตนารมณ์ของการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จึงมุ่งศึกษาถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงินและกฎหมายป้องกันและปราบปรามการทุจริต และหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ โดยศึกษาวิเคราะห์ถึงอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงข้อขัดข้องที่อาจเกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 ของคณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการฯ โดยผู้เขียนได้เสนอแนวทางการแก้ไขกฎหมายในการที่จะลดข้อขัดข้องในการปฏิบัติ เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมมีประสิทธิภาพสมดังเจตนารมณ์ของการประกาศใช้กฎหมายฟอกเงิน

สาขาวิชา..... นิติศาสตร์..... ลายมือชื่อนิสิต.....

ปีการศึกษา..... 2554..... ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....

5285962334 : MAJOR LAWS

KEYWORDS: ANTI-MONEY LAUNDERING LAW/ANTI-CORRUPTION LAW/TRANSACTION/
REPORT

CHATCHAI TRIPIPAKUL : THE EFFECT FROM ENFORCING LAW ON ANTI-MONEY
LAUNDERING CONTROL ACT (SECOND AMENDMENT) B.E. 2551 : A STUDY OF
REPORTING ON TRANSACTION (TITLE 4) BY SECRETARY AND TRANSACTION
COMMISSIONERS TO BOARD OF NATIONAL ANTI-CORRUPTION. ADVISOR : PROF.
VIRAPONG BOONYOPHAS, 130 pp.

Today's crime not only has an impact within the originated country, but also does for other countries by the formation of transnational organization crime. These organizations would help each other in committing crimes. In order to prevent and suppress those crimes, United Nations has announced United Nations Vienna Convention Against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances 1988. The Convention stated that money laundering is a crime and interested parties need to have their national money laundering law in order to be member of this Convention. Thailand, then, has enacted anti-money laundering law in B.E. 2542, which later has been amended in the aspect that the transaction commissioners and secretary must report transaction (title 4) to the Board of National Anti-Corruption beside reporting to Board of Anti-Money Laundering. This amendment might lead to unsuccessful result and make the law's objective unreachable.

This thesis intends to study all anti-money laundering laws and anti-corruption laws including all the regulated agencies both domestic and international. The study will cover the analysis of the power of regulated agencies together with the obstacles that might happen from enforcing the anti-money laundering law (second amendment) B.E. 2551 by transaction commissioners and secretary. The author has also recommended a model to amend the law in order to reduce those obstacles to enhance the efficiency of the crime suppression to fulfill the goal of this law.

Field of Study : ...Laws..... Student's Signature.....

Academic Year : ...2011..... Advisor's Signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสะดวก และความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากท่าน ศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญญะภาส ที่กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ โดยได้เมตตาให้คำปรึกษาและชี้แนะแนวทางในการค้นคว้า วิเคราะห์ข้อมูล อันเป็นประโยชน์ต่อการเขียนวิทยานิพนธ์ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดีตลอดมา ตลอดจนช่วยตรวจแก้ไขข้อบกพร่องทั้งหลาย จนกระทั่งสำเร็จสมบูรณ์เป็นวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนจึงกราบขอพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้เขียนขอกราบขอพระคุณ ศาสตราจารย์ไชยยศ เหมะรัชตะ เป็นอย่างสูงที่กรุณารับเป็นประธานการสอบวิทยานิพนธ์ ขอกราบขอพระคุณอาจารย์อรรณพ ลิขิตจิตตะ และอาจารย์อุทิศ บัวศรี ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่ามาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ซึ่งทั้งสามท่านได้กรุณาให้คำแนะนำ คำปรึกษา ตลอดจนข้อคิดเห็นต่างๆที่มีประโยชน์อย่างมากต่อผู้เขียน จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้เขียนมีความรู้สึกซาบซึ้งในความเมตตาของท่านอาจารย์ทุกๆ ท่านเป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอพระคุณท่านอาจารย์ไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้เขียนขอกราบขอพระคุณ รองศาสตราจารย์ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ และท่านสุรศักดิ์ ตีร์รัตน์ ตระกูล เป็นอย่างสูงที่ได้สละเวลาอันมีค่าให้ผู้เขียนในการสัมภาษณ์เพื่อประกอบในการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จ

ผู้เขียนขอกราบขอพระคุณบิดา มารดา พี่ๆ ครู อาจารย์ ที่ได้อบรมสั่งสอน ส่งเสริมสนับสนุนผู้เขียนมาโดยตลอด และขอขอบคุณคุณวาสิฎฐี สิงห์โต และ เด็กหญิงฉัตรวีร์ ตีร์พัฒน์กุล ที่เป็นกำลังใจให้ผู้เขียนตลอดมา และขอขอบคุณน้องๆ สาขากฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ที่คอยช่วยเหลือให้คำแนะนำต่างๆ ในการทำวิทยานิพนธ์เสมอมา

ประโยชน์ใดๆ อันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอมอบเป็นกตเวทิตาคุณแก่บิดา มารดา คณาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านของผู้เขียน สำหรับความผิดพลาดและบกพร่องประการใดอันเกิดมีแต่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ข้าพเจ้าขอน้อมรับไว้แต่ผู้เดียว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	13
1.3 สมมติฐานของการวิจัย.....	14
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	14
1.5 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	14
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	15

บทที่ 2 กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการ

ฟอกเงินของไทยและต่างประเทศ.....	17
2.1. ลักษณะและความเป็นมาของกฎหมายว่าด้วยการ ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศไทย.....	17
2.1.1. ทัศนคติของการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการ ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน.....	17
2.1.2. ความเป็นมาของพระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542.....	21
2.1.3. แนวคิดของพระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551.....	24
2.1.4. ความหมาย รูปแบบ และลักษณะของการฟอกเงิน.....	27
2.1.4.1. ความหมายของการฟอกเงิน.....	27
2.1.4.2. รูปแบบและลักษณะของการฟอกเงิน.....	31

	หน้า
2.1.5. ขั้นตอนของการฟอกเงิน.....	33
2.1.6. สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน.....	34
2.1.7. โครงสร้างของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน.....	36
2.1.8. อำนาจหน้าที่ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน.....	38
2.1.9. อำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน.....	40
2.1.10. อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการธุรกรรม.....	43
2.1.11. อำนาจหน้าที่ของเลขาธิการ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน.....	49
2.2. กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของต่างประเทศ.....	51
2.2.1. ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	52
2.2.1.1. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน.....	52
2.2.1.2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน.....	57
2.2.2. ประเทศออสเตรเลีย.....	61
2.2.2.1. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง กับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน.....	61
2.2.2.2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน.....	63
2.2.3. ประเทศอังกฤษ.....	65
2.2.3.1. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง กับป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน.....	65
2.2.3.2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน.....	68

บทที่ 3 กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม

การทุจริตของไทยและต่างประเทศ.....	71
3.1.กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและหน่วยงานของไทย.....	71
3.1.1. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ....	71
3.1.2. โครงสร้างของสำนักงานคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.....	73
3.1.3. อำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.....	75
3.1.4. อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.....	76
3.2.กฎหมายว่าด้วยการด้อยป้องกันและปราบปรามการทุจริต และหน่วยงานของต่างประเทศ.....	83
3.2.1. ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	83
3.2.2. ประเทศออสเตรเลีย (รัฐนิวเซาท์เวลส์).....	84
3.2.3. เขตการปกครองพิเศษฮ่องกง (สาธารณรัฐประชาชนจีน).....	87
3.2.4. ประเทศสิงคโปร์.....	94
3.2.5. ประเทศเกาหลีใต้.....	96

บทที่ 4 วิเคราะห์ผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยฟอกเงินตาม

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2551.....	102
4.1. วิเคราะห์กฎหมายว่าด้วยฟอกเงินของไทยและของต่างประเทศ.....	102
4.2. วิเคราะห์กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการ ทุจริตของไทยและของต่างประเทศ.....	106
4.3. การตรวจสอบการดำเนินงานของคณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน.....	110
4.4. สรุปทศัมภาษณ์ความเห็นของ อดีตคณะกรรมการธุรกรรมและอดีตอัยการผู้รับผิดชอบคดีฟอกเงิน.....	115
4.5. ผลกระทบอันเกิดการบังคับใช้ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551.....	117

	หน้า
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	125
5.1. บทสรุป.....	125
5.2. ข้อเสนอแนะ.....	130
รายการอ้างอิง.....	134
ภาคผนวก.....	138
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	142

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่า พัฒนาการของการกระทำความผิดได้ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว นอกจากอาชญากรรมพื้นฐานที่พบเห็นกันอยู่ทั่วไปแล้ว อาชญากรรมที่สร้างความเสียหายแก่สังคมและประเทศชาติมากยิ่งขึ้น ซึ่งได้แก่ อาชญากรรมข้ามชาติ อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ และอาชญากรรมบนอินเทอร์เน็ต ได้เกิดขึ้นอย่างหนาตา ในขณะที่เดียวกันการบังคับใช้กฎหมายก็ดูเหมือนว่าตามไม่ทันกับความผิดเหล่านี้ ในบรรดาความผิดที่เรียกว่า “อาชญากรรมเฉพาะทาง” เหล่านี้ สิ่งหนึ่งที่มีความเหมือนกันก็คือ มูลเหตุจูงใจในการประกอบอาชญากรรม ซึ่งได้แก่ “เงินได้จำนวนมาก” เงินได้เหล่านี้ได้สร้างอุปสรรคสำคัญต่อการบังคับใช้กฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง การสร้างอิทธิพลจากเงินได้จำนวนมาก การนำเอาส่วนหนึ่งของเงินเหล่านี้ไปสนับสนุนองค์กรอาชญากรรม หรือการนำเอาส่วนหนึ่งของเงินได้ไปเป็นต้นทุนของการก่ออาชญากรรมครั้งต่อไป ด้วยเหตุนี้ นานาประเทศจึงมุ่งพัฒนากฎหมายและหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เพื่อขจัดเงินได้เหล่านี้ให้ไม่เป็นประโยชน์ต่อผู้กระทำความผิด อันเป็นการลดทอนมูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิดได้อีกวิธีหนึ่งและกฎหมายที่ใช้ดำเนินการกับการปกปิด เปลี่ยนสภาพทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดก็คือ “กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน” และความจำเป็นสำหรับประเทศไทยในการมีกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้แสดงไว้ในเหตุผลของคณะกรรมการร่างกฎหมายฉบับนี้ว่า

แม้ประเทศไทยจะมีกลไกทำหน้าที่ตรวจสอบและสร้างความปลอดภัยขึ้นในบ้านเมือง เช่น สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ (ปัจจุบันได้เปลี่ยนเป็นสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ) และสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน เป็นต้น แต่กลไกหรือสถาบันดังกล่าวมีหน้าที่จำกัดเฉพาะในเรื่องทางการเมือง การปกครอง และระบบราชการเท่านั้น โดยไม่ครอบคลุมถึงลักษณะของการประกอบอาชญากรรมบางประเภท เช่น อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ และอาชญากรรมทางการเงินประเภทต่างๆ ในการประกอบอาชญากรรมต่างๆ รวมไปถึงการขยายอิทธิพลครอบงำเศรษฐกิจและการเมืองของชาติได้อีกด้วย ซึ่งอาชญากรรมเหล่านี้หวังผลเพียงเพื่อให้งาน หรือ พรรคพวกของตนได้รับผลประโยชน์ทางด้านทรัพย์สินอย่างมหาศาล โดยไม่คำนึงว่าจะสร้างความเสียหายต่อการดำเนินธุรกิจ การประกอบกิจการของสถาบันการเงิน หรือเศรษฐกิจของประเทศแต่อย่างใด นอกจากนี้ยังสามารถใช้ทรัพย์สินเหล่านี้ให้เป็นประโยชน์ต่อไปในการประกอบอาชญากรรมต่างๆ รวมไปถึงการขยายอิทธิพลครอบงำเศรษฐกิจและการเมืองของชาติได้อีกด้วย

สภาพปัญหาอาชญากรรมและอิทธิพลต่างๆ ซึ่งมีอิทธิพลต่อธุรกิจ การเมือง สังคมและระบบราชการ เป็นเรื่องที่สังคมไทยได้รับรู้กันมานานและไม่ปรารถนาจะให้มีสภาพเช่นนี้ คนส่วนใหญ่มักจะ

กล่าวถึง “ความโปร่งใส” ทั้งในวงการเมือง ธุรกิจ และระบบราชการ กล่าวได้ว่าในช่วงเวลาที่ผ่านมา สังคมเริ่มให้ความสนใจและตื่นตัวเกี่ยวเนื่องกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ในฐานะเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้มีความโปร่งใสขึ้นมาได้และจากการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ สังคมได้ให้ความสนใจสนับสนุนให้มีกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินอย่างชัดเจน

ดังนั้นประเทศไทยจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมียกกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินด้วยเหตุผลสองประการ

ประการแรก ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายใดที่กำหนดเกี่ยวกับความผิดฐานฟอกเงินโดยตรงเพื่อให้มีการดำเนินคดีและลงโทษบุคคลที่อยู่ในกระบวนการฟอกเงิน

ประการที่สอง ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายหรือระเบียบใด รวมทั้งมาตรการพิเศษในการติดตามร่องรอยทางการเงิน ซึ่งกำหนดให้สถาบันการเงินมีหน้าที่ให้ความร่วมมือในการรายงานข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการติดตามเรื่องการฟอกเงินเป็นการเฉพาะ ซึ่งช่องว่างนี้อาจแก้ไขได้โดยการออกกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินขึ้นมาใช้บังคับ

ด้วยเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าวจึงทำให้ประเทศไทยมีกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินขึ้นมาบังคับใช้ เมื่อ พ.ศ. 2542 โดยเรียกกฎหมายฉบับนี้ว่า “พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542”

นับจากนั้นเป็นต้นมา หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจึงได้ถูกจัดตั้งขึ้นในปีเดียวกัน โดยเรียกว่า “สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (Anti-Money Laundering Office)” ภายหลังจากการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ ประชาชนส่วนหนึ่งที่ได้รับผลกระทบได้มองว่ากฎหมายฉบับนี้ได้ก้าวล่วงไปในสิทธิในทรัพย์สินของประชาชนมากกว่ากฎหมายฉบับอื่นๆ เช่นได้มีการกำหนดให้สถาบันการเงินต้องมีหน้าที่รายงานธุรกรรมทางการเงิน ลูกค้ำที่มาทำธุรกรรมทางการเงิน ต้องใช้ชื่อจริง จะใช้นามแฝงหรือตั้งตัวแทนมาเปิดบัญชีไม่ได้ สถาบันการเงินจะต้องใช้หลักเกณฑ์สากลในเรื่องการรู้จักตัวตนของลูกค้า (Know Your Customer) และหลักการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า (Customer Due Diligence)

พิจารณาในด้านเนื้อหาของสาระของกฎหมายฉบับนี้แล้ว ได้มีการสร้างหลักเกณฑ์ในการให้ความคุ้มครองสิทธิของบุคคลภายนอกตามหลักเกณฑ์สากล แต่ก็มีบุคคลบางกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากกฎหมายฉบับนี้ได้หาช่องจังหวะในการแก้ไขกฎหมาย โดยไม่คำนึงว่าจะสอดคล้องกับหลักเกณฑ์สากลหรือไม่ โดยได้มีการแก้ไขหลายครั้ง และฉบับที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการใช้กฎหมายก็คือ “พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 มาตรา 34(4) มาตรา 37 และมาตรา 39/1 ซึ่งบัญญัติว่า

มาตรา 34 ให้คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(4) เสนอรายงานผลการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ต่อคณะกรรมการและคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

มาตรา 37 เมื่อคณะกรรมการตุกรกรมหรือเลขาธิการ แล้วแต่กรณี สั่งยับยั้งการทำตุกรกรมตามมาตรา 35 หรือมาตรา 36 แล้ว ให้คณะกรรมการตุกรกรมรายงานต่อคณะกรรมการและคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

มาตรา 39/1 เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการตุกรกรมและเลขาธิการ ทำรายงานสรุปการดำเนินการตามหมวดนี้ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทุกสี่เดือน

รายงานตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องระบุรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. บุคคลผู้ถูกตรวจสอบตุกรกรมหรือทรัพย์สิน หรือถูกสั่งยับยั้งการทำตุกรกรม หรือถูกยึดหรืออายัดทรัพย์สิน
2. พยานหลักฐานที่ใช้ดำเนินการต่อบุคคลตาม 1
3. ผู้ขอ ผู้ใช้หรือสั่งการให้มีการดำเนินการ
4. ผลการดำเนินการ

รายละเอียดตามมาตรานี้ให้ถือเป็นความลับของทางราชการ

คำถามที่ตามมาหลังจากกฎหมายฉบับนี้ได้ออกมาใช้บังคับก็คือ

1. การบัญญัติพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเพียงใด เพราะพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ก็ได้กำหนดให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ต้องจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรี ซึ่งคณะรัฐมนตรีต้องเสนอรายงานพร้อมข้อสังเกตต่อรัฐสภา ส่วนอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้มีบัญญัติไว้ในกฎหมายหลายฉบับด้วยกัน ดังนี้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 250

1. ใ้สอบสวนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนพร้อมทั้งทำความเห็นเกี่ยวกับการถอดถอนออกจากตำแหน่งเสนอต่อวุฒิสภาตามมาตรา 272 และมาตรา 273 วรรคสาม

2. ใ้สอบสวนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนพร้อมทั้งทำความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองส่งไปยังศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามมาตรา 275

3. ใ้สอบสวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูงหรือข้าราชการซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่ผู้อำนวยการกองหรือเทียบเท่าขึ้นไปร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมรวมทั้งดำเนินการ

กับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือข้าราชการในระดับต่ำกว่าที่ร่วมกระทำความผิดกับผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวหรือกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือที่กระทำ ความผิดในลักษณะที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเห็นสมควรดำเนินการด้วย ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

4. ตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริง รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา 259 และมาตรา 264 ตามบัญชีและเอกสารประกอบที่ได้ยื่นไว้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนด

5. กำกับดูแลคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

6. รายงานผลการตรวจสอบและผลการปฏิบัติหน้าที่พร้อมข้อสังเกตต่อคณะรัฐมนตรี สมาชิกผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา ทุกปี ทั้งนี้ ให้ประกาศรายงานดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษาและเปิดเผยต่อสาธารณชนด้วย

7. ดำเนินการอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2550 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554) มาตรา 19 ซึ่งได้บัญญัติถึงอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ดังนี้

1. ได้สอบสวนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวน พร้อมทั้งนำความเห็นเสนอต่อวุฒิสภา กรณีมีการร้องขอให้ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด อัยการสูงสุด ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน รองประธานศาลฎีกา รองประธานศาลปกครองสูงสุด หัวหน้าสำนักตุลาการทหาร รองอัยการสูงสุด ผู้พิพากษาหรือตุลาการ พนักงานอัยการตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นที่เทียบเท่า

2. ได้สอบสวนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวน พร้อมทั้งทำความเห็นส่งไปยังอัยการสูงสุดเพื่อฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง กรณีมีผู้กล่าวหาหรือเรียนให้ดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือข้าราชการการเมืองอื่นว่าร้ายผิดปกติ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่นและให้ใช้บังคับกับกรณีบุคคลดังกล่าวหรือบุคคลอื่นเป็นตุลาการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนด้วย

3. ได้สอบสวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐว่าร้ายผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

4. ตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริง รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สิน และหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

5. กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกำหนดตำแหน่งและชั้นหรือระดับของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

6. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐและการเปิดเผยแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี

7. รายงานผลการตรวจสอบและผลการปฏิบัติหน้าที่พร้อมข้อสังเกตต่อคณะรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา ทุกปี และนำรายงานนั้นออกพิมพ์เผยแพร่ต่อไป

8. เสนอมาตรการ ความเห็น หรือข้อเสนอก่อนต่อคณะรัฐมนตรี รัฐสภา ศาล หรือคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เพื่อให้มีการปรับปรุงการปฏิบัติราชการ หรือวางแผนโครงการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตต่อหน้าที่ การกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

9. การดำเนินการส่งเรื่องให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษาให้ยกเลิกหรือเพิกถอนสิทธิหรือเอกสารสิทธิที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้อนุมัติหรืออนุญาตให้สิทธิประโยชน์หรือออกเอกสารสิทธิแก่บุคคลใดไปโดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือระเบียบของทางราชการอันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ทางราชการ

10. ดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริตและเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งดำเนินการให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

11. ให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

12. แต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย

13. ดำเนินการอื่นตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้บัญญัติ หรือที่กฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ซึ่งได้แก่

13.1 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. 2542

13.2 พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542

13.3 กฎหมายว่าด้วยการจัดการหุ้นส่วนหรือหุ้นของรัฐมนตรี

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2550 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554) มาตรา 25 ยังได้บัญญัติถึงการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ไว้โดยให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. สั่งให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ปฏิบัติการทั้งหลายอันจำเป็นแก่การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำหรือให้ให้ถ้อยคำเพื่อประโยชน์แห่งการไต่สวนข้อเท็จจริง

2. ดำเนินการขอให้ศาลที่มีเขตอำนาจออกหมายเพื่อเข้าไปในเคหสถาน สถานที่ทำการ หรือสถานที่อื่นใด รวมทั้งยานพาหนะของบุคคลใดๆ ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตกหรือในระหว่างเวลาที่มีการประกอบกิจการเพื่อตรวจสอบ ค้น ยึดหรืออายัด เอกสาร ทรัพย์สิน หรือพยานหลักฐานอื่นใดซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ไต่สวนข้อเท็จจริง และหากยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จในเวลาดังกล่าวให้สามารถดำเนินการต่อไปได้จนกว่าจะแล้วเสร็จ

3. มีหนังสือขอให้หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานเอกชนดำเนินการเพื่อประโยชน์แห่งการปฏิบัติหน้าที่ การไต่สวนข้อเท็จจริง หรือการวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

4. วางระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการจ่ายค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเดินทางและค่าตอบแทนของพยานบุคคล และเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเรื่องอื่นใดเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

5. วางระเบียบเกี่ยวกับการจ่ายสินบนตามมาตรา 30

6. ออกระเบียบหรือประกาศเกี่ยวกับการบริหารทั่วไป การบริหารงานบุคคล การงบประมาณ การเงินและทรัพย์สิน และการดำเนินการอื่นของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

การดำเนินคดีอาญากับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีอำนาจดังต่อไปนี้¹

1. แสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อที่จะทราบ ข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิด และเพื่อเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ

¹ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2550 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554) มาตรา 26

2. ดำเนินการขอให้ศาลที่มีเขตอำนาจออกหมายเพื่อให้มีการจับ และควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งระหว่างการไต่สวนข้อเท็จจริงปรากฏว่าเป็นผู้กระทำความผิดหรือเป็นผู้ซึ่งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้มีมติว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูล เพื่อส่งตัวไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการต่อไป

3. การปล่อยตัวผู้ถูกจับชั่วคราว²

การฟ้องคดีหรือแต่งตั้งทนายความให้ฟ้องคดีแทนต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี แล้วแต่กรณีนั้น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2550 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554) ได้ให้อำนาจคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติดังนี้³

1. ในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและอัยการสูงสุดได้แต่งตั้งคณะทำงานขึ้นพิจารณาแล้ว ไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินคดีได้

2. ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นอัยการสูงสุด

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติยังมีอำนาจส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาสั่งพักราชการหรือ พักงาน เพื่อรอฟังผลการพิจารณาของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาอาจจะก่อให้เกิดความเสียหายให้แก่ทางราชการหรือเป็นอุปสรรคในการไต่สวนข้อเท็จจริง⁴

นอกจากนี้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ยังมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายอื่น กล่าวคือ

1. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. 2542 มาตรา 10 และมาตรา 11 ได้กำหนดให้เมื่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีมติว่ากรณีมีมูลที่จะดำเนินคดีโดยเป็นการกล่าวหานายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิก สภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือข้าราชการการเมืองอื่น หรือบุคคลอื่นเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนในความผิดฐานร่ำรวยผิดปกติกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา หรือ

² พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2550 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554) มาตรา 73

³ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2550 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554) มาตรา 97

⁴ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2550 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554) มาตรา 90

กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น หรือในคดีที่ร้องขอให้ทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นผิดปกติของนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมืองอื่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติตกเป็นของแผ่นดิน โดยให้ประธานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ส่งรายงาน เอกสาร และพยานหลักฐาน พร้อมทั้งความเห็นไปยังอัยการสูงสุดภายในสิบสี่วัน เพื่อให้อัยการสูงสุดยื่นฟ้องคดีต่อศาล และให้อัยการสูงสุดยื่นฟ้องคดีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง เว้นแต่ภายในระยะเวลาดังกล่าวอัยการสูงสุดมีความเห็นว่าเป็นเรื่องที่ยังมีข้อไม่สมบูรณ์ และได้แจ้งข้อไม่สมบูรณ์นั้นไปยังคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โดยให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและอัยการสูงสุดตั้งคณะทำงานขึ้นคณะหนึ่งภายในสิบสี่วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งข้อไม่สมบูรณ์ โดยมีผู้แทนของแต่ละฝ่ายจำนวนฝ่ายละเท่ากันเป็นคณะทำงาน ให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการ คณะทำงานมีอำนาจหน้าที่พิจารณาพยานหลักฐานที่ไม่สมบูรณ์ และรวบรวมพยานหลักฐานให้สมบูรณ์ แล้วส่งให้อัยการสูงสุดเพื่อฟ้องคดีต่อไป หากในกรณีที่คณะทำงานไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการฟ้องคดีได้ภายในกำหนดระยะเวลา 14 วัน นับแต่วันตั้งคณะทำงาน ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีอำนาจฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้เองหรืออาจแต่งตั้งทนายความก็ได้

2. พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542 ได้ให้อำนาจกับคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ในกรณีที่มีพฤติการณ์ปรากฏแก่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติหรือมีการกล่าวหาหรือเรียนว่ากระทำการซื้อ การจ้าง การแลกเปลี่ยน การเช่า การจำหน่ายทรัพย์สิน การได้รับสัมปทาน หรือการได้รับสิทธิใดๆ ของหน่วยงานของรัฐครั้งใด มีการกระทำอันเป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีอำนาจดังนี้

2.1 แสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิดและเพื่อเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ

2.2 มีคำสั่งให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ ปฏิบัติการทั้งหลาย อันจำเป็นแก่การรวบรวมพยานหลักฐานของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำเพื่อประโยชน์ในการสอบสวน

2.3 ดำเนินการขอให้ศาลที่มีเขตอำนาจออกหมายเพื่อเข้าไปในเคหสถาน สถานที่ทำการ หรือสถานที่อื่นใด รวมทั้งยานพาหนะของบุคคลใดๆ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก หรือในระหว่างเวลาที่มีการประกอบกิจการเพื่อตรวจสอบ ค้น ยึด หรืออายัด เอกสาร ทรัพย์สิน หรือ

พยานหลักฐานอื่นใด ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องที่ทำกรไต่สวนข้อเท็จจริง และหากดำเนินการไม่แล้วเสร็จในเวลาดังกล่าวให้สามารถดำเนินการต่อไปได้จนกว่าจะแล้วเสร็จ

2.4 ดำเนินการขอให้ศาลที่มีเขตอำนาจออกหมายเพื่อให้มีการจับและควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งระหว่างการไต่สวนข้อเท็จจริงปรากฏว่าเป็นผู้กระทำความผิดหรือเป็นผู้ซึ่งคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้มีมติว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูล เพื่อส่งตัวไปยังสำนักงานอัยการสูงสุด เพื่อดำเนินการต่อไป

2.5 ขอให้เจ้าพนักงานตำรวจหรือพนักงานสอบสวนดำเนินการตามหมายของศาลที่ออกตาม (2.3) และ (2.4)

2.6 กำหนดระเบียบโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาเกี่ยวกับการสืบสวนและสอบสวนการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ และการประสานงานในการดำเนินคดีระหว่างคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ประธานกรรมการและกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นพนักงานฝ่ายปกครองและตำรวจชั้นผู้ใหญ่ และมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และเพื่อประโยชน์ในการสอบสวนให้คณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีอำนาจแต่งตั้งตัวอนุกรรมการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามอำนาจของคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้ในกรณีเช่นว่านี้ให้อนุกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับแต่งตั้งเป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ส่งรายงานการสอบสวนให้สำนักงานอัยการสูงสุดดำเนินคดีต่อไป การดำเนินการเกี่ยวกับการสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องของพนักงานอัยการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ให้ถือว่าบทบัญญัติที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวน ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.

3. พระราชบัญญัติการจัดการหุ้นส่วนหรือหุ้นของรัฐมนตรี พ.ศ. 2543 ได้กำหนดให้คณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีอำนาจดำเนินการบังคับใช้กฎหมายเพื่อให้การจัดการหุ้นส่วนหรือหุ้นของรัฐมนตรีเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย โดยกำหนดประเภทของนิติบุคคลที่จะจัดการหุ้น กำหนดแบบสัญญาจัดการหุ้นส่วนหรือหุ้นของรัฐมนตรี

2. ในกรณีที่กำหนดให้คณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินต้องทำรายงานสรุปการดำเนินการตามหมวดสี่ (คณะกรรมการธุรกรรม) ทุกสี่เดือนต่อคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กับการรายงานของคณะกรรมการธุรกรรมที่ต้องรายงานต่อคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ปีละครั้งจะเป็นการซ้ำซ้อนกันหรือไม่

3. ในการรายงานการสั่งยับยั้งการทำธุรกรรมตามมาตรา 35 หรือมาตรา 36 ของคณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยคณะกรรมการธุรกรรม ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และการทำรายงานสรุปการดำเนินการตามหมวดสี่ (คณะกรรมการธุรกรรม) ทุกสี่เดือนของคณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนั้น ถ้าคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ไม่เห็นชอบด้วย จะดำเนินการอย่างไร

4. กระบวนการรายงานของคณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทางสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีความพร้อมเพียงใด ต้องมีการออกระเบียบมารองรับหรือไม่ และมีขั้นตอนในการดำเนินการอย่างไร

5. จะเป็นการกระทบต่อเอกภาพในการปฏิบัติงานของแต่ละองค์กรที่มีลักษณะเฉพาะในการดำเนินงานหรือไม่

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงแนวคิดและที่มาของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน รวมถึงการก่อตั้งสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และเหตุผลในการแก้ไขอันเป็นที่มาของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551

2. เพื่อศึกษาถึงอำนาจและหน้าที่ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน คณะกรรมการธุรกรรม และเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

3. เพื่อศึกษาถึงบทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

4. เพื่อศึกษาถึงกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของต่างประเทศ

5. เพื่อศึกษาถึงกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายของต่างประเทศ

6. เพื่อศึกษาถึงแนวทางปฏิบัติของหน่วยงานในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของต่างประเทศเปรียบเทียบกับประเทศไทย

7. เพื่อศึกษาถึงปัญหาในการบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 และแนวทางแก้ไข

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

การแก้ไขพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 ซึ่งกำหนดให้ คณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินต้องรายงานการ ปฏิบัติหน้าที่ตามหมวดสี่ (คณะกรรมการธุรกรรม) ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แห่งชาติ ได้ก่อให้เกิดปัญหาข้อขัดข้องในการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอก เงิน จึงควรที่จะได้ทำการศึกษาถึงปัญหาและข้อขัดข้องที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้ พระราชบัญญัติป้องกัน และปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 เพื่อนำไปแก้ไขให้การบังคับใช้กฎหมายฟอกเงินเป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาวิเคราะห์หลักเกณฑ์สาระสำคัญของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 ในส่วนของการ รายงานของคณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินต่อ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และศึกษาถึงอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 (แก้ไข เพิ่มเติม พ.ศ. 2550 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554) ว่ามีปัญหายังไง เมื่อพระราชบัญญัติป้องกันและ ปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 ใช้บังคับ โดยศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายและวิธีการ ปฏิบัติของต่างประเทศ รวมทั้งแนวทางในการแก้ปัญหา เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติของ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งสองต่อไป

1.5 วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยจะศึกษารวบรวมข้อมูลและ วิเคราะห์จากพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 พระราชบัญญัติป้องกันและ ปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 (แก้ไข เพิ่มเติม พ.ศ. 2550 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554) หนังสือ ตำรา วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง บทความ เอกสารอ้างอิงทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริตทั้งในประเทศและต่างประเทศ

1.6.ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงแนวคิด และที่มาของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 รวมทั้งการก่อตั้งสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และเหตุผลอันเป็นที่มาของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551
2. ทำให้ทราบถึงอำนาจหน้าที่ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน คณะกรรมการธุรกรรม และเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542
3. ทำให้ทราบถึงบทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติรวมทั้งแนวทางปฏิบัติ
4. ทำให้ทราบถึงกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของต่างประเทศ
5. ทำให้ทราบถึงกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายของต่างประเทศ
6. ทำให้ทราบถึงแนวทางปฏิบัติของหน่วยงานในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของต่างประเทศเปรียบเทียบกับประเทศไทย
7. ทำให้ทราบถึงข้อขัดข้องในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในการรายงานการปฏิบัติงานต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 รวมทั้งแนวทางแก้ไข

บทที่ 2

กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของไทยและต่างประเทศ

2.1. ลักษณะและความเป็นมาของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศไทย

2.1.1. ทฤษฎีของการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน⁵

แนวคิดของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินตามหลักกฎหมายสากลนั้นได้กำหนดให้การฟอกเงินเป็นความผิดอาญา ซึ่งถือว่าเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจอย่างหนึ่ง เนื่องจากการบังคับโทษทางอาญาจำต้องพิสูจน์ความผิดก่อน จากนั้นจึงจะบังคับโทษ ถ้าพิสูจน์ความผิดไม่ได้ ก็ไม่สามารถบังคับโทษได้ ดังนั้นการนำภาระการพิสูจน์ในคดีอาญาที่โจทก์มีหน้าที่นำสืบให้ศาลเห็นโดยปราศจากข้อสงสัยว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริงตามฟ้องหรือมาตรการรับทรัพย์สินทางอาญาที่โจทก์ต้องพิสูจน์ให้ศาลเห็นว่าจำเลยมีความผิดเสียก่อนมาบังคับใช้กับอาชญากรรมดังกล่าวนั้นเป็นเรื่องยากและไม่อาจบังคับใช้กฎหมายกับผู้กระทำความผิดได้จริง ดังที่พบอยู่เสมอว่าผู้กระทำความผิดส่วนใหญ่มักเป็นผู้มีอิทธิพล การพิสูจน์ความผิดมักไม่ประสบความสำเร็จ ทำให้การบังคับโทษไม่อาจเกิดขึ้นได้ ด้วยเหตุนี้เพื่อนำไปสู่การบังคับใช้กฎหมายในอันที่จะแก้ไขปัญหาการฟอกเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ แนวความคิดของกระบวนการยุติธรรมในนานาประเทศ จึงใช้หลักว่าด้วยการสมคบกันกระทำการฟอกเงินโดยนำเอาทฤษฎีการสมคบ (Conspiracy Theory) และทฤษฎีการช่วยเหลือและสนับสนุน (Aiding and Abetting Theory) มาใช้ นอกจากนี้ยังมีทฤษฎีผลภาระการพิสูจน์ (Shifting the Burden of Proof) และทฤษฎีเกี่ยวกับการดำเนินการต่อทรัพย์สิน (ทฤษฎีต้นไม้ที่ออกผลเป็นพิษ (Fruit of Poisonous Tree Doctrine)) มาเสริมอีกด้วย เพื่อเป็นการลดภาระการพิสูจน์และเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย ดังนี้

1. ทฤษฎีการสมคบ (Conspiracy Theory)

ทฤษฎีนี้เป็นไปตามหลักกฎหมายความผิดพื้นฐานของการสมคบกันกระทำความผิดทางอาญาที่ว่า “บุคคลที่ร่วมในการสมคบกันจะต้องมีความรับผิดชอบเช่นเดียวกับตัวการ” และให้ถือว่าผู้ร่วมสมคบกันร่วมกระทำความผิดต่อการกระทำของผู้ร่วมสมคบกันอย่างไม่จำกัด และการให้ความช่วยเหลือในการสมบทย่อมทำให้กลายเป็นกลุ่ม เมื่อการตกลงนำไปสู่การสมคบกัน และการสมคบกันก่อให้เกิดความรับผิดชอบเช่นเดียวกับตัวการ นอกจากนี้การสมคบเกิดขึ้นเมื่อบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปมีการตกลงกันกระทำ

⁵ ชนิดาพร ภูเรือ, ปัญหาการดำเนินการให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พ.ศ. 2551), หน้า 22

ความผิด โดยการกระทำนั้นต้องมีการแสดงออกมาอันนำไปสู่การบรรลุข้อตกลง ซึ่งถ้าหากไม่สามารถฟ้องร้องในความผิดฐานฟอกเงิน ก็อาจฟ้องในข้อหาสมคบกันกระทำความผิด ตลอดจนการสมคบกันไม่ต้องการการกระทำถึงขั้นความผิดสำเร็จ แต่ต้องการเพียงการกระทำอันเป็นความผิด

2. ทฤษฎีการช่วยเหลือสนับสนุน (Aiding and Abetting Theory)

ทฤษฎีการช่วยเหลือสนับสนุนนี้นำมาใช้ในคดีฟอกเงิน เนื่องจากการฟอกเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด ถือว่าเป็นการช่วยเหลือและสนับสนุนอาชญากร ไม่ว่าจะเป็นองค์กรอาชญากรรมหรือไม่ก็ตาม ในการใช้เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาเพื่อขยายอิทธิพลสำหรับการประกอบอาชญากรรมต่อไป ไม่ว่าจะเป็นการช่วยเหลือก่อนกระทำความผิด ขณะกระทำความผิด หรือหลังกระทำความผิด โดยการพิสูจน์ว่าผู้กระทำการฟอกเงินได้รู้ว่าเงินดังกล่าวได้มาจากการกระทำความผิดมูลฐานและผู้กระทำได้ทำการฟอกเงินโดยมีเจตนาที่จะช่วยให้มีการกระทำความผิดต่อไป

3. ทฤษฎีผลลัการการพิสูจน์ (Shifting the Burden of Proof)

หลักในเรื่องการผลลัการการพิสูจน์ถูกนำมาใช้กับการริบทรัพย์สินทางแพ่ง อันเป็นมาตรการในการดำเนินการกับทรัพย์สิน เริ่มต้นด้วยการที่รัฐมีภาระในการพิสูจน์ให้เห็นว่า กรณีมีการกระทำความผิดมูลฐานตามที่กฎหมายฟอกเงินกำหนดว่าเป็นความผิด ขั้นตอนต่อมาจะเป็นการพิสูจน์เพื่อดำเนินการกับตัวทรัพย์สิน ซึ่งในขั้นตอนนี้รัฐเพียงแต่พิสูจน์ว่ามีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดและอาจมีการโอน จำหน่าย ยักย้าย ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สิน จึงสามารถใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเพื่อดำเนินการกับทรัพย์สินนั้นได้ โดยเป็นการผลลัการการพิสูจน์ให้กับผู้ที่ยังอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอันจะต้องพิสูจน์ถึงการได้มาซึ่งทรัพย์สิน หากบุคคลเหล่านั้นไม่สามารถพิสูจน์ถึงที่มาที่ไปของทรัพย์สินได้ ทรัพย์สินนั้นก็ตกเป็นของแผ่นดิน

4. ทฤษฎีเกี่ยวกับการดำเนินการต่อทรัพย์สิน (ทฤษฎีต้นไม้ที่ออกผลเป็นพิษ (Fruit of Poisonous Tree Doctrine))

ทฤษฎีต้นไม้ที่ออกผลเป็นพิษนี้ เป็นหลักการในการรับฟังพยานหลักฐานของศาลในคดีอาญา ซึ่งมีที่มาจากหลัก In rem ของ Common Law โดยถือว่าเมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น นอกจากจะลงโทษผู้กระทำความผิดแล้ว บรรดาอาวุธที่ใช้ก็จะต้องถูกทำลายด้วย สำหรับการดำเนินคดีในประเทศสหรัฐอเมริกา ปัจจุบัน โดยปกติศาลจะรับฟังพยานหลักฐานของโจทก์ที่ได้มาจากการสืบสวนสอบสวนทุกชนิด แต่หากพยานหลักฐานใดที่มีวิธีการได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการค้น

การจับ หรือการสอบสวนที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ถึงแม้ว่าการได้พยานหลักฐานจะชอบด้วยกฎหมายแต่การได้มานั้นเป็นผลลัพธ์มาจากการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ศาลจะไม่รับฟังพยานหลักฐานดังกล่าว เช่น การค้นบ้านโดยไม่มีหมายค้น และพบหลักฐานที่บ่งบอกว่าการชุกซ่อนสิ่งผิดกฎหมายในบ้านอีกหลัง จึงไปขอหมายค้นจากศาลไปค้นบ้านหลังที่สอง และปรากฏว่าค้นพบสิ่งผิดกฎหมายในบ้านหลังที่สอง ซึ่งพยานหลักฐานที่ค้นพบได้นั้น มาจากการค้นบ้านหลังแรกโดยไม่มีความหมายค้นอันเป็นการละเมิดต่อกฎหมาย ดังนั้นศาลจะไม่รับฟังพยานหลักฐานที่ค้นได้ในบ้านหลังที่สอง เนื่องจากเป็นพยานหลักฐานที่เป็นผลมาจากการกระทำผิด ซึ่งหลักการดังกล่าวมีที่มาจากคดี ระหว่าง Silverthorne Lumber Co. v. United States คดีดังกล่าวเจ้าหน้าที่ได้จับกุม Frederick W. Silverthorne ในความผิดเกี่ยวกับการทำป่าไม้ และเจ้าหน้าที่ได้ทำการค้นสำนักงาน Silver-thorne โดยไม่มีหมายค้น จากการตรวจสอบพยานหลักฐานที่เจ้าหน้าที่ค้นพบในสำนักงานนั้น พนักงานอัยการยังต้องการเอกสารเพิ่มเติม จึงได้ขอศาลสั่งให้ Silverthorne ส่งมอบเอกสารที่พนักงานอัยการต้องการ แต่ Silverthorne ปฏิเสธที่จะส่งมอบ ศาลจึงสั่งจำคุก Silverthorne ในความผิดฐานดูหมิ่นศาล ซึ่ง Silverthorne ได้อุทธรณ์คำพิพากษาดังกล่าว ซึ่งศาลสูงสหรัฐอเมริกาได้กลับคำพิพากษาโดยให้เหตุผลว่า พยานหลักฐานที่เจ้าหน้าที่รัฐได้นั้นมิได้ก่อให้เกิดพนักงานอัยการมีสิทธิที่จะขอให้ศาลสั่งให้ Silverthorne ส่งมอบเอกสารเหล่านั้นได้ และพยานหลักฐานเหล่านั้นก็ไม่สามารถจะนำมาใช้อ้างอิงในการสืบพยานได้เช่นกัน ซึ่งคำพิพากษาของศาลสูงสหรัฐ ถือเป็นการวางหลักในการไม่รับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาจากวิธีการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เปรียบเสมือนต้นไม้ที่เป็นพิษ ผลไม้ของต้นไม้ นั้นย่อมเป็นพิษด้วยเช่นกัน

เมื่อนำทฤษฎีดังกล่าวมาปรับใช้กับทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำผิด ถึงแม้ว่าผู้กระทำความผิดจะนำเอาทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำผิด ไปแปรสภาพไม่ว่าจะก็ทอดก๊ากตาม จนกลายเป็นเงินที่สะอาด ไม่ว่าจะด้วยวิธีการนำเงินไปฝากต่างประเทศแล้วโอนเงินไปในที่ต่างๆ จากนั้นจึงโอนกลับเข้ามาในประเทศ หรือ การนำเงินที่ได้จากการกระทำความผิดไปซื้อเป็นเช็คเดินทาง หรือการนำเงินจากการค้าขายเสพติดไปลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ ซื้ออสังหาริมทรัพย์ ซื้อที่ดิน แม้กระทั่งนำเงินไปซื้อกิจการที่ไม่มีกำไร จากนั้นจึงขายทรัพย์สินดังกล่าว เพื่อให้เงินที่ได้จากการขายทรัพย์สินเหล่านั้นกลายเป็นเงินสะอาดมีที่มาที่ไป ซึ่งจะทำให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถติดตามทรัพย์สินที่ได้มีการแปรสภาพไปเป็นเงินสะอาดแล้วได้ จากนั้นจึงนำเงินที่ได้มาจากการฟอกเงินไปประกอบอาชญากรรมต่อไป

แต่เมื่อนำทฤษฎีต้นไม้ที่ออกผลเป็นพิษมาใช้กับทรัพย์สินดังกล่าว จะเห็นว่า ถึงแม้ทรัพย์สินที่ได้มีการแปรสภาพไม่ว่าจะก็ทอดก๊ากตาม แต่ทรัพย์สินเหล่านั้นก็ยังคงเป็นผลไม้มพิษอยู่ เช่นเดิม เนื่องจากทรัพย์สินที่มีการแปรสภาพนั้นมีที่มาจากทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดไม่ว่าจะเป็นการค้าขายเสพติด ค่าผู้หญิง ค่าอาวุธ หรือค่าประเวณี ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องติดตามมาเป็นของรัฐเพื่อเป็นการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ดังนั้นทรัพย์สินที่มีการแปรสภาพแล้วย่อมจะยังคง

เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดเช่นกัน เปรียบได้กับเป็นผลไม้ของต้นไม้พิษ ซึ่งย่อมจะเป็นพิษเช่นกัน ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐย่อมจะต้องติดตามริบมาเป็นของรัฐทั้งหมดต่อไป

2.1.2. ความเป็นมาของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

ปัจจุบัน การประกอบอาชญากรรมได้มีการพัฒนาไปจากในอดีตอย่างมาก จากเดิมที่เป็นการประกอบอาชญากรรมที่ใช้ความรุนแรง ไม่มีความซับซ้อน มุ่งหมายต่อทรัพย์สินจำนวนไม่มากนัก ซึ่งเรียกกันว่าอาชญากรรมท้องถนน (Street Crime) แต่โลกปัจจุบันนี้ได้เจริญก้าวหน้าไปมาก จำนวนอาชญากรรมก็เพิ่มทวีมากขึ้น และพัฒนารูปแบบไปตามความเจริญทางด้านธุรกิจและเทคโนโลยี มีการร่วมกันกระทำความผิดเป็นกลุ่ม มีการก่อตั้งขึ้นเป็นองค์กร มีการจัดองค์กรที่สลับซับซ้อน มีการตัดตอนแบ่งแยกหน้าที่กันทำ⁶ ซึ่งเรียกกันว่าองค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) นอกจากนี้องค์กรอาชญากรรมเหล่านี้มักจะมีการติดต่อกันระหว่างในองค์กรอาชญากรรมในประเทศอื่นเป็นเครือข่ายอาชญากรรมระหว่างประเทศ (Transnational Organized Crime) ซึ่งการประกอบอาชญากรรมขององค์กรอาชญากรรม แตกต่างจากอาชญากรรมท้องถนนอย่างมาก องค์กรอาชญากรรมเหล่านี้เมื่อได้ประกอบอาชญากรรมในประเทศหนึ่งแล้ว เจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายของประเทศนั้นๆ มักไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างเต็มที่ และทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดมักจะถูกโยกย้ายออกไปยังประเทศอื่น ทำให้การติดตามทรัพย์สินเหล่านั้นเป็นไปได้ยาก ซึ่งทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดจะถูกนำไปใช้ในการประกอบอาชญากรรมครั้งต่อไป เช่นความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ ความผิดเกี่ยวกับการค้าหญิงและเด็ก ความผิดเกี่ยวกับการค้าประเวณี เป็นต้น ความผิดดังกล่าวข้างต้นถือเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจด้วย เนื่องจากความผิดดังกล่าวเป็นความผิดที่ต้องมีต้นทุนในการดำเนินการ ดังนั้นเมื่อได้เงินจากการกระทำผิดแล้ว ผู้กระทำผิดก็มักจะต้องทำให้เงินได้ดังกล่าวซึ่งเป็นเงินได้ที่ผิดกฎหมายให้กลายเป็นเงินที่ชอบด้วยกฎหมายเสียก่อน เพื่อมิให้ถูกเจ้าหน้าที่ติดตามได้ ทั้งนี้โดยการโอนเงินได้ดังกล่าวไปยังต่างประเทศซึ่งอาจมีการโอนต่อไปยังประเทศอื่นๆ อีกหลายครั้ง จากนั้นจึงทำการโอนกลับเข้ามาในประเทศ หรืออาจเปลี่ยนแปลงสภาพทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดให้เป็นทรัพย์สินอื่นเสียก่อน จากนั้นจึงเปลี่ยนแปลงสภาพทรัพย์สินนั้นเป็นเงินสด เพื่อนำมาใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนในการประกอบอาชญากรรมครั้งต่อไป ซึ่งเงินที่ผู้กระทำผิดทำการโอนกลับเข้ามาในประเทศหรือเงินที่ได้มาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด ย่อมกลายเป็นเงินที่ชอบด้วยกฎหมาย วิธีการดังกล่าวเรียกกันโดยทั่วไปว่าเป็นการฟอกเงิน (Money Laundering)

การโยกย้ายเงินได้จากการกระทำผิดไปยังประเทศต่างๆ และการทำการเปลี่ยนแปลงสภาพทรัพย์สินเหล่านั้น ทำให้เจ้าหน้าที่ของประเทศที่ความผิดเกิด ไม่สามารถที่จะตามริบทรัพย์สินเหล่านั้นได้

⁶ จำแลง กุลเจริญ, “กฎหมายป้องกันการฟอกเงิน,” *ดุลพินิจ* 41,4 (กรกฎาคม – สิงหาคม 2537) : หน้า 15.

ทั้งนี้เนื่องจากเจ้าหน้าที่เหล่านี้ไม่มีเขตอำนาจนอกเหนือไปจากประเทศของตนได้ และทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำผิดได้เปลี่ยนสภาพไปเป็นทรัพย์สินอื่นแล้ว ซึ่งเงินได้เหล่านี้ก็จะถูกนำไปใช้ประกอบอาชญากรรมต่อไป ไม่ว่าจะใช้เป็นเงินทุนในการดำเนินงาน หรือใช้ในการสร้างอิทธิพลทางการเมืองหรือในวงราชการ จึงทำให้การดำเนินการกับอาชญากรรมเหล่านี้ไม่อาจประสบความสำเร็จได้และได้นำมาซึ่งความเสียหายไม่เพียงแต่ประเทศใดประเทศหนึ่งเท่านั้น แต่ความเสียหายนั้นเกิดขึ้นกับประเทศต่างๆ ในโลกนี้ ดังนั้นเพื่อเป็นการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดดังกล่าว สหประชาชาติจึงได้ประกาศใช้ออนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 (United Nations Vienna Convention Against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances) หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า “อนุสัญญากรุงเวียนนา ค.ศ. 1988 (Vienna Convention)” ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่สืบเนื่องมาจากการประกอบอาชญากรรมทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะการค้ายาเสพติด⁷ ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท โดยได้มีมาตรการต่างๆ ที่ใช้ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เช่น การส่งมอบยาเสพติดภายใต้การควบคุม (Controlled Delivery) การริบทรัพย์สิน (Confiscation) การสมรู้ร่วมคิด (Conspiracy) ความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกัน (Mutual Legal Assistance) ตลอดจนกฎหมายฟอกเงิน (Money Laundering) เป็นต้น⁸ โดยระบุให้ประเทศที่ต้องการเป็นภาคีสมาชิกต้องมีกฎหมายภายในรับรองมาตรการต่างๆ ดังกล่าวและให้ถือว่า การฟอกเงินเป็นความผิดอาญาด้วย⁹

ประเทศต่างๆ ที่มีกฎหมายภายในรองรับอนุสัญญาฉบับนี้ ต่างก็ได้ลงนามเป็นภาคีของอนุสัญญาฉบับนี้ ประเทศไทยมีความประสงค์ที่จะเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฉบับนี้เพื่อแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในประเทศที่ในปัจจุบันได้เริ่มพัฒนาไปเป็นอาชญากรรมในลักษณะขององค์กรอันยากต่อการปราบปราม และเนื่องจากประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายฟอกเงินเป็นกฎหมายภายในตรงตามเงื่อนไขของอนุสัญญาฉบับนี้ รัฐบาลจึงได้มีการดำเนินการเพื่อที่จะให้มีกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินขึ้นใช้ภายในประเทศ โดยในเบื้องต้นได้มีการบัญญัติมาตรการเกี่ยวกับการฟอกเงินไว้ในพระราชบัญญัติ

⁷ นิรมัย พิศแซ, ข้อความคิดและสาระสำคัญของการฟอกเงิน (Money Laundering Law), หนังสือนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง, น.67 (2550).

⁸ อรรถพร ลิขิตจิตตะ, ถาม-ตอบ เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร : กองนิติการ สำนักงาน ป.ป.ส. สำนักนายกรัชมุนตรี 2542), หน้า 12.

⁹ วีระพงษ์ บุญโญภาส, กระบวนการยุติธรรมกับกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2547), หน้า 21.

มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534¹⁰ แต่เนื่องจากการริบทรัพย์สินตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 นั้นเป็นคดีอุปกรณ์ของคดีอาญาหลัก (คดียาเสพติด) กล่าวคือ ต้องมีการดำเนินคดีอาญาหลักก่อน จึงจะดำเนินการในเรื่องการริบทรัพย์สินได้ ถ้าหากไม่มีการดำเนินคดีหรือมีการดำเนินคดีแต่ในที่สุดศาลยกฟ้อง การดำเนินการริบทรัพย์สินจะกระทำไม่ได้ ต้องคืนทรัพย์สินแก่ผู้เป็นเจ้าของไป¹¹ การปราบปรามผู้กระทำความผิดจึงไม่อาจบรรลุผลได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ก็ยังมีใช้กฎหมายฟอกเงินอย่างแท้จริง ดังนั้นเพื่ออนุวัติกฎหมายของประเทศไทยให้เป็นไปตามอนุสัญญากรุงเวียนนา ค.ศ. 1988 รัฐบาลจึงได้ผลักดันให้ตราพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ขึ้น โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 21 เมษายน 2542 มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2542¹² และต่อมากฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศที่ออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้ออกมา มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม 2543 และมีการแก้ไขปรับปรุงอันนำไปสู่การตราพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 อันมีผลทำให้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของไทย มีสภาพบังคับโดยสมบูรณ์¹³

2.1.3. แนวคิดของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551

เมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งมีพลเอก สนิธิ บุญยรัตกลิน เป็นหัวหน้าคณะ ได้ทำการรัฐประหาร นายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ภายหลังรัฐประหาร คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขได้จัดตั้งรัฐบาลชั่วคราว โดยมี พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ ดำรงตำแหน่ง

¹⁰ พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534, มาตรา 22

¹¹ อรรถนพ ลิขิตจิตถะ, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 8, หน้า 19.

¹² สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา หนังสือที่ นร 0601/515 ลงวันที่ 9 มิถุนายน 2543 บันทึกเรื่องวันที่เริ่มใช้บังคับพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 เรื่องเสร็จที่ 290/2543.

¹³ ชนิตาพร ภูเรือน, ปัญหาการดำเนินการให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พ.ศ. 2551), หน้า 27

นายกรัฐมนตรี และต่อมาก็ได้มีการแต่งตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อทำหน้าที่แทนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาในการตรากฎหมาย

ซึ่งสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีการพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 โดยได้แก้ไขเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้นำเอากรณีของ พล.ต.ต. พีรพันธุ์ เปรมภูติ เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และ พ.ต.อ. สีหนาท ประยูรรัตน์ ผู้อำนวยการศูนย์สารสนเทศและติดตามประเมินผล สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน มาเป็นเหตุผลในการแก้ไขพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยที่กรณีดังกล่าวเป็นผลสืบเนื่องมาจากเมื่อประมาณต้นเดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545 พล.ต.ต. พีรพันธุ์ เปรมภูติ ได้มีคำสั่งให้ พ.ต.อ. สีหนาท ประยูรรัตน์ มีหนังสือสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินถึงสถาบันการเงินต่างๆ ทั้งของรัฐและเอกชน ขอให้ตรวจสอบข้อมูลการทำธุรกรรมของบุคคลและนิติบุคคลต่างๆ ซึ่งมีทั้งข้าราชการการเมือง, ข้าราชการประจำ, กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจสื่อสารมวลชน ทั้งนี้โดยอาศัยเพียงหนังสือร้องเรียนที่เป็นบัตรสนเท่ห์เพียงใบเดียว โดยที่ยังไม่ปรากฏว่ามีการกระทำความผิดมูลฐานหรือการกระทำความผิดฐานฟอกเงินเกิดขึ้น ทั้งยังไม่ปรากฏข้อเท็จจริงหรือเหตุอันควรเชื่อว่าบุคคลหรือนิติบุคคล อาจมีการโอน จำหน่าย ยักย้าย ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินใดที่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด¹⁴ อันถือว่าเป็นการละเมิดต่อสิทธิที่ได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญของผู้ถูกตรวจสอบ ทำให้ผู้ถูกตรวจสอบได้รับความเสียหาย นอกจากนี้การกระทำของ พล.ต.ต. พีรพันธุ์ เปรมภูติ และ พ.ต.อ. สีหนาท ประยูรรัตน์ ยังก่อให้เกิดความสงสัยต่อประชาชนว่าการกระทำดังกล่าว ซึ่งเป็นการกระทำไปเพียงลำพังโดยปราศจากความรับรู้ของคณะกรรมการธุรกรรมและคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ทั้งนี้เพื่อสนองตอบต่อผู้มีอำนาจทางการเมืองในขณะนั้นหรือไม่ ซึ่งต่อมาผู้ถูกตรวจสอบจึงได้ยื่นคำร้องต่อศาลปกครองกลางเพื่อขอให้เพิกถอนหนังสือของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่ขอให้สถาบันการเงินต่างๆ ตรวจสอบการทำธุรกรรมทางการเงินดังกล่าว ในระหว่างการวินิจฉัยของศาลปกครองกลาง พล.ต.ต. พีรพันธุ์ เปรมภูติ, พ.ต.อ. สีหนาท ประยูรรัตน์ และสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ได้มีหนังสือถึงสถาบันการเงิน แจ้งยกเลิกหนังสือขอตรวจสอบข้อมูลทางธุรกรรม ต่อมาศาลปกครองกลางจึงได้มีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

ด้วยเหตุดังกล่าวสภานิติบัญญัติแห่งชาติจึงได้พิจารณาแก้ไขพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 โดยต้องการให้มีองค์กรที่จะมาทำหน้าที่ในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการธุรกรรม เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และ

¹⁴ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, ข่าวการประชุมคณะกรรมการ ป.ป.ช. , วันศุกร์ที่ 1

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ว่าได้ดำเนินการตามกฎหมายหรือไม่ ซึ่งในเบื้องต้น คณะกรรมการวิสามัญ สถานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้กำหนดให้คณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ต้องรายงานผลการปฏิบัติการต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง แต่ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินฉบับดังกล่าวในสนธิบัญญัติแห่งชาตินั้น ได้มีสมาชิกสนธิบัญญัติแห่งชาติอภิปรายทักท้วงถึงความไม่เหมาะสมในการที่จะให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจตุลาการมาตรวจสอบรายงานผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งอยู่ในฝ่ายบริหาร จึงได้มีการแก้ไขผู้รับกรรายงานผลการปฏิบัติงานตามหมวดสี่ (คณะกรรมการธุรกรรม) ของคณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เป็นต้องรายงานต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติแทน

ในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการธุรกรรม เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนั้น สนธิบัญญัติแห่งชาติจึงได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ที่จะต้องรายงานผลการปฏิบัติงานต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทั้งนี้เพื่อให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติสามารถตรวจสอบการทำงาน ของคณะกรรมการธุรกรรม เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ว่าได้มีการปฏิบัติตามกฎหมายหรือไม่ ตามวัตถุประสงค์ในการแก้ไขกฎหมายฟอกเงินของสนธิบัญญัติแห่งชาติ

โดยสนธิบัญญัติแห่งชาติได้มีการแก้ไขกฎหมายฟอกเงินในส่วนของการกำหนดหน้าที่ในการรายงานการปฏิบัติงานของคณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ไว้ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 ในมาตราต่างๆ ดังต่อไปนี้

มาตรา 34(4) ให้คณะกรรมการธุรกรรมมีหน้าที่เสนอรายงานผลการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ต่อคณะกรรมการและคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

มาตรา 37 เมื่อคณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการ แล้วแต่กรณี ส่งยับยั้งการทำธุรกรรมตาม มาตรา 35 หรือมาตรา 36 แล้ว ให้คณะกรรมการธุรกรรมรายงานต่อคณะกรรมการและคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

มาตรา 39/1 เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการ ทำรายงานสรุปการดำเนินการตามหมวดนี้ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทุกสี่เดือน

มาตรา 39/2 คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติอาจแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญคนหนึ่งให้ตรวจสอบรายงานดังกล่าวว่าการดำเนินการที่รายงานขอด้วยพระราชบัญญัตินี้หรือไม่ เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติต่อไป

ให้นำความในมาตรา 38 มาใช้กับการตรวจสอบตามวรรคหนึ่ง

ในกรณีที่การตรวจสอบตามวรรคหนึ่งพบว่ามีกรกระทำที่ไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้และคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเห็นด้วยกับการตรวจสอบดังกล่าว ให้ส่งผลการตรวจสอบและความเห็นของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติให้คณะกรรมการตุลาการดำเนินการต่อไป

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 นี้ ได้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2551 และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2551

2.1.4. ความหมาย รูปแบบ และลักษณะของการฟอกเงิน

ความหมาย รูปแบบ และลักษณะของการฟอกเงินมีการกระทำหลายรูปแบบแตกต่างกันไป ไม่ว่าจะเป็นการปกปิด โยกย้ายเงินหรือทรัพย์สินจากสถานที่หนึ่งไปยังอีกสถานที่หนึ่ง หรือการเปลี่ยนแปลงสภาพเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำผิดให้กลายเป็นทรัพย์สินอีกประเภทหนึ่ง ซึ่งในปัจจุบันได้มีเทคนิคและวิธีการที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น

2.1.4.1. ความหมายของการฟอกเงิน

คำว่า “การฟอกเงิน” มาจากภาษาอังกฤษว่า “Money Laundering” ซึ่งเป็นคำที่เริ่มต้นใช้กันในองค์กรอาชญากรรมของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยผู้ที่คิดค้นแนวความคิดในการฟอกเงินคือ นายเมเยอร์ แลนสกี (Meyer Lansky) ซึ่งการฟอกเงินเป็นกระบวนการในการนำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดมาทำให้กลายเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อปกปิดที่มาของเงินหรือทรัพย์สินเหล่านั้นและใช้เป็นเงินทุนในการประกอบอาชญากรรมครั้งต่อไป ทั้งนี้ไม่ว่าจะโดยการปกปิดแหล่งที่มา การโอนย้ายถ่ายเทเงินหรือทรัพย์สินนั้นให้พ้นจากการถูกติดตาม หรือแปรสภาพเงินหรือทรัพย์สินนั้นๆ ซึ่งรูปแบบและวิธีการในการฟอกเงินนั้นมีวิธีการแตกต่างกันไป

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่าฟอกเงินไว้ดังนี้

การฟอกเงิน คือการเปลี่ยนแปลงเงินที่ได้มาโดยไม่ถูกกฎหมายหรือไม่สุจริตให้กลายเป็นเงินที่ได้มาโดยสุจริต หรือพิสูจน์ไม่ได้ว่าทุจริตง่าย ๆ คือ กระบวนการที่ทำให้เงินสกปรกกลายเป็นเงินสะอาด หรือกลายเป็นเงินที่สามารถอ้างอิงได้ว่าได้มาอย่างไร สาเหตุที่ต้องมีการฟอกเงินเพราะว่าเงินที่ได้มาจากธุรกิจผิดกฎหมายนั้นไม่สามารถอ้างอิงแหล่งที่มาหรือไม่ได้รับการยอมรับในทางสังคม ดังนั้น

โดยความหมายของการฟอกเงินจึงไม่ได้ผูกติดกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งโดยทั่วไป การฟอกเงินจึงให้ความหมายถึงการนำเงินสกปรกจากกิจกรรมที่ถือเป็นอาชญากรรมร้ายแรงต่างๆ มาทำให้เป็นเงินสะอาด¹⁵

การฟอกเงิน คือ การกระทำใดๆ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อจะทำให้เงินหรือทรัพย์สินใดๆ ซึ่งมีที่มาจากกระทำความผิดใดๆ เปลี่ยนสภาพให้เป็นเงินหรือทรัพย์สินซึ่งบุคคลทั่วไปหลงเชื่อว่าเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย¹⁶

การฟอกเงิน (Money Laundering) คือการเปลี่ยนเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดโดยตรงเป็นสิ่งอื่น แล้วนำสิ่งนั้นไปเปลี่ยนต่อโดยทำให้ถูกกฎหมาย เช่นนำเงินที่ได้จากการกระทำความผิดไปเข้าธนาคาร ไปซื้อเช็คเดินทาง ไปซื้อหุ้น ซื้อบ้าน ที่ดิน แล้วก็ขายสิ่งเหล่านี้ไป ก็จะได้ “เงินใหม่” ที่มีใช้เงิน “ก้อนเดียวกัน” กับเงินที่ได้มาแต่แรก¹⁷

การฟอกเงิน คือ การเปลี่ยนเงินที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่สุจริตให้กลายเป็นสภาพเป็นเงินที่ได้มาโดยถูกกฎหมายหรือพิสูจน์ไม่ได้ว่า ทุจริต¹⁸

การฟอกเงิน (Money Laundering) หมายความว่า การกระทำใดๆ ที่ทำให้เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยการกระทำความผิดมูลฐานแปรสภาพเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยเสมือนหนึ่งถูกต้องตามกฎหมาย¹⁹

¹⁵ วีระพงษ์ บุญญากาศ, อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ, (กรุงเทพมหานคร, สำนักพิมพ์นิติธรรม : กรกฎาคม 2544), หน้า 318

¹⁶ ไชยยศ เหมะรัชตะ, มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรกรมการรัฐร่วมเอกชนรุ่นที่ 9 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2540), หน้า 10.

¹⁷ ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, สิ่งที่ควรคำนึงเกี่ยวกับกฎหมายฟอกเงิน, ใน รวมบทความและสาระน่ารู้เกี่ยวกับกฎหมายฟอกเงิน (กรุงเทพมหานคร : กองนิติการ สำนักงาน ป.ป.ส. สำนักงานนายกรัฐมนตรี, 2542), หน้า 87

¹⁸ เลขาธิการวุฒิสภา, สำนักงาน, ศูนย์บริการข้อมูลกฎหมาย, “การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน,” เอกสารเผยแพร่ลำดับที่ 1, 2537, หน้า 1-2.

¹⁹ ในชั้นกรรมาธิการวิสามัญวุฒิสภาได้มีมติให้เพิ่มบทวิเคราะห์ศัพท์ของคำว่า “การฟอกเงิน” หมายความว่า การกระทำใดๆ ที่ทำให้เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยการกระทำความผิดมูลฐานแปรสภาพเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยถูกต้องตามกฎหมาย (มาตรา 4 ของร่างฯฉบับที่คณะกรรมาธิการวิสามัญวุฒิสภาชิกเสนอต่อวุฒิสภา เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2541) ต่อมาคณะกรรมาธิการร่วมได้ตัดบทวิเคราะห์ศัพท์คำนี้ออก (มาตรา 3 ของร่างฯ ฉบับที่คณะกรรมาธิการเสนอร่วมกันต่อสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2542 และเสนอต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2542 ซึ่งได้รับความเห็นชอบทั้งสองสภา)

การฟอกเงิน คือ การเปลี่ยน แปรสภาพเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยผิดกฎหมายหรือโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ให้เสมือนหนึ่งว่าเป็นเงินที่ได้มาโดยชอบหรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า การฟอกเงินเป็นกระบวนการซึ่งกระทำโดยบุคคลต่อทรัพย์สิน เพื่อปกปิดแหล่งที่มาของรายได้ที่ผิดกฎหมายและทำให้รายได้นั้นมีที่มาโดยชอบด้วยกฎหมายและยังหมายรวมไปถึง การเปลี่ยนเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่สุจริตให้กลายเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย²⁰

การฟอกเงิน เป็นการกระทำด้วยประการใดๆ เพื่อปกปิดอำพรางลักษณะที่แท้จริง การได้มา แหล่งที่ตั้ง การจำหน่าย การโอน การได้สิทธิใดๆ ซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดให้ดูเหมือนว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย เพื่อให้ “เงินสกปรก” หรือเงินที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้มาจากการกระทำความผิดให้ดูเหมือนเป็น “เงินสะอาด” เพื่อสามารถนำเงินที่ถูกฟอกไปใช้ในการกระทำความผิดอาญาต่อไป โดยปัจจุบัน นานาประเทศถือว่า “การฟอกเงิน” เป็นความผิดอาญาร้ายแรง²¹

การฟอกเงิน คือ การเปลี่ยนสภาพเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยผิดกฎหมายให้ดูเหมือนว่าได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย เพราะผู้กระทำความผิดกฎหมายไม่ต้องการให้ผู้อื่นทราบถึงแหล่งที่มาของทรัพย์สินจึงจำเป็นต้องใช้วิธีปิดบังหรือชักชวนทรัพย์สิน อันจะช่วยปิดบังการกระทำความผิดของตนได้อีกด้วย นอกจากทรัพย์สินอื่นที่ได้กล่าวเป็นเงินสะอาดแล้ว ผู้กระทำความผิดกฎหมายก็สามารถใช้เป็นทุนในการขยายเครือข่ายอาชญากรรมหรือคุ้มครองความมั่นคงให้กับอาชญากรรมของตน²²

จะเห็นได้ว่าคำว่า “การฟอกเงิน” ได้มีผู้ให้ความหมายเอาไว้มากมาย แต่ไม่ว่าความหมายจะแตกต่างกันอย่างไร แต่การฟอกเงินต่างมีวัตถุประสงค์เหมือนกันอยู่สามประการ ดังนี้

ประการแรก การปกปิดเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาอันไม่ชอบดังกล่าวนั้น ไม่ให้บุคคลอื่นทราบว่าเงินได้ของผู้กระทำความผิด

ประการที่สอง หลบเลี่ยงการสืบสวนสอบสวนการกระทำความผิดใดๆ ของผู้ซึ่งเป็นเจ้าของเงินที่นำมาฟอก จากบรรดาเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือเป็นการปกปิดแหล่งที่มาของเงินนั้น

²⁰ สีหนาท ประยูรรัตน์, คำอธิบายพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542,

(กรุงเทพมหานคร : ส.เอเชีย เพลส, 2542), หน้า 61.

²¹ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน : คู่มือประชาชน

(กรุงเทพมหานคร : ศรีเมืองการพิมพ์, 2551), หน้า 9.

²² สุรพล ไตรเวทย์, คำอธิบายกฎหมายฟอกเงิน (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2542), หน้า 19

ประการที่สาม การเพิ่มพูนผลประโยชน์ หรือผลกำไรจากการฟอกเงินดังกล่าว เพื่อให้สนับสนุนในการกระทำผิด หรือเพื่อขยายขอบเขตเครือข่ายของการกระทำผิดต่อไป อันเป็นการสร้างฐานอำนาจทางอาชญากรรมให้แข็งแกร่งจนยากแก่การปราบปราม²³

ในอดีตการปิดบังหรือซุกซ่อนทรัพย์สินของอาชญากรที่ได้จากการประกอบอาชญากรรมนั้นอาจจะกระทำฯ ได้หลายรูปแบบ เช่น การใส่ตู้เซฟให้มิดชิด ซ่อนไว้ในกำแพงหรือฝ้าผนังหรือแบบไทยสมัยโบราณ คือ การใส่โถงฝังดินไว้²⁴ แต่ในปัจจุบันได้มีการพัฒนารูปแบบและวิธีการในการปกปิด หรือแปรสภาพเงินหรือทรัพย์สินดังกล่าว ซึ่งการเปลี่ยนสภาพเงินหรือทรัพย์สินที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายให้กลายเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ชอบด้วยกฎหมาย มีมากมายหลายวิธี ซึ่งอาจจำแนกลักษณะ และรูปแบบของการฟอกเงินได้ดังต่อไปนี้

2.1.4.2. รูปแบบและลักษณะของการฟอกเงิน

1. การนำเงินสดติดตัวออกนอกประเทศ

วิธีการนี้เป็นวิธีที่ใช้กันมากในอดีต โดยผู้กระทำจะนำเงินสดที่ได้มาจากการกระทำผิดติดตัวออกใช้จ่ายนอประเทศ หรือนำเงินสดผ่านพรมแดนระหว่างประเทศ โดยการติดสินบนเจ้าพนักงาน แต่เนื่องจากปัจจุบัน เงินได้ที่ได้จากการกระทำผิดมีเป็นจำนวนมาก การนำเงินสดติดตัวออกนอกประเทศจึงมีความเสี่ยงที่จะถูกจับกุมได้ง่าย เนื่องจากการพกเงินสดติดตัวจำนวนมาก อาจมีพิรุณและเป็นที่สังเกตของเจ้าหน้าที่ได้โดยง่าย ประกอบกับประเทศต่างๆ มีมาตรการกำกับดูแลการทำธุรกรรมด้วยเงินสดที่เข้มงวดมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ระบบการเงินของบางประเทศไม่นิยมการใช้จ่ายหรือทำธุรกรรมด้วยเงินสดจำนวนมาก อีกทั้งมีการจำกัดจำนวนเงินตราที่จะนำออกนอกประเทศ จึงทำให้การนำเงินสดออกนอกประเทศไม่เป็นที่นิยมกันในปัจจุบัน แต่ก็ยังมีการกระทำกันอยู่เฉพาะในประเทศที่ไม่มีการเข้มงวดในการใช้เงินสดในการทำธุรกิจด้านการเงิน

2. การส่งเงินหรือโอนเงินออกนอกประเทศโดยผ่านทางธนาคาร

วิธีการส่งเงินหรือโอนเงินสดออกนอกประเทศโดยผ่านทางธนาคาร เป็นวิธีการที่มักจะใช้กับประเทศที่ไม่มีการควบคุมระบบธนาคารหรือสถาบันการเงินอย่างเข้มงวด หรือในบางประเทศมีกฎหมายในการรักษาความลับของลูกค้าของธนาคารอย่างเข้มงวด ซึ่งทำให้ธนาคารไม่อาจเปิดเผยรายละเอียดของลูกค้าได้ จึงเป็นการยากลำบากในการติดตามถึงแหล่งที่มาของเงินฝาก จึงทำให้การฟอก

²³ ไชยยศ เหมะรัชตะ, มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชนรุ่นที่ 9 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2540), หน้า 10.

²⁴ สุรพล ไตรเวทย์, “การฟอกเงินและกฎหมายเกี่ยวกับการฟอกเงิน”, รพีสาร ปีที่ 2 ฉบับที่ 6 (มกราคม-มีนาคม 2537) : หน้า 13.

เงินโดยวิธีการนี้เป็นที่นิยมกัน แต่ในปัจจุบันบางประเทศได้ผ่อนคลายนโยบายระเบียบเกี่ยวกับการรักษาความลับของลูกค้า ซึ่งทำให้ธนาคารสามารถเปิดเผยข้อมูลของลูกค้าหากได้รับการร้องขอจากรัฐบาลของประเทศอันเป็นแหล่งที่มาของเงินฝาก เช่นประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ซึ่งปัจจุบันผู้ฝากไม่สามารถใช้นามแฝงในการฝากเงินได้อีกต่อไป

แต่ก็มีบางประเทศที่เป็นแหล่งพอกเงินอย่างเปิดเผย เช่นประเทศในหมู่เกาะแคริเบียน, ประเทศเล็กๆ ในยุโรป ซึ่งประเทศเหล่านี้ไม่มีการควบคุมระบบธนาคารหรือสถาบันการเงินที่เข้มงวด และประเทศเหล่านี้ก็ไม่มีการระเบียบที่ยุ้งยากในการทำธุรกิจ ซึ่งเงินได้ที่มาจากกระทำความผิดเมื่อโอนเข้ามายังประเทศเหล่านี้แล้ว ก็จะมีการโอนกลับไปยังอาชญากรรมโดยวิธีต่างๆ เช่น โดยทางโทรคมนาคม (Wire Transfer) เงินที่ผิดกฎหมายเหล่านั้นก็จะแปรสภาพเป็นเงินที่ถูกต้องตามกฎหมายทันที

3. การฝากเงินกับสถาบันการเงินในประเทศ

วิธีการนี้เป็นวิธีการที่ง่ายที่สุดและเป็นที่ยอมรับกันเป็นอย่างมาก ซึ่งมักจะเป็นประเทศที่ไม่มีระบบการควบคุมหรือตรวจสอบการทำธุรกรรมเงินสดที่เข้มงวดต่อการเปิดเผยชื่อที่แท้จริงของเจ้าของเงินหรือเจ้าของบัญชี การฝากหรือถอนเงินกับสถาบันการเงินสามารถใช้ชื่อปลอม นามแฝง เพื่อปกปิดความเป็นเจ้าของเงิน หรืออาจฝากเงินโดยระบุชื่อผู้อื่นเป็นผู้รับผลประโยชน์จากบัญชี ซึ่งวิธีการเหล่านี้ทำให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถติดตามถึงแหล่งที่มาของเงินได้

ซึ่งในปัจจุบันนี้ หลายๆ ประเทศได้มีมาตรการในการป้องกันการพอกเงินโดยวิธีนี้แล้ว โดยได้ออกกฎระเบียบให้กับสถาบันการเงินปฏิบัติ ซึ่งเรียกว่า การรู้จักตัวตนของลูกค้า (Know Your Customer) และ หลักการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า (Customer Due Diligence) โดยวิธีการนี้กำหนดให้ธนาคารต้องรู้จักตัวตนของลูกค้าของตนเอง ซึ่งทำให้ลูกค้าของสถาบันการเงินไม่สามารถจะใช้ชื่อปลอมหรือนามแฝงในการทำธุรกรรมกับธนาคารได้อีกต่อไป

4. การจัดตั้งกิจการหรือบริษัทบังหน้า

วิธีการนี้เป็นการพอกเงินโดยการจัดตั้งบริษัทหรือกิจการเพื่อทำธุรกิจที่ถูกต้องตามกฎหมาย แต่ความเป็นจริง เงินทุนที่ใช้ในการดำเนินกิจการนั้นเป็นเงินที่ได้มาจากการประกอบอาชญากรรม ซึ่งเมื่อบริษัทมีผลกำไรจากการประกอบธุรกิจ ก็จะนำเงินนั้นออกมาใช้ จึงดูเหมือนว่าเป็นเงินที่ได้มาจากการประกอบธุรกิจซึ่งเป็นเงินที่ชอบด้วยกฎหมาย การจัดตั้งบริษัทหรือกิจการนั้นอาจทำได้ไม่ว่าโดยการใช้บริษัทที่ดำเนินธุรกิจจริงๆ หรือบริษัทที่ตั้งแต่เพียงในนาม ถูกต้องตามกฎหมายทุกอย่าง แต่ไม่มีการประกอบธุรกิจจริงๆ หรืออาจทำได้โดยการนำเงินไปซื้อกิจการที่มีผลขาดทุนและมีรายรับเป็นเงินสดเพื่อ

ย้ายเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดมาทำให้กิจการค่อยๆฟื้นตัวขึ้น ทำให้เงินสกปรกนั้นค่อยๆเปลี่ยนสภาพเป็นเงินที่ได้มาโดยถูกต้องตามกฎหมาย²⁵

2.1.5. ขั้นตอนของการฟอกเงิน

ดังได้กล่าวมาแล้วในหัวข้อ 2.1.4.2 ว่ารูปแบบของการฟอกเงินมีอะไรบ้าง ซึ่งการฟอกเงินไม่ว่าในรูปแบบใด ต้องใช้เทคนิคและวิธีการที่แตกต่างกัน ซึ่งยุ่งยากและสลับซับซ้อนมาก ทั้งนี้เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐได้ติดตามถึงแหล่งที่มาของทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดได้ แต่อย่างไรก็ตามขั้นตอนในการฟอกเงินมักจะมีกระบวนการในการฟอกเงินที่เหมือนๆกัน ดังนี้

2.1.5.1. การวางฐาน (Placement)

ขั้นตอนนี้ถือเป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการฟอกเงิน โดยที่เงินได้ที่ได้มาจากการกระทำความผิดมักจะอยู่ในรูปเงินสดที่มีเป็นจำนวนมาก เช่น เงินได้ที่ได้มาจากการค้ายาเสพติด ซึ่งมักจะเป็นเงินสด ธนบัตรย่อย ดังนั้นการเก็บเงินที่ได้จากการกระทำความผิดจึงต้องปกปิดในที่ซ่อนเร้นและปลอดภัยที่สุด โดยอาจจะเก็บไว้เองในที่ที่ปลอดภัย โดยที่เงินยังคงสภาพอยู่ หรืออาจจะมีการนำเงินสดเข้าสู่ระบบการเงินหรือระบบเศรษฐกิจชายบลิ๊ก หรืออาจจะนำไปฝากไว้กับสถาบันการเงินที่สามารถใช้ซื้อปลอมหรือนามแฝงได้ หรืออาจลักลอบนำเงินออกนอกประเทศ เพื่อหลีกเลี่ยงการตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่ และเมื่อนำเงินออกไปได้แล้วก็ต้องมีการเปลี่ยนสภาพของเงินสดเหล่านั้น ในรูปของเช็คเดินทาง เช็คเงินสด

2.1.5.2. การเพิ่มลำดับชั้น (Layering)

ในขั้นตอนนี้เป็นการปกปิดแหล่งที่มา หรือความเป็นเจ้าของของเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิด ทั้งนี้อาจนำเงินได้นั้นไปแปรสภาพ โดยการนำไปซื้อทรัพย์สินที่มีมูลค่ามากๆ เช่น เพชร อัญมณี ทองคำแท่ง ทองรูปพรรณ รถยนต์ราคาแพง นอกจากการนำเงินได้ไปซื้อทรัพย์สินที่มีราคาแพงแล้วยังอาจนำเงินได้นั้นไปลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ หรืออาจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ ตลาดสินค้าพืชผล และสินค้าตัวแทนตลาดล่วงหน้า ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงของเงินในแต่ละวันเป็นจำนวนมากและรวดเร็ว และสามารถดำเนินการโดยไม่ต้องระบุชื่อจริง ซึ่งวิธีการดังกล่าวทำให้การติดตามร่องรอยของเงินได้จากการกระทำความผิดดังกล่าวของเจ้าหน้าที่เป็นไปได้ยาก

2.1.5.3. การคละเคล้าผสมผสาน (Integration)

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการฟอกเงิน วิธีการโดยการนำเอาเงินที่ได้จากการกระทำความผิดรวมเข้าไปในระบบเศรษฐกิจที่ชอบด้วยกฎหมาย กลมกลืนไปกับทรัพย์สินอื่นๆ ที่ชอบด้วยกฎหมายในระบบเศรษฐกิจ เช่นการตั้งบริษัททางเศรษฐกิจหลายๆ บริษัท รับจ้าง รับซื้อขายฝากที่ดิน

²⁵ ปภาศิริ ภาครัตน์, การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน : ศึกษากรณีการดำเนินการกับธุรกรรมเงินสด,

อสังหาริมทรัพย์ ซึ่งเมื่อมาถึงขั้นตอนนี้แล้ว ก็เป็นการยากที่จะแยกเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดออกจากเงินที่ชอบด้วยกฎหมาย

2.1.6. สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นว่าการฟอกเงินเป็นอาชญากรรมที่หลายประเทศให้ความสำคัญในการป้องกันและปราบปรามเป็นอย่างมาก ซึ่งถึงแม้ว่าการฟอกเงินจะเป็นอาชญากรรมที่ไม่มีผลกระทบต่อชีวิต ร่างกาย และเสรีภาพของบุคคลทั่วไปโดยตรงก็ตาม แต่การฟอกเงินนั้นเป็นอาชญากรรมที่ทำให้อาชญากรรมอื่นดำรงอยู่ได้ ทั้งนี้ก็เนื่องจากว่าอาชญากรรมอื่นๆ นั้นเป็นอาชญากรรมที่ต้องอาศัยเงินทุนในการประกอบอาชญากรรม ซึ่งเงินทุนดังกล่าวอาชญากรเหล่านั้นนำมาจากการประกอบอาชญากรรมครั้งก่อนๆ โดยอาชญากรทำการปกปิด ซุกซ่อน หรือแปรสภาพเงินได้เหล่านั้น เพื่อมิให้เจ้าหน้าที่สามารถติดตามได้ หลังจากทำการฟอกเงินแล้ว อาชญากรก็จะนำเงินที่ทำการฟอกแล้วออกมาใช้ในการประกอบอาชญากรรมครั้งต่อไป เช่น ค้ายาเสพติด ค้ามนุษย์ อันมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ ดังนั้นองค์กรหรือหน่วยงานระหว่างประเทศจึงได้ออกมาตรการต่างๆ เพื่อเรียกร้องหรือกระตุ้นให้ประเทศที่ประสงค์จะเข้าเป็นภาคีสมาชิก ต้องดำเนินการตามพันธกรณีซึ่งได้กำหนดเป็นอนุสัญญาหรือข้อตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ดังนั้นเพื่อรองรับมาตรการต่างๆ ดังกล่าว ประเทศไทยจึงได้มีการตราพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ขึ้นเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2542 โดยพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 19 สิงหาคม 2542 เป็นต้นมา²⁶

เมื่อพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินประกาศใช้ จึงได้มีการก่อตั้งสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (Anti-Money Laundering Office) ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐมีอำนาจหน้าที่ในการวางหลักเกณฑ์ และดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน รวมทั้งเป็นหน่วยงานตรวจสอบวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน ในหน้าที่ของหน่วยงานวางหลักเกณฑ์ (Regulator)²⁷ โดยสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรียกโดยย่อว่า สำนักงาน ปปง. มีฐานะเป็นส่วนราชการที่ไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง ปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระและเป็นกลาง²⁸ ซึ่งการดำเนินงานของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินอยู่

²⁶ นโยบายการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การรู้จักลูกค้า/การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า, <http://highlight.kapook.com/view/20967>, [2010, November 15]

²⁷ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, http://www.amlo.go.th/amlo_new/templete.php?lang=TH&id=10&nvar_l23=true, [2010, November 15]

²⁸ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 40

ภายใต้กรอบนโยบายและการกำกับของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และมี
เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งมาจากข้าราชการพลเรือนสามัญ²⁹ มี
หน้าที่ควบคุมดูแลโดยทั่วไปซึ่งราชการของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยอิสระและ
เป็นกลางขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมและเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในสำนักงานป้องกัน
และปราบปรามการฟอกเงิน³⁰

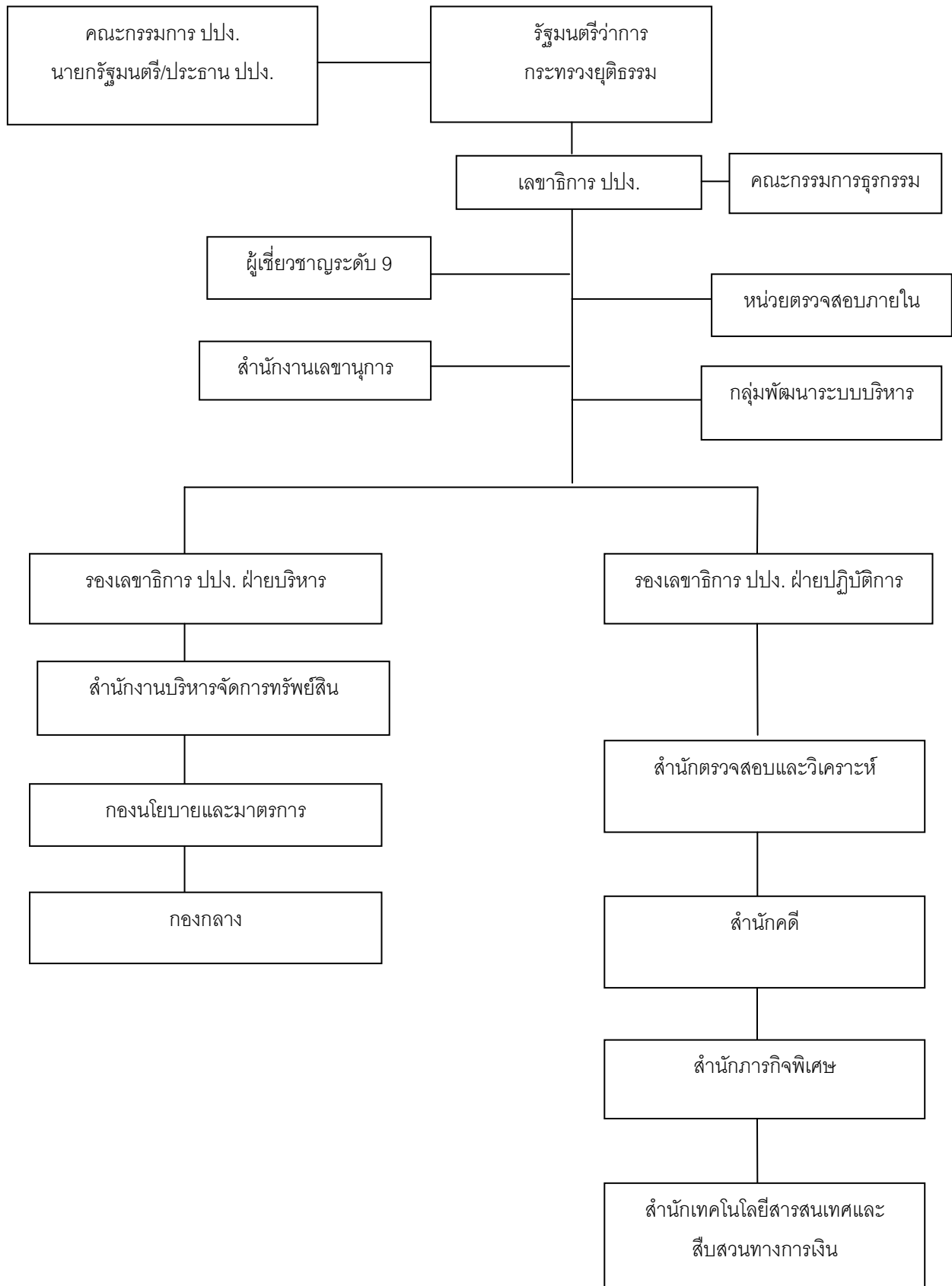
2.1.7. โครงสร้างของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้มีการแบ่งส่วนราชการ โดยพระราชกฤษฎีกา แบ่ง
ส่วนราชการสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ.2542 ดังปรากฏตาม
โครงสร้างดังนี้

²⁹ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 42 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ
ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551

³⁰ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 41 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ
ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551

แผนภูมิที่ 1 โครงสร้างของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

2.1.8. อำนาจหน้าที่ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

อำนาจและหน้าที่ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้มีบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 40³¹ ดังนี้

1. ดำเนินการให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการ คณะกรรมการธุรกรรมและปฏิบัติงานธุรกรรมอื่น
2. รับรายงานการทำธุรกรรมที่ส่งให้ตามหมวด 2 และแจ้งตอบการรับรายงานรวมทั้งการรับรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมที่ได้มาโดยทางอื่น
3. รับหรือส่งรายงานหรือข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น
4. เก็บ รวบรวม ติดตาม ตรวจสอบ ศึกษา ประมวลผล และวิเคราะห์รายงานและข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำธุรกรรม
5. เก็บรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้
6. จัดให้มีโครงการที่เกี่ยวกับการเผยแพร่ความรู้ การให้การศึกษา และฝึกอบรมในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ หรือช่วยเหลือหรือสนับสนุนทั้งภาครัฐและภาคเอกชนให้มีการจัดโครงการดังกล่าว
7. ปฏิบัติการอื่นตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่น

นอกจากจะมีการบัญญัติอำนาจหน้าที่ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินไว้ในมาตรา 40 แล้ว พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542³² ยังได้บัญญัติไว้ในมาตรา 47 กล่าวคือสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินต้องจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรีโดยรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีอย่างน้อยให้มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

- 1 รายงานผลการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน และการดำเนินการอื่นตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
- 2 ปัญหาและอุปสรรคจากการปฏิบัติงาน

³¹ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 40 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551

³² พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 47 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551

3 รายงานข้อเท็จจริงหรือข้อสังเกตจากการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่พร้อมทั้งความเห็นและข้อเสนอแนะ

เมื่อพิจารณามาตรา 40 และ 47 ของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 แล้วจะเห็นว่า สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจะทำหน้าที่ในการรับรายงานการทำธุรกรรมที่สถาบันการเงินต่างๆ ส่งให้ตามหมวด 2 และจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเหล่านั้น เพื่อทำการประเมิน และวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว เพื่อตรวจสอบว่าได้มีการกระทำความผิดตามกฎหมายฟอกเงินหรือไม่ ซึ่งหากพบว่ามีอาการกระทำผิดแล้วก็จะดำเนินการเพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดต่อไป และยังทำหน้าที่ในการประสานงานรวมทั้งสนับสนุนข้อมูลต่างๆ และพยานหลักฐานต่างๆ ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน นอกจากนี้มาตรา 40 ยังบัญญัติรับรองถึงความอิสระและเป็นกลางของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินโดยบัญญัติให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวงใดๆ ทั้งสิ้น นอกจากนี้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินยังต้องจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อให้คณะรัฐมนตรีได้ทำการตรวจสอบการปฏิบัติงานของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

2.1.9. อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินขึ้น โดยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินถือเป็นคณะกรรมการในระดับนโยบายหรือบริหาร ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแล ติดตามผลจากการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 อีกทั้งยังมีหน้าที่ในการเสนอมาตรการเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาฟอกเงินต่อคณะรัฐมนตรี³³

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินถือเป็นตำแหน่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เนื่องจากคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจะต้องทำหน้าที่ในการวางกฎ ระเบียบ ต่างๆ ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ นอกจากนี้ยังมีหน้าที่ในการเสนอมาตรการต่างๆ ในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินต่อคณะรัฐมนตรี ดังนั้น บุคคลผู้ทำหน้าที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจึงต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ซึ่งกฎหมายได้กำหนดให้การเข้าสู่ตำแหน่งของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาจาก

³³ สุรพล ไตรเวทย์, คำอธิบายกฎหมายฟอกเงิน, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2548),

ผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานของรัฐที่มีความเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาต่างๆที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้กำหนดจำนวนคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินไว้จำนวน 25 คน ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงยุติธรรม อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง อธิบดีกรมการประกันภัย อธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรมศุลกากร อธิบดีกรมสรรพากร อธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ประธานสมาคมธนาคารไทย และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนเก้าคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญในทางเศรษฐศาสตร์ การเงิน การคลัง กฎหมาย หรือสาขาใดสาขาหนึ่งที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัตินี้โดยความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาตามลำดับเป็นกรรมการ และเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นกรรมการและเลขานุการ ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานจำนวนไม่เกินสองคน เป็นผู้ช่วยเลขานุการ³⁴

ซึ่งต่อมาพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 ได้มีการแก้ไขจำนวนคณะกรรมการและผู้ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการโดยตำแหน่ง โดยเพิ่มจำนวนคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจากเดิม 25 คนเป็น 26 คนโดยเพิ่มรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นรองประธานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินอีกหนึ่งคน และเปลี่ยนกรรมการจากอธิบดีกรมการประกันภัยเป็นเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย ดังนั้นคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 จึงเป็นดังนี้ นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงยุติธรรม อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง อธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรมศุลกากร อธิบดีกรมสรรพากร อธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย เลขาธิการคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ประธานสมาคมธนาคารไทย และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนเก้าคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญในทางเศรษฐศาสตร์ การเงิน การคลัง กฎหมาย หรือสาขาใดสาขาหนึ่งที่เป็นประโยชน์ในการ

³⁴ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 24

ปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัตินี้โดยความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาตามลำดับเป็น
กรรมการ และเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นกรรมการและเลขานุการ
และให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานจำนวนไม่เกินสอง
คนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ³⁵

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการตามที่กฎหมาย
บัญญัติไว้ ดังนี้³⁶

1. เสนอมาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินต่อคณะรัฐมนตรี
2. พิจารณาให้ความเห็นต่อรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศเพื่อ
ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้
3. วางระเบียบเกี่ยวกับการส่งคืนทรัพย์สินตามมาตรา 49 และมาตรา 51/1 การเก็บรักษา
การนำทรัพย์สินออกขายทอดตลาด การนำทรัพย์สินไปใช้ประโยชน์ และการประเมินค่าเสียหายและค่า
เสื่อมสภาพตามมาตรา 57 และวางระเบียบเกี่ยวกับกองทุนตามมาตรา 59/1 มาตรา 59/4 และมาตรา
59/6
4. ส่งเสริมความร่วมมือของประชาชนเกี่ยวกับการให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อป้องกันและ
ปราบปรามการฟอกเงิน และวางระเบียบในการดำเนินการกับข้อมูลหรือเอกสารเพื่อใช้เป็นพยานหลักฐาน
ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้
5. ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้
6. ปฏิบัติการอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นหรือระเบียบอื่นใดใน
การปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่ได้บัญญัติไว้
ในมาตราอื่นอีกในพระราชบัญญัติฉบับนี้ ดังต่อไปนี้

1. อำนาจหน้าที่ในการแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการ
ฟอกเงิน ตามมาตรา 24 วรรคสอง
2. อำนาจในแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาและเสนอความเห็นเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือ
ปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งแทนคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ตามมาตรา 30

³⁵ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและ
ปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 มาตรา 24

³⁶ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและ
ปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 มาตรา 25

- 3.อำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการธุรกรรม ตามมาตรา 32
- 4.หน้าที่ในการรับรายงานผลการปฏิบัติการของคณะกรรมการธุรกรรมตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ตามมาตรา 34(4)
- 5.หน้าที่ในการรับรายงานการสั่งยับยั้งการทำธุรกรรมของคณะกรรมการธุรกรรม ตามมาตรา 37
- 6.หน้าที่ในการกำหนดมติคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเพื่อให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินปฏิบัติตามมติดังกล่าว ตามมาตรา 40(1)
- 7.หน้าที่รับรายงานการสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินหรือการสั่งเพิกถอนการยึดหรืออายัดทรัพย์สินโดยคณะกรรมการธุรกรรม ตามมาตรา 48
- 8.หน้าที่ในการวินิจฉัยคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินของคณะกรรมการธุรกรรมที่เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ส่งเรื่องให้พนักงานอัยการพิจารณายื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดินและพนักงานอัยการส่งเรื่องดังกล่าวคืนเนื่องจากยังไม่สมบูรณ์ ตามมาตรา 49

เมื่อพิจารณาอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแล้วจะเห็นได้ว่าการทำงานของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนั้น จะเป็นการตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมลงอย่างได้ผล ดังนั้นคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจึงต้องทำงานด้วยความรอบคอบและซื่อตรง ทั้งนี้เนื่องจากหากคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทำงานอย่างไม่มีประสิทธิภาพแล้ว การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมก็คงเป็นไปได้ยาก เนื่องจากการทำงานของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งถือเป็นหน่วยปฏิบัติการจะต้องปฏิบัติตามนโยบายที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกำหนด ซึ่งก็คือแนวนโยบายในการปราบปรามการฟอกเงิน

2.1.10. อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการธุรกรรม

ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทำหน้าที่ในการวางแผนนโยบายระดับบริหาร ส่วนฝ่ายปฏิบัติการก็จะมีคณะกรรมการอีกคณะหนึ่งเรียกว่า คณะกรรมการธุรกรรม ซึ่งจะทำหน้าที่ในฝ่ายปฏิบัติการ โดยจำนวนคณะกรรมการธุรกรรมจะมีน้อยกว่าคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินซึ่งอยู่ในระดับบริหาร เนื่องจากว่าการฟอกเงินเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้นการปฏิบัติงานของคณะกรรมการธุรกรรมจึงต้องการความรวดเร็วเพื่อให้สามารถทำการตรวจสอบและดำเนินการกับการฟอกเงินได้ทัน

คณะกรรมการธุรกรรม ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้กำหนดจำนวนคณะกรรมการธุรกรรมไว้ห้าคนประกอบด้วย เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและ

ปราบปรามการฟอกเงินเป็นประธาน และผู้ซึ่งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแต่งตั้งจำนวนสี่คนเป็นกรรมการ โดยมีคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีกำหนด³⁷ ซึ่งต่อมาได้มีการกำหนดไว้ในประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี (ฉบับที่ 2) เรื่องการกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการธุรกรรม พ.ศ. 2543

ต่อมาพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 ได้แก้ไขโครงสร้างของคณะกรรมการธุรกรรมใหม่ โดยได้กำหนดให้มีคณะกรรมการธุรกรรมจำนวนห้าคนซึ่งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแต่งตั้งจากบุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อจากคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และคณะกรรมการอัยการคณะละหนึ่งคน และให้คณะกรรมการธุรกรรมคัดเลือกกันเองเป็นประธานคณะกรรมการธุรกรรม โดยให้เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นกรรมการและเลขานุการ³⁸

จะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 ได้แก้ไขโครงสร้างของคณะกรรมการธุรกรรม โดยจากเดิม ให้เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นประธาน แก้ไขเพื่อให้คณะกรรมการธุรกรรมที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแต่งตั้งเลือกประธานกันเอง โดยให้เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการธุรกรรม และการแต่งตั้งคณะกรรมการธุรกรรมนั้น เดิมคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแต่งตั้งเองจากบุคคลที่มีคุณสมบัติตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี (ฉบับที่ 2) เรื่องการกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของคณะกรรมการธุรกรรม พ.ศ. 2543 แต่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมิได้มีอำนาจในการคัดสรรบุคคลที่จะมาดำรงตำแหน่งคณะกรรมการธุรกรรมโดยตรง แต่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจะแต่งตั้งจากบุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อจากคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และคณะกรรมการอัยการคณะละหนึ่งคน ซึ่งจะทำให้คณะกรรมการธุรกรรมตามกฎหมายใหม่จะมีบุคคลที่มีความรู้ทางด้านกฎหมายเข้ามาปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการธุรกรรม ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติงานของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อีกทั้งการที่คณะกรรมการธุรกรรมมิได้มาจากการคัดเลือกโดยตรงของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน อาจจะเป็น

³⁷ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 32

³⁸ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 32 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551

ผลดีต่อการทำงานของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เนื่องจากคณะกรรมการธุรกรรมเป็นบุคคลที่มาจากพรรคัดสรรของหน่วยงานภายนอก ดังนั้นจึงทำให้การทำงานของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีความโปร่งใสขึ้น ซึ่งมาจากการตรวจสอบโดยคณะกรรมการธุรกรรมด้วยตนเอง

ดังที่กล่าวมาแล้วว่าคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจะเป็นคณะกรรมการที่ทำหน้าที่ในระดับบริหาร ส่วนในระดับปฏิบัติการนั้นจะมีคณะกรรมการธุรกรรมเป็นผู้ทำหน้าที่ ซึ่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการธุรกรรมไว้ ดังต่อไปนี้³⁹

1. ตรวจสอบธุรกรรมหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด
2. สั่งยับยั้งการทำธุรกรรมตามมาตรา 35 หรือมาตรา 36
3. ดำเนินการสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินชั่วคราวตามมาตรา 48
4. เสนอรายงานผลการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

5. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมอบหมาย ภายหลังจากที่ได้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินโดยได้มีการแก้ไขอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการธุรกรรม โดยให้คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้⁴⁰

1. ตรวจสอบธุรกรรมหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด
 2. สั่งยับยั้งการทำธุรกรรมตามมาตรา 35 หรือมาตรา 36
 3. ดำเนินการสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินชั่วคราวตามมาตรา 48
 4. เสนอรายงานผลการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
 5. กำกับดูแลความเป็นอิสระและเป็นกลางของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
 6. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมอบหมาย
- นอกจากคณะกรรมการธุรกรรมจะมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 34 ที่แก้ไขแล้ว กฎหมายยังได้กำหนดหน้าที่ของคณะกรรมการ

³⁹ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 34

⁴⁰ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 34 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551

ธุรกรรมไว้ในมาตราอื่นอีก คือ

1. หน้าที่ในการรายงานการสั่งยับยั้งการทำธุรกรรมตามมาตรา 35 หรือ มาตรา 36 ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ⁴¹

2. หน้าที่ในการทำรายงานสรุปการดำเนินการตามหมวดสี่ (คณะกรรมการธุรกรรม) ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ⁴²

ดังได้กล่าวมาแล้วว่า คณะกรรมการธุรกรรมนั้นเป็นคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ซึ่งการทำงานของคณะกรรมการธุรกรรมนั้นจะต้องมีขอบอำนาจที่ชัดเจน เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมต่างๆ ร่วมกับหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายอื่นๆ เช่นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ถึงแม้ว่ารูปแบบการทำงานของคณะกรรมการธุรกรรมจะมีใช้การปราบปรามอาชญากรรมโดยตรง แต่การทำงานของคณะกรรมการธุรกรรมนั้นถือเป็นการตัดเส้นทางทางการเงินของอาชญากรรมที่จะนำไปใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนในการประกอบอาชญากรรมต่อไป ดังนั้นหากการทำงานของคณะกรรมการธุรกรรมมีประสิทธิภาพ ย่อมเป็นการลดปริมาณอาชญากรรม ซึ่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 ได้เพิ่มหน้าที่ให้คณะกรรมการธุรกรรมจากพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม พ.ศ. 2542 หลายประการ ดังนี้

1. เดิมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 34 (4) ได้กำหนดให้คณะกรรมการธุรกรรมเสนอรายงานผลการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเท่านั้น แต่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 มาตรา 34(4) ได้กำหนดให้คณะกรรมการธุรกรรมรายงานผลการปฏิบัติงานต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติด้วย ซึ่งการที่กำหนดให้คณะกรรมการธุรกรรมต้องรายงานผลการปฏิบัติการต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติด้วยนั้น อาจก่อให้เกิดข้อขัดข้องในการปฏิบัติงานได้ ซึ่งจะได้กล่าวถึงต่อไป

⁴¹ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 37 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551

⁴² พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 39/1 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551

2.พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 มาตรา 34(5) ได้เพิ่มหน้าที่ของคณะกรรมการธุรกรรมซึ่งมิได้มีบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 นั่นคือให้คณะกรรมการธุรกรรมมีหน้าที่กำกับดูแลความเป็นอิสระและเป็นกลางของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งหน้าที่ดังกล่าวตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ อาจทำให้เกิดข้อขัดข้องได้โดยหากคณะกรรมการธุรกรรมเข้าไปควบคุมกำกับการทำงานของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมากจนเกินไป หรือหากคณะกรรมการธุรกรรมเข้าไปก้าวก่ายหรือชี้นำการทำงานของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ก็อาจทำให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินสูญเสียความเป็นกลางและความเป็นอิสระในการทำงานได้ อันจะทำให้ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย และเกิดความเสียหายแก่การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมได้

3.พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 37 ได้บัญญัติให้คณะกรรมการธุรกรรม ต้องรายงานการสั่งยับยั้งการทำธุรกรรมตามมาตรา 35 และ มาตรา 36 ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเท่านั้น แต่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 มาตรา 37 ได้บัญญัติเพิ่มเติมหน้าที่ของคณะกรรมการธุรกรรมโดยนอกจากจะต้องรายงานการสั่งยับยั้งการทำธุรกรรมต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแล้ว คณะกรรมการธุรกรรมยังจะต้องรายงานการสั่งยับยั้งการทำธุรกรรมต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติอีกด้วย ซึ่งการบัญญัติหน้าที่เพิ่มเติมนี้อาจจะก่อปัญหาในทางปฏิบัติได้ เช่นเดียวกับที่ได้กล่าวมาในข้อ 1 ซึ่งจะได้กล่าวถึงไปพร้อมกันในภายหลัง

4.พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 ได้มีบทบัญญัติเพิ่มเติมหน้าที่ของคณะกรรมการธุรกรรม ซึ่งมิได้มีบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 โดยในมาตรา 39/1 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 ได้บัญญัติให้คณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทำรายงานสรุปการดำเนินการตามหมวดสี่ (คณะกรรมการธุรกรรม) ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทุกสี่เดือน ซึ่งการบัญญัตินี้อาจเกิดปัญหาและข้อขัดข้องต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่ต้องการความรวดเร็วในการปฏิบัติงานได้ ซึ่งปัญหาดังกล่าวจะได้กล่าวถึงพร้อมกับปัญหาในข้อ 1 และข้อ 3 ในภายหลัง

2.1.11. อำนาจหน้าที่ของเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

นอกจากคณะกรรมการธุรกรรมที่เป็นผู้ทำหน้าที่ฝ่ายปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 แล้ว ผู้ที่มีหน้าที่ในฝ่ายปฏิบัติการอีกผู้หนึ่งคือ เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติให้เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ⁴³ มีหน้าที่ควบคุมดูแลโดยทั่วไปซึ่งราชการของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี และเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน⁴⁴ ต่อมาเมื่อมีการแก้ไขพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 ได้บัญญัติเพิ่มเติมให้เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีการทำงานโดยอิสระและเป็นกลาง และเปลี่ยนผู้บังคับบัญชาของเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจากเดิมขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี มาเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม⁴⁵

นอกจากอำนาจหน้าที่ในการควบคุมดูแลให้การปฏิบัติงานของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นไปตามกฎหมาย และมติของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแล้ว เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินยังเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งกฎหมายได้กำหนดให้เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีอำนาจในการสั่งยับยั้งการทำธุรกรรม ในกรณีจำเป็นหรือเร่งด่วน หากมีเหตุอันควรสงสัยและมีพยานหลักฐานอันสมควรว่าธุรกรรมใดเกี่ยวข้องกับหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงิน⁴⁶ นอกจากนี้ในการตรวจสอบรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรม หากมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าอาจมีการโอน จำหน่าย ยักย้าย ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินใดที่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ในกรณีจำเป็นหรือเร่งด่วน เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ก็มี

⁴³ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 42

⁴⁴ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 41

⁴⁵ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 41 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551

⁴⁶ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 35 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551

อำนาจในการสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นได้⁴⁷ แต่ไม่ว่าจะเป็นการสั่งยับยั้งการทำธุรกรรมตามมาตรา 35 หรือการสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามมาตรา 48 เมื่อได้มีคำสั่งดังกล่าวแล้ว เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จะต้องรายงานต่อคณะกรรมการธุรกรรม

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 ได้เพิ่มเติมหน้าที่ของเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินซึ่งมิได้มีบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 โดยได้บัญญัติเพิ่มเติมในมาตรา 39/1 ซึ่งกำหนดให้เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีหน้าที่ต้องทำรายงานสรุปการดำเนินการตามหมวดสี่(คณะกรรมการธุรกรรม) ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทุกสี่เดือน ซึ่งการกำหนดเพิ่มเติมหน้าที่ของเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินตามมาตรานี้ อาจมีความซ้ำซ้อนกับหน้าที่ในการรายงานตามมาตราอื่นที่กฎหมายได้แก้ไขเพิ่มเติมไว้ อันอาจก่อให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานเช่นเดียวกับที่ได้กล่าวมาแล้วซึ่งข้อขัดข้องดังกล่าวจะได้กล่าวถึงต่อไป

2.2. กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของต่างประเทศ

ปัจจุบันอาชญากรรมที่เกิดขึ้นมิใช่เป็นอาชญากรรมข้างถนน (Street Crime) ซึ่งความเสียหายที่เกิดขึ้นมีมูลค่าเพียงเล็กน้อยและเกิดขึ้นแต่เฉพาะบุคคลใดบุคคลหนึ่งเท่านั้น แต่ความเสียหายที่เกิดจากอาชญากรรมในปัจจุบันมีมูลค่าสูง และผู้ที่ได้รับความเสียหายมีเป็นจำนวนมาก เนื่องจากอาชญากรรมในปัจจุบันมักจะเกิดจากความต้องการทรัพย์สินจำนวนมาก และเมื่ออาชญากรได้เงินจากการประกอบอาชญากรรมแล้ว ก็จะนำเงินได้ดังกล่าวไปทำการฟอกโดยวิธีการต่างๆ เช่น นำไปซุกซ่อน ปกปิด หรือเปลี่ยนสภาพของเงินได้เพื่อให้หลบพ้นจากการติดตามของเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งในปัจจุบัน มักจะใช้วิธีการหลายๆ อย่าง เช่นการนำเงินไปฝากต่างประเทศ นำเงินไปลงทุนในธุรกิจที่ขาดทุน เพื่อให้เงินที่ได้จากการกระทำความผิดแปรเปลี่ยนไปเป็นเงินที่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งอาชญากรจะนำเงินได้เหล่านี้มาใช้ในการประกอบอาชญากรรมครั้งต่อไป ซึ่งอาชญากรรมประเภทนี้มักจะเป็นอาชญากรรมเศรษฐกิจ การฟอกเงินจึงเป็นเครื่องมือที่อาชญากรนำมาใช้ ซึ่งการฟอกเงินทำให้การประกอบอาชญากรรมอื่นดำรงอยู่ได้

การฟอกเงินเป็นอาชญากรรมที่ยากในการปราบปรามโดยเจ้าหน้าที่ของประเทศใดประเทศหนึ่งแต่เพียงประเทศเดียวเท่านั้น เนื่องจากการฟอกเงินมักเกิดขึ้นจากอาชญากรที่มีความร่วมมือกัน โดยอาชญากรเหล่านี้มักมีการจัดตั้งเป็นองค์กร (Organized Crime) ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อช่วยในการปกปิด

⁴⁷ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 48 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551

ซ่อนเร้น หรือเปลี่ยนแปลงสภาพเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดให้พ้นจากการติดตามของเจ้าหน้าที่ และนำไปใช้ในการประกอบอาชญากรรมต่อไปซึ่งมักจะมีผลกระทบต่อประเทศต่างๆ ดังนั้นการปราบปรามการฟอกเงินอย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากนานาประเทศในการปราบปราม

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าปัจจุบันอาชญากรรมมักจะไม่เกิดขึ้นในประเทศใดประเทศหนึ่งเท่านั้น แต่ผลของอาชญากรรมมักจะกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศอื่นๆ ด้วย เช่นการค้ายาเสพติด การค้ำมนุษย์ การก่อการร้าย องค์การสหประชาชาติจึงได้ประกาศใช้อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 (United Nations Vienna Convention Against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances) หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า “อนุสัญญากรุงเวียนนา ค.ศ. 1988 (Vienna Convention)” ซึ่งอนุสัญญาดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท โดยได้บัญญัติหลักการที่สำคัญที่เกี่ยวกับการฟอกเงินไว้ ซึ่งสมาชิกที่เป็นภาคีจะต้องตรากฎหมายภายในของตนบัญญัติให้การกระทำใดๆ เกี่ยวกับยาเสพติดและการฟอกเงินเป็นความผิดอาญา ซึ่งหลายประเทศได้มีการตรากฎหมายภายในให้สอดคล้องกับอนุสัญญากรุงเวียนนา 1988

2.2.1. ประเทศสหรัฐอเมริกา

2.2.1.1. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า การฟอกเงินได้เริ่มเป็นที่รู้จักกันในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 ได้เกิดองค์กรอาชญากรรมที่เรียกว่า “มาเฟีย (Mafia)” ขึ้นในประเทศ เพื่อดำเนินกิจการต่างๆ ที่ผิดกฎหมาย เช่น การค้ายาเสพติด การหลบลี้งภาษี บ่อนการพนัน การค้าประเวณี การ走私ทรัพย์สิน และรับขงโจร เป็นต้น ซึ่งองค์กรอาชญากรรมเหล่านี้ได้นำเงินได้จำนวนมากจากการประกอบอาชญากรรมเหล่านี้ไปเข้าสู่กระบวนการฟอกเงิน เพื่อให้เงินสกปรกเหล่านั้นกลายเป็นเงินที่สะอาด โดยนำไปลงทุนในธุรกิจที่ถูกกฎหมาย เช่นการไปซื้อขายแลกเปลี่ยนเป็นทรัพย์สินอื่นที่ถูกกฎหมาย หรือการนำเงินฝากเข้าบัญชีธนาคารลับ ซึ่งในกรณีหลังทำให้รัฐบาลกลางของสหรัฐอเมริกามีความกังวลอย่างมากในการใช้บัญชีลับของชาวอเมริกันเพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชญากรรม การกระทำดังกล่าวทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลสหรัฐอเมริกาไม่สามารถติดตามถึงแหล่งที่มาของเงินดังกล่าวได้ และเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่สามารถติดตามเอาผิดหรือบังคับใช้กฎหมายกับเงินดังกล่าวได้ เมื่อธุรกิจที่องค์กรอาชญากรรมนำเงินเหล่านั้นไปลงทุนไว้เกิดผลกำไร ก็จะมีการนำผลกำไรไปขยายขอบข่ายขององค์กรจนเติบโตใหญ่ ทำให้เกิดการละเมิดต่อกฎหมายมากยิ่งขึ้น ทำให้สังคมเกิดความไม่สงบสุข และเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของประเทศ

รัฐบาลของประเทศสหรัฐอเมริกาจึงเห็นว่าการฟอกเงินเป็นส่วนในการสนับสนุนการประกอบอาชญากรรม จึงมีแนวคิดที่จะยับยั้งการฟอกเงินของอาชญากรดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อเป็นการตัดวงจรในการสนับสนุนทางการเงินในการประกอบอาชญากรรม เนื่องจากหากอาชญากรไม่สามารถนำเงินที่ได้จากการกระทำผิดไปทำการฟอกเงินแล้ว เจ้าหน้าที่ของรัฐย่อมสามารถที่จะติดตามทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดเหล่านั้นได้ ย่อมทำให้อาชญากรไม่มีแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชญากรรมต่อไป รัฐบาลสหรัฐอเมริกาจึงได้ออกมาตรการเพื่อปราบปรามการฟอกเงิน โดยรัฐบาลกลางสหรัฐอเมริกาได้ดำเนินการผลักดันให้มีการออกกฎหมายเพื่อใช้ในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน คือ

1) Federal Crime and Criminal Procedure

Federal Crime and Criminal Procedure เป็นกฎหมายฉบับแรกของสหรัฐอเมริกาที่มีมาตรการในการดำเนินการทางอาญาในการกระทำที่เกี่ยวกับการฟอกเงิน โดยกฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดให้การกระทำหรือพยายามกระทำความผิด ในลักษณะสนับสนุนหรือช่วยเหลือในการกระทำความผิด ปกปิด ซ่อนเร้นในการกระทำความผิด หลีกเลียงไม่รายงานการโอนเงิน ตลอดจนการกระทำหรือพยายามนำเข้าหรือนำออกไปซึ่งตราสารหรือเอกสารทางการเงิน (Money Instrument) โดยผู้กระทำความผิดดังกล่าวจะได้รับโทษทั้งในทางอาญาและทางแพ่ง อาจกล่าวได้ว่าเป็นบทบัญญัติกฎหมายที่มีลักษณะเป็นบทกำหนดโทษเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการเงิน รวมถึงการนำเข้าหรือนำออกเงินหรือตัวเงิน⁴⁸

2) The Bank Secrecy Act of 1970 (the BSA)

ดังที่กล่าวมาแล้วว่ารัฐบาลกลางของสหรัฐอเมริกาได้ให้ความสนใจต่อการใช้บัญชีธนาคารลับของคนอเมริกันในการกระทำที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจผิดกฎหมาย ในช่วงระหว่างปี 1960 -1970 รัฐบาลกลางสหรัฐจึงได้มีการผลักดันให้ออกกฎหมายที่จะใช้ในการติดตามถึงแหล่งที่มาของเงิน ปริมาณและความเคลื่อนไหวของกระแสเงินเข้าและออกนอกประเทศ โดยในปี 1970 รัฐบาลกลางก็ได้ออก The Bank Secrecy Act 1970 ซึ่งเป็นกรอบการทำงานขั้นต้นในการปราบปรามการฟอกเงิน โดยกำหนดข้อปฏิบัติให้สถาบันการเงินต้องปฏิบัติตาม กฎหมายฉบับนี้ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังในการออกกฎระเบียบให้สถาบันการเงินต้องเก็บบันทึกธุรกรรมทางการเงินซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวนและฟ้องร้องในความผิดฐานฟอกเงินและความผิดเกี่ยวกับการเงินอื่น ๆ⁴⁹

⁴⁸ ชนิดาพร ภูเรือน, ปัญหาการดำเนินการให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552), หน้า 65

⁴⁹ The Bank secrecy Act, <http://www.sec.gov/about/offices/ocie/amlsourcetool.html#1>, [2010, November 17]

กฎหมายฉบับนี้จะเป็นเครื่องมือของเจ้าหน้าที่รัฐในการตรวจสอบและสืบสวนหาตัวผู้กระทำความผิดตามกฎหมายอาญา กฎหมายศุลกากร กฎหมายภาษีอากร และกฎหมายอื่นๆ ทั้งนี้เนื่องจากบางประเทศได้ออกกฎหมายคุ้มครองความลับทางธนาคาร โดยถือว่าข้อมูลของธนาคารเป็นความลับ ธนาคารไม่สามารถเปิดเผยข้อมูลในบัญชีของลูกค้าได้ การเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวโดยไม่ได้รับอนุญาตถือเป็นความผิดอาญา เจ้าหน้าที่รัฐบาลสหรัฐอเมริกาจึงไม่ได้รับความร่วมมือจากธนาคารต่างประเทศในการสืบสวนพฤติกรรมของผู้กระทำความผิด ซึ่งนำเงินที่ได้มาโดยมิชอบไปฝากในบัญชีลับในต่างประเทศ โดยเฉพาะเงินที่ได้จากการค้ายาเสพติดและการหลีกเลี่ยงภาษี รัฐบาลสหรัฐอเมริกาจึงได้พยายามแก้ไขปัญหภายในประเทศเอง โดยการเสนอร่างกฎหมายเข้าสู่การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 1969 และเข้าสู่การพิจารณาของสภาองเกรส เมื่อวันที่ 6 เมษายน 1970 และได้มีการประกาศใช้กฎหมายฉบับนี้เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 1970⁵⁰

ในปี ค.ศ. 1982 สภาองเกรสได้ปรับปรุงแก้ไขรัฐบัญญัติ การรายงานธุรกรรมต่างประเทศและกระแสเงินตรา (Currency and Foreign Transaction Reporting Act) โดยกำหนดให้เอกชน ธนาคาร และสถาบันการเงินอื่นๆ ต้องรายงานการทำธุรกรรมทางการเงิน ทั้งในประเทศ และต่างประเทศต่อรัฐบาลกลาง สำหรับการไม่ปฏิบัติตามบัญญัติดังกล่าว วุฒิสภามีความเห็นว่าเป็นการไม่รายงานนั้น เป็นพฤติกรรมที่มีพิรุณ ซึ่งจะช่วยให้ทราบการกระทำผิดกฎหมายได้ง่ายกว่า การให้พิสูจน์แหล่งที่มาของเงินที่ผิดกฎหมาย” และวุฒิสมาชิก Proxmire ได้ตั้งข้อสังเกตว่าการให้รายงานการทำธุรกรรมและโทษทางอาญาจะเป็นอาวุธสำคัญของเจ้าหน้าที่ปราบปราม⁵¹ สาระสำคัญของ The Bank Secrecy Act of 1970 คือสถาบันการเงินจะต้องรู้จักตัวตนของลูกค้าที่มาทำธุรกรรมโดยลูกค้าต้องแสดงตนและที่อยู่จริงและลูกค้าจะใช้ชื่อปลอมหรือนามแฝงในการทำธุรกรรมไม่ได้ สถาบันการเงินจะต้องจัดทำและเก็บรักษาข้อมูลทางการเงินไว้เป็นเวลา 5 ปี สถาบันการเงินและบุคคลธรรมดาต้องรายงานการทำธุรกรรมทางการเงินต่างประเทศต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ และมีบทกำหนดโทษทั้งทางแพ่งและอาญาต่อผู้ฝ่าฝืนกฎหมาย

3) Money Laundering Control Act 1986 (MLCA)

ประธานาธิบดี Ronald Reagan ของประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ประกาศใช้กฎหมาย Anti-Drug Act of 1986 เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม 1986 และในส่วน H ตอน 1 ของกฎหมายดังกล่าวเป็นที่รู้จักกันใน

⁵⁰ U.S. Department of justice, *Investigation and Prosecution of Illegal Money Laundering : A Guide to the Bank Secrecy Act* (Drug Enforcement Administration, 1983), pp. 1-2.

⁵¹ สุรพล ไตรเวทย์, *คำอธิบายกฎหมายฟอกเงิน ปัญหา ข้อเท็จจริง คำอธิบาย*, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, พ.ศ. 2543), หน้า 35.

นามว่า “กฎหมายควบคุมการฟอกเงิน” (Money Laundering Control Act 1986 หรือ MLCA) ซึ่งประกาศใช้ฐานความผิดใหม่เพื่อต่อต้านอาชญากรรมทางเศรษฐกิจโดยสภาองเกรส(Congress) มีวัตถุประสงค์ที่จะให้เป็นกฎหมายกำหนดความผิดมูลฐานเพื่อควบคุมการฟอกเงิน ซึ่งได้กำหนดห้ามการเกี่ยวข้องในการฟอกเงินในลักษณะกว้างๆ ของการโอนเงินที่ได้จากการประกอบอาชญากรรม โดยผู้กระทำนั้นต้องมีเจตนาที่จะสนับสนุนการกระทำที่มีชอบด้วยกฎหมายหรือรู้ว่าการโอนเงินนั้นได้กระทำไปโดยมีเจตนาที่จะปกปิดแหล่งที่มาหรือเจ้าของเงินหรือการควบคุมเงินหรือหลบเลี่ยงการรายงานการโอนเงิน นอกจากนี้กฎหมายฉบับนี้ยังเน้นเจตนาในใจของผู้กระทำผิด ดังนั้นขอบเขตของกฎหมายฉบับนี้จึงใช้บังคับแก่บุคคลทั่วไปและสถาบันการเงินสำหรับการโอนรายได้อันมิชอบด้วยกฎหมาย

สาระสำคัญของกฎหมายฉบับนี้ได้มีการกำหนดความผิดมูลฐานไว้ว่าความผิดใดที่ถือว่าเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายนี้ มีการกำหนดคำจำกัดความของคำว่า “การกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมาย” ว่ามีความหมายเพียงใดบ้าง ซึ่ง Money Laundering Control Act 1986 (MLCA) นี้ถือเป็นกฎหมายฟอกเงินโดยตรงของ USA โดยกำหนดให้ความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงินเป็นความผิดอาญาควบคุมการโอนเงินที่มีเหตุว่าจะมิชอบด้วยกฎหมาย ควบคุมการนำเงินเข้าและนำเงินออกนอกประเทศอย่างเข้มงวด ควบคุมเงินได้ที่ปกปิดแหล่งที่มา และสามารถนำไปใช้กับ Federal Crimes and Criminal Procedure และ Bank Secrecy Act 1970 ในการควบคุมการฟอกเงิน นอกจากนี้ยังมีบทลงโทษทั้งจำคุกและปรับ จุดเด่นของ Money Laundering Control Act 1986 (MLCA) คือการร่วมมือกับต่างประเทศในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ขณะเดียวกันก็สนับสนุนองค์การระหว่างประเทศให้มีกฎหมายฟอกเงินที่เข้มแข็ง MLCA เป็นกฎหมายที่ก่อให้เกิดการดำเนินการในลักษณะเดียวกันขององค์การสหประชาชาติ (United Nation)

4)USA Patriot Act 2001

หลังเกิดเหตุการณ์ผู้ก่อการร้ายขับเครื่องบินพุ่งชนอาคารแฝดเวิลด์เทรด(World Trade Tower) ในนิวยอร์ก(New York) และอาคารกระทรวงกลาโหม(The Pentagon) ในเวอร์จิเนีย (Virginia) ประเทศสหรัฐอเมริกา วันที่ 11 กันยายน 2001 เหตุการณ์ดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายกับประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นอย่างมาก รัฐบาลกลางสหรัฐอเมริกาจึงได้ดำเนินการออกมาตรการในการตัดการสนับสนุนทางด้านเงินทุนกับการก่อการร้าย ต่อมาในเดือนตุลาคม 2001รัฐสภาสหรัฐอเมริกาจึงได้ออก USA Patriot Act 2001 ซึ่งเป็นกฎหมายปราบปรามแหล่งเงินทุนขององค์กรก่อการร้ายข้ามชาติ โดยเพิ่มอำนาจเจ้าหน้าที่ในการติดตามการกระทำผิดผ่านทางเครื่องมือสื่อสารระหว่างผู้กระทำความผิด ใช้มาตรการติดตามการกระทำผิดได้ทั้งในประเทศและนอกประเทศ โดยเริ่มต้นจากการเพิ่มอำนาจของเจ้าหน้าที่ของกระทรวงการคลัง (Department of Treasury) เพื่อปราบปรามการทุจริตในสถาบันการเงินเป็นแห่งแรก โดยให้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเคลื่อนย้ายเงินข้ามประเทศจำนวนมาก และการดำเนินงานขององค์กรก่อการร้ายข้ามชาติ ว่ามีความเกี่ยวพันกันมากน้อยเพียงใด ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการ

ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน กฎหมายฉบับนี้ได้เพิ่มอำนาจของเจ้าหน้าที่กระทรวงการคลัง (Department of Treasury) ในการตรวจสอบธุรกรรมทางการเงินในสถาบันการเงินทุกแห่งว่ามีความเกี่ยวข้องกับ การก่อการร้ายมากน้อยเพียงใด⁵²

2.2.1.2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการฟอกเงินของสหรัฐอเมริกา มี 3 หน่วยงาน หน่วยงานแรกคือ Financial Crimes Enforcement Network (FinCEN) สังกัดกระทรวงการคลัง หน่วยงานที่สองคือ Money Laundering Section ซึ่งอยู่ใน Criminal Division สังกัดกระทรวงยุติธรรม ทั้งสองหน่วยงานนี้ รับผิดชอบตาม Money Laundering Control Act และหน่วยงานที่สามซึ่งนับว่ามีความสำคัญมากและ รับผิดชอบตาม Bank Secrecy Act (BSA) คือ The Office of The Financial Enforcement สังกัด กระทรวงการคลัง⁵³

1) Financial Crimes Enforcement Network (FinCEN)

FinCEN ถือว่าเป็นหน่วยงานที่สำคัญที่สุด ในการรับผิดชอบและควบคุมการบังคับใช้ กฎหมาย BSA อย่างเต็มรูปแบบ จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 25 เมษายน ค.ศ. 1990 ทำหน้าที่ในการรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน และหน้าที่บริหารข้อมูลเกี่ยวกับความผิด เช่น ความผิดทางด้านการเงินรวมถึง ความผิดทางอาญาอื่นด้วย ซึ่งจะรับข้อมูลการเงินจากหน่วยงานของรัฐและเอกชน แล้วนำข้อมูลนั้นมา วิเคราะห์ โดยเน้นการสืบเสาะข้อมูลทางการเงินจากหลายๆ หน่วยงาน (Multi Agencies) แต่ FinCEN จะ ไม่มีอำนาจสอบสวนแต่อย่างไร ในกรณีที่เป็นข้อมูลที่น่าสงสัยก็จะส่งไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อ ดำเนินการต่อไป เช่น ข้อมูลการเงินที่เกี่ยวกับยาเสพติดก็จะส่งไปยังหน่วยปราบปรามยาเสพติด (Drug Enforcement Administration (DEA)) ข้อมูลที่เกี่ยวกับการหลบเลี่ยงภาษีก็จะส่งไปกรมสรรพากร (Internal Revenue Service (IRS)) ข้อมูลที่เกี่ยวกับการก่อการร้ายก็จะส่งไปยังสำนักงานตำรวจสอบสวน กลาง (Federal Bureau of Investigation (FBI))⁵⁴ ดังนั้นการดำเนินงานของ FinCEN จึงเป็นการรวบรวม

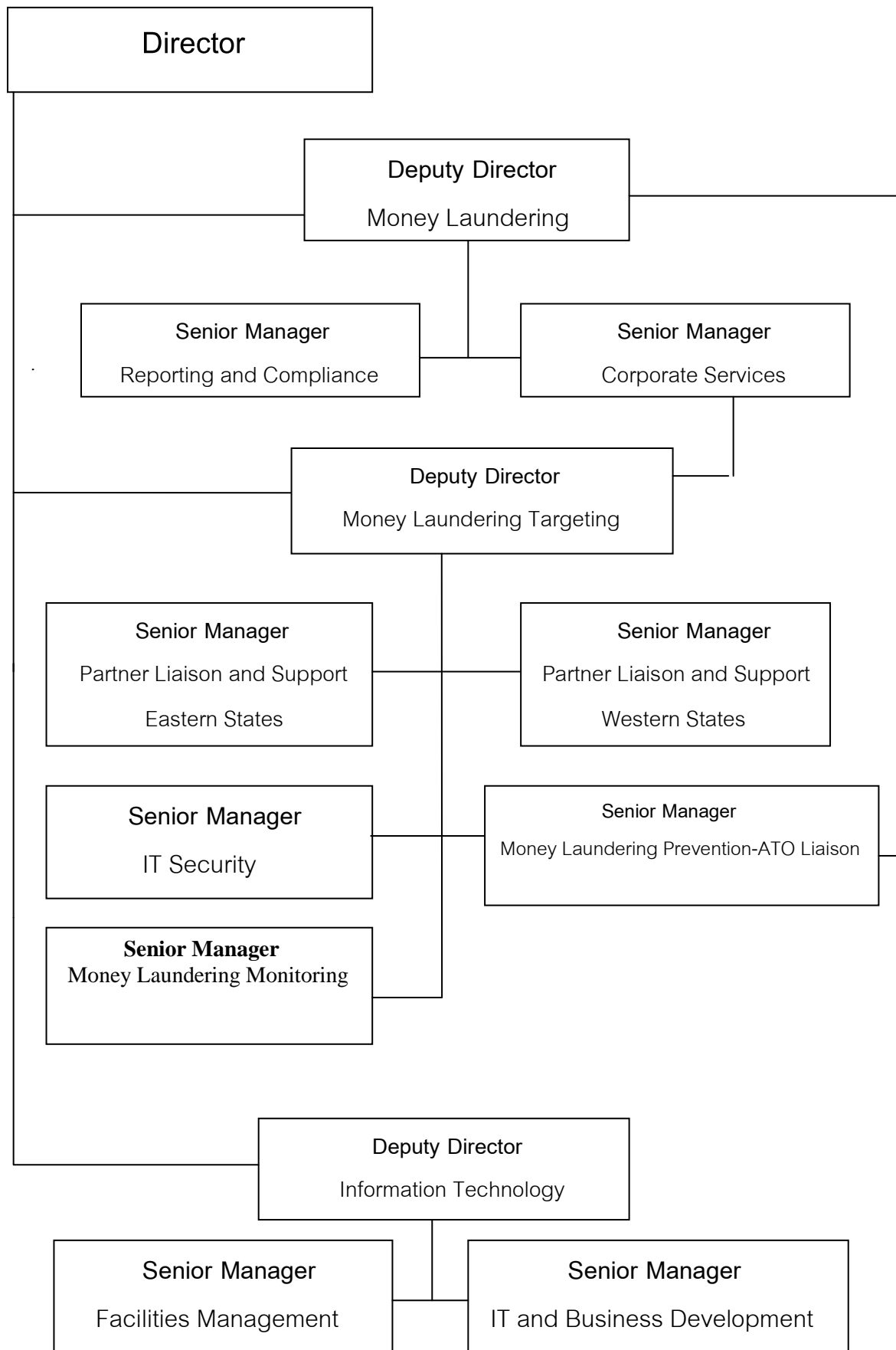
⁵² นายอลงกรณ์ นาประเสริฐ, อำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบรายงานหรือข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมของ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546), หน้า 135

⁵³ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.), "รายงานการประชุม ครั้งที่ 6/2537 เรื่อง การบริษัทยาเสพติด", 12 กันยายน 2537, หน้า 4-6

⁵⁴ ชัยวัฒน์ ปางตระกูล, อำนาจหน้าที่ของสำนักงานบริหารข้อมูลตามร่างกฎหมายปราบปรามการฟอกเงิน, (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539), หน้า 72-73

และวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินจากทั้งภาครัฐและเอกชนและส่งให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการต่อไป ซึ่ง FinCEN มีโครงสร้างการบริหารงาน ดังนี้

แผนภูมิที่ 3 โครงสร้างการบริหารงานของ FinCEN

2) Money Laundering Section หน่วยงานนี้สังกัด Criminal Division กระทรวงยุติธรรม รับผิดชอบโดยตรงในส่วนที่เกี่ยวกับการฟอกเงิน มีหน้าที่รับผิดชอบตามกฎหมาย Money Laundering Control Act 1986 โดยมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้⁵⁵

ก. ให้ความสำคัญกับเหตุที่เกิด (Transaction) และติดตามอย่างใกล้ชิด

ข. มีอำนาจตาม Money Laundering Control Act ในส่วนที่เกี่ยวกับการริบทรัพย์สินทางแพ่ง (Civil Forfeiture) และการริบทรัพย์สินทางอาญา (Criminal Forfeiture)

คงให้ความสำคัญกับการให้ความร่วมมือระหว่างประเทศในการดำเนินการริบและแบ่งปันทรัพย์สิน (International Forfeiture Cooperation and Sharing of Confiscated Assets) ในส่วนที่เกี่ยวกับประเทศไทย ก็ได้มีการประสานงานกับหน่วยงานของประเทศไทย ในเรื่องแนวทางดำเนินการริบทรัพย์สินระหว่างกัน

3) The Office of the Financial Enforcement

หน่วยงานนี้สังกัดกระทรวงในกระทรวงการคลัง โดยจัดตั้งตามกฎหมาย Bank Secrecy Act 1970 (BSA) มีหน้าที่และความรับผิดชอบดังนี้

ก. ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานที่ต้องปฏิบัติตาม Bank Secrecy Act (BSA)

ข. ออกกฎหรือระเบียบต่างๆ เพื่อปฏิบัติตาม Bank Secrecy Act (BSA)

ค. ทำการจัดเก็บข้อมูลทางการเงิน และข้อมูลต่างเกี่ยวกับการทำธุรกรรมเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนคดีเกี่ยวกับการกระทำความผิด

ง. ทำการสืบสวนการกระทำความผิดตาม Bank Secrecy Act (BSA) ซึ่งโดยปกติจะดำเนินการร่วมกับหน่วยงานอื่นไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานศุลกากร, FinCEN, หรือหน่วยงานสรรพากร (IRS)

2.2.2. ประเทศออสเตรเลีย

2.2.2.1. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ประเทศออสเตรเลียเป็นอีกประเทศหนึ่งที่มีศูนย์กลางทางการเงินที่เจริญก้าวหน้า และมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงินสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฟอกเงินที่ได้มาจากยาเสพติดและองค์การอาชญากรรม ทั้งนี้เนื่องจากโครงสร้างขอบเขตทางการเงินและสภาพภูมิอากาศเอื้ออำนวยต่อกิจกรรมที่ผู้กระทำความผิดมักนำเงินที่ได้จากการกระทำความผิดดังกล่าวไปใช้จ่าย หรือทำการแปรสภาพเพื่อปกปิดการกระทำความผิด เพื่อเป็นการปราบปรามการกระทำความผิดดังกล่าว รัฐบาลออสเตรเลียจึงมีความจำเป็นอย่าง

⁵⁵ สุทธิชัย จิตรวานิช, กฎหมายเกี่ยวกับการฟอกเงินของประเทศสหรัฐอเมริกา, วารสารกฎหมายทั่วไป (ตุลาคม-ธันวาคม 2538) : หน้า 154

ยิ่งในการออกกฎหมายและระเบียบจำนวนมากที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน รวมทั้งให้มีอำนาจในการปราบปรามการค้าเฮโรอีน การค้าของเถื่อน ซึ่งได้แก่

1. Custom Act 1901

เป็นกฎหมายที่กำหนดในส่วนรายได้ของบุคคล รวมถึงเงินสด, เช็ค, หรือทรัพย์สิน มีวัตถุประสงค์ให้รัฐมีอำนาจในการยึดรายได้ที่มีที่มาจาก การซื้อขายยาเสพติด รวมทั้งให้อำนาจศาลในอันที่จะสั่งปรับผู้กระทำผิดสูงเท่ากับผลประโยชน์ที่ได้รับจากการค้ายาเสพติด ซึ่งกฎหมายฉบับนี้มีลักษณะที่เหมาะสมกับการประกอบอาชญากรรมประเภทที่มุ่งเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินได้หรือทรัพย์สินจำนวนมาก เพราะเท่ากับเป็นการปรามผู้ที่กระทำผิดว่าหากกระทำผิดแล้วถูกจับได้แล้วก็จะถูกสั่งยึดทรัพย์สินหรือสั่งปรับจำนวนสูงเท่ากับผลประโยชน์ที่ตนจะได้รับจากการกระทำผิด เท่ากับว่าผู้กระทำผิดจะไม่ได้รับผลประโยชน์อะไรเลยจากการกระทำผิด

2. Proceeds of Crime Act 1987

เป็นกฎหมายที่ให้อำนาจหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ในการจัดการกับเงินได้ที่ได้มาจากการกระทำความผิด ซึ่งบัญญัติให้การฟอกเงินที่ได้มาจากอาชญากรรมที่เป็นความผิดต่อรัฐบาลกลาง (เช่น การฉ้อโกงในบริษัท การนำเข้ายาเสพติด) เป็นความผิดต่างหาก และกำหนดให้มีมาตรการในการยึดอายัด และริบทรัพย์สินที่ใช้ในการกระทำความผิดอาญา หรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดอาญา กำหนดความผิดในลักษณะที่ไม่ร้ายแรงสำหรับการรับ หรือครอบครองเงิน หรือทรัพย์สินที่ต้องสงสัยว่าเป็นรายได้ที่ได้มาจากการกระทำความผิดอาญา มีหลักคือ

1. เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถขออำนาจศาลให้สถาบันการเงินส่งข้อมูลดังต่อไปนี้

-ขอให้ศาลสั่งยึดข้อมูลที่เกี่ยวข้องหรือทรัพย์สินที่ใช้หรือเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดหรือ

-ในกรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่าทรัพย์สินนั้นจะเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถขอศาลให้สั่งให้ส่งข้อมูลการกระทำความผิดได้

2. กำหนดให้สถาบันการเงินต้องเก็บรักษาหลักฐานทางการเงิน 7 ปี

3. หากเจ้าหน้าที่ตำรวจมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าผู้ใดครอบครองทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ตำรวจสามารถขอหมายค้นจากศาลได้ หากเร่งด่วนอาจขอหมายทางโทรศัพท์ได้

4. บทกำหนดโทษสำหรับผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงิน หากเป็นบุคคลมีโทษปรับไม่เกิน 200,000 เหรียญ จำคุกไม่เกิน 20 ปี หรือทั้งจำและปรับ และหากเป็นนิติบุคคลมีโทษปรับไม่เกิน 600,000 เหรียญ นอกจากนี้ยังมีการนำหลักเกณฑ์การสมคบมาใช้ ผู้ยุยง ยักยักถ่ายเททรัพย์สินต้องรับโทษเช่นเดียวกัน

3) Telecommunications Amendment Act 1987 (TAA)

เป็นกฎหมายที่เพิ่มอำนาจให้กับเจ้าหน้าที่ในการขอหมายจากศาล เพื่อใช้เป็นมาตรการในการติดตามการกระทำผิดโดยการดักฟังโทรศัพท์ (Wiretapping) โดยเฉพาะคดีสำคัญ เช่นคดีความผิดต่อชีวิต ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ความผิดเกี่ยวกับการลักพาตัว และการหลอกลวงภาษา ซึ่งมาตรการดังกล่าวเป็นการนำร่องในการนำมาใช้ในวิธีพิจารณาความอาญา การใช้มาตรการดักฟังมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการติดตามการกระทำผิดฐานฟอกเงินและอาชญากรรมการเงินอื่นๆ ในออสเตรเลียเพราะช่วยสนับสนุนการทำงานของเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบหาข้อมูลที่สำคัญในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

4) Cash Transaction Report Act 1988 (CTRA)

Cash Transaction Report Act 1988 หรือ Financial Transaction Report Act 1988 เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมที่เกี่ยวกับการเงินทุกประเภท ไม่จำกัดถึงทรัพย์สินที่เป็นเงินสดเท่านั้น และมีวัตถุประสงค์ในการใช้เป็นเครื่องมือในการสืบสวนสอบสวนการกระทำผิดต่างๆ เช่นการหลอกลวงภาษา การกระทำผิดตามกฎหมายหุ้นส่วนบริษัท การฟอกเงินจากการค้ายาเสพติดและจากองค์กรอาชญากรรม กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดให้สถาบันการเงินต้องรายงานคำสั่งการโอนเงินที่เกี่ยวข้องกับการรายงานธุรกรรมเกี่ยวกับเงินสด ซึ่ง CTRA มีหลักเกณฑ์ดังนี้

-นำเงินสดออกนอกหรือนำเข้าประเทศเกิน 5,000 เหรียญ ต้องแจ้งศุลกากร

-การโอนเงินเกิน 5,000 เหรียญ ต้องแจ้งผู้อำนวยการ Cash Transaction Report Agency หรือศุลกากรทราบ

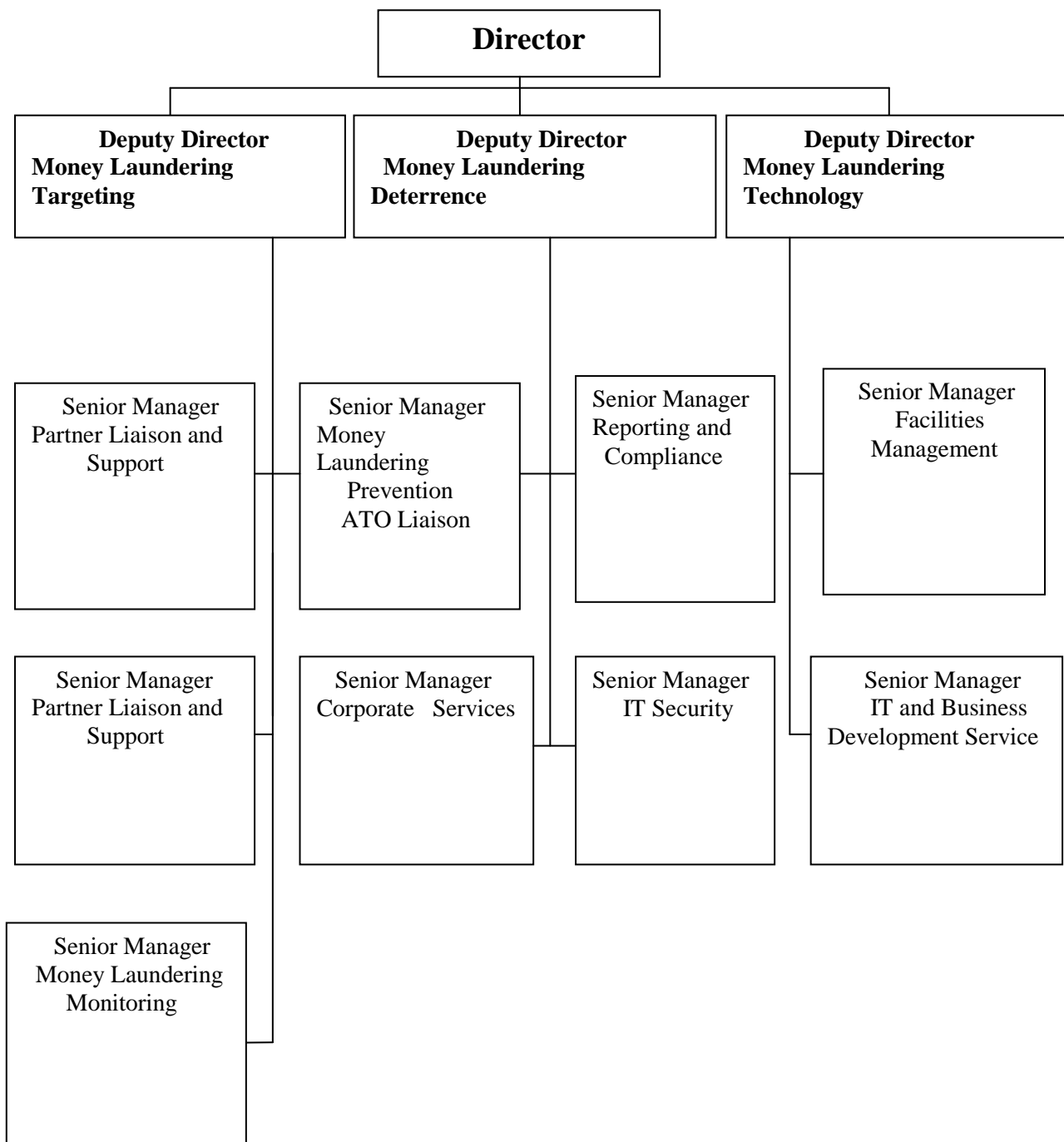
-บทกำหนดโทษถ้าไม่รายงาน บุคคลธรรมดา ปรับไม่เกิน 5,000 เหรียญ จำคุกไม่เกิน 2 ปี, นิติบุคคล ปรับไม่เกิน 250,000 เหรียญ

2.2.2.2.หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ประเทศออสเตรเลียมีหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน คือ Australian Transaction Report and Analysis Center หรือ AUSTRAC ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐบาลที่เป็นศูนย์กลางในการจัดระบบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมทางการเงิน ซึ่งตั้งขึ้นภายใต้ Financial Transaction Report Act 1988 (FTR Act)

เจ้าหน้าที่ของ AUSTRAC จะประกอบไปด้วยกลุ่มบุคคลทั้งจากภาครัฐและเอกชน ซึ่งจะต้องผ่านการคัดเลือกอย่างเข้มงวดและต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในด้านต่างๆ เช่น ด้านเศรษฐกิจ, ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ, ด้านกฎหมาย, ด้านการวิเคราะห์, และด้านอื่นๆ ซึ่ง AUSTRAC มีโครงสร้างการบริหารงานดังนี้

แผนภูมิที่ 4 โครงสร้างการบริหารงานของ AUSTARC

AUSTRAC มีหน้าที่หลัก 3 ด้าน ได้แก่⁵⁶

1) การตรวจสอบ และวิเคราะห์การรายงานการประกอบธุรกรรมของสถาบันการเงินที่รายงานมายัง AUSTRAC

2) เป็นผู้กำกับดูแลให้มีความโปร่งใสในระบบการเงิน โดยดำเนินการเพื่อขัดขวางกลุ่มอาชญากรที่หาประโยชน์จากการทำธุรกรรมผ่านระบบสถาบันการเงิน และยังเป็นการกระตุ้นเตือนให้สถาบันการเงินเพิ่มความระมัดระวัง มิให้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย

3) การเผยแพร่ และจัดเตรียมการด้านต่างๆ เพื่อให้ฝ่ายบังคับใช้กฎหมายสามารถปฏิบัติการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่นในด้านการสังเกตการณ์ ติดตามผล และทำความเข้าใจถึงลักษณะที่กลุ่มอาชญากรใช้ระบบสถาบันการเงินในการแสวงหาประโยชน์ เพื่อหลบเลี่ยงกระบวนการทางกฎหมาย

อย่างไรก็ดี หน้าที่สำคัญของ AUSTRAC คือมุ่งเน้นการวิเคราะห์ และตรวจสอบหากระบวนการของการกระทำผิดว่าเริ่มต้นอย่างไร มากกว่าการตรวจสอบความถูกต้องของรายงานจากผู้รายงาน

2.2.3. ประเทศอังกฤษ

2.2.3.1. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ด้วยเหตุที่ประเทศอังกฤษ โดยเฉพาะกรุงลอนดอน มิใช่เป็นเพียงเป็นศูนย์กลางทางการเงินของประเทศเท่านั้น แต่ยังเป็นศูนย์กลางทางการเงินของโลกอีกด้วย นอกจากนี้ยังเป็นศูนย์กลางตลาดหุ้นที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของโลก ร้อยละ 40 ของกิจกรรมการแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศทั่วโลกเกิดขึ้นที่มหานครแห่งนี้ ธนาคารและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ล้วนแล้วแต่มีสาขาหรือสำนักงานผู้แทนแห่งหนึ่งที่กรุงลอนดอน อีกทั้งยังมีอุตสาหกรรมการเงินและประกันภัยที่มีชื่อเสียงของโลกตั้งอยู่ด้วย ประกอบกับการให้อิสระในการประกอบธุรกิจอย่างเสรี ด้วยเหตุนี้จึงเป็นผลให้ประเทศอังกฤษเป็นศูนย์กลางชั้นนำในการเปลี่ยนแปลงทางการเงิน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวประเทศอังกฤษจึงเป็นเป้าหมายที่ดึงดูดใจของนักฟอกเงิน รัฐบาลอังกฤษได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวว่าอาจส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไม่เฉพาะของประเทศอังกฤษเท่านั้น แต่อาจส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของโลกด้วย รัฐบาลอังกฤษจึงเห็นถึงความจำเป็นในการปกป้องความมั่นคงของตลาดเงินดังกล่าว รัฐบาลอังกฤษจึงได้ออกกฎหมายเพื่อใช้ในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ดังนี้

⁵⁶ เอกสารประกอบการประชุมคณะอนุกรรมการนโยบายและมาตรการ วันที่ 18 เมษายน 2544 สำนักงาน ปปง. , การเปรียบเทียบองค์การที่ปฏิบัติตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, โดยกองนโยบายและมาตรการ สำนักงาน ปปง. 2544.

1) Drug Trafficking Act 1994-England and Wales only

ประเทศอังกฤษได้ให้ความสำคัญกับเงินที่ได้ที่ได้มาจากการค้ายาเสพติด รัฐสภาของประเทศอังกฤษจึงได้ตราพระราชบัญญัติความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นกฎหมายที่ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่ได้บัญญัติขึ้นเป็นครั้งแรก มุ่งเน้นในการดำเนินการกับผู้ลักลอบค้ายาเสพติด โดยกำหนดให้การฟอกเงินที่ได้มาจากยาเสพติดเป็นความผิดอาญาร้ายแรง นอกจากนี้จะเอาผิดกับผู้กระทำความผิดแล้วกฎหมายฉบับนี้ยังให้รวมไปถึงผู้อื่นที่ให้ความสะดวก, เก็บรักษา, ควบคุมดูแล, ให้ทุนในการค้ายาเสพติด ซึ่งนอกจากบุคคลธรรมดาแล้วกฎหมายนี้ยังรวมไปถึงสถาบันการเงินที่ไม่รายงานธุรกรรมให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายปราบปรามทราบ กฎหมายฉบับนี้ยังให้ข้อสันนิษฐานว่า ทรัพย์สินของผู้ค้ายาเสพติด 6 ปี ย้อนหลังเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการค้ายาเสพติด แต่เจ้าของทรัพย์สินสามารถพิสูจน์ความเป็นมาของทรัพย์สิน

2) Prevention of Terrorism (Temporary Provision) Act 1989

กฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายที่กำหนดความผิดสำหรับการเกี่ยวข้องกับการเก็บรักษาหรือควบคุมรายได้ของผู้ก่อการร้าย โดยในนามตนเองหรือบุคคลอื่น ในลักษณะช่วยเหลือหรืออำนวยความสะดวกแก่ผู้ก่อการร้าย รวมทั้งการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลอื่น หรือมีเรื่องอื่นใดที่น่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่การสืบสวนกับผู้ก่อการร้าย หรือการสืบสวนซึ่งได้มีการเสนอข้อมูลแล้ว โดยรู้หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าตำรวจกำลังดำเนินการ หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าได้มีการรายงานไปยังตำรวจหรือผู้กำกับดูแลแล้ว แต่ความผิดดังกล่าวได้กำหนดข้อต่อสู้ กรณีมิได้กระทำผิดตามกฎหมาย ถ้าบุคคลนั้นมีได้รู้และไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่า การเปิดเผยของเขาน่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่การสืบสวน หรือเขามีอำนาจหน้าที่โดยชอบด้วยกฎหมาย หรือมีข้อต่อสู้ซึ่งมีเหตุผลในการเปิดเผยหรือพิสูจน์ได้ว่าบุคคลนั้นไม่มีเจตนาที่จะปกปิดข้อมูลใดๆแก่บุคคลผู้ดำเนินการสืบสวน

กฎหมายฉบับนี้ยังได้กำหนดความผิดสำหรับการไม่รายงานการรู้หรือสงสัยเกี่ยวกับการฟอกเงิน ซึ่งสืบเนื่องมาจากการค้า อาชีพธุรกิจ แต่ก็ได้มีข้อต่อสู้กรณีมิได้กระทำผิดกฎหมาย ถ้าบุคคลนั้นมีเหตุผลอันสมควรในการไม่รายงาน สำหรับการรายงานมิได้เป็นการฝ่าฝืนข้อห้ามการเปิดเผยข้อมูลอันเป็นความลับ และความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดความเสียหายแก่การสืบสวน โดยการเปิดเผยข้อมูลแก่บุคคลอื่น หรือเปิดเผยเรื่องอื่นใด ซึ่งน่าจะก่อให้เกิดความเสียหาย โดยรู้หรือสงสัยว่าตำรวจกำลังดำเนินการเกี่ยวกับการฟอกเงิน แต่ความผิดดังกล่าวไม่ใช่แก่ผู้ประกอบการวิชาชีพในการให้คำปรึกษาทางกฎหมาย หรือผู้ซึ่งเปิดเผยข้อมูลแก่บุคคลอื่นใด โดยมีความมุ่งหมายหรือมีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินการตามกฎหมาย

3) Criminal Justice Act 1987

รัฐบาลอังกฤษได้ตรากฎหมายฉบับนี้ขึ้นในปี ค.ศ. 1987 กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดให้เป็นความผิดอาญาสำหรับการสนับสนุนการเคลื่อนย้ายเงินหรือการเคลื่อนย้ายทรัพย์สินที่ได้มาจากการค้ายา

เสพติด เมื่อได้ทราบหรือสงสัยว่าทรัพย์สินนั้นได้มาจากการค้ายาเสพติด เจ้าหน้าที่ที่สามารถยึดได้ก่อน นอกจากนี้กฎหมายยังกำหนดให้เป็นความผิดสำหรับการช่วยเหลือผู้อื่นในการเก็บรักษารายได้จากการค้ายาเสพติด รวมทั้งการรับ การครอบครอง หรือใช้เงินได้จากการค้ายาเสพติด การไม่รายงานการรู้ หรือสงสัยเกี่ยวกับการฟอกเงิน การก่อให้เกิดความเสียหายแก่การสืบสวนการฟอกเงิน

4. Money Laundering Regulation 1993

กฎหมายฉบับนี้กำหนดให้สถาบันการเงินเกือบทั้งหมดและบุคคลอื่นตามที่กฎหมายกำหนดต้องมีการจัดตั้งระบบเพื่อต่อต้านการฟอกเงิน การฝ่าฝืนระเบียบโดยไม่จัดตั้งและดูแลกระบวนการในการต่อต้านการฟอกเงินเป็นความผิดอาญา ไม่ว่าจะการฟอกเงินจะเกิดขึ้นจริงในสถาบันการเงินนั้นหรือไม่ก็ตาม

กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดหน้าที่ให้กับสถาบันการเงินและผู้ที่เกี่ยวข้องที่กำหนดในการที่จะต้องปฏิบัติเพื่อต่อต้านการก่อการร้าย โดยมีหน้าที่ดังนี้

-จัดให้มีการควบคุมในการติดต่อและการสื่อสารตามสมควรเพื่อป้องกัน หรือยับยั้งการฟอกเงิน

-การตรวจสอบธุรกรรมที่อาจเป็นการฟอกเงิน

-การเก็บรักษาข้อมูลที่เป็นการบ่งชี้ตัวตนของลูกค้า

-การรายงานเกี่ยวกับตัวตนของลูกค้า หรือความสงสัยว่าอาจจะมีการฟอกเงิน

-การให้ความรู้และการฝึกอบรมพนักงานเกี่ยวกับการต่อต้านการก่อฟอกเงิน

2.2.3.2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ประเทศอังกฤษมีหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน คือ National Criminal Intelligence Service (NCIS) ซึ่งมีอธิบดีเป็นผู้บังคับบัญชา ดำเนินการโดยกระทรวงมหาดไทย ในปี ค.ศ. 1990 โดยได้เริ่มปฏิบัติงานเมื่อวันที่ 1 เมษายน ค.ศ. 1992 มีสำนักงานใหญ่อยู่ที่กรุงลอนดอน โดย NCIS มีเจ้าหน้าที่ประมาณ 550 คน ซึ่งมาจากตำรวจ ศุลกากร สรรพสามิต และหน่วยงานหนังสือเดินทางเข้าเมืองแห่งสหราชอาณาจักร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพในการรวบรวม ตรวจสอบ ประเมิน วิเคราะห์และพัฒนาข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมร้ายแรง(รวมทั้งการก่อการร้าย) และอาชญากรรมสำคัญในภูมิภาค ทั้งในระดับชาติและระหว่างประเทศ โดยการประมวลและเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารแก่หน่วยงานปราบปรามที่เกี่ยวข้องต่างๆ ในการปฏิบัติงาน รวมทั้งมีหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่ปฏิบัติงานด้านการข่าวของชาติด้วย

เมื่อพิจารณาถึงบทบาทของหน่วยงานที่รับผิดชอบงานเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศสหรัฐอเมริกา (FinCEN), ออสเตรเลีย (AUSTRAC) และอังกฤษ (NCIS) แล้วจะเห็นได้ว่า เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศที่กล่าวมานี้ จะประกอบไปด้วยเจ้าหน้าที่ที่มาจากหลายหน่วยงานด้วยกัน เช่น ตำรวจ, ศุลกากร,

สรรพสามิต หรืออาจมีการคัดเลือกอย่างเข้มงวดมาจากกลุ่มบุคคลจากภาคเอกชนเข้าร่วมด้วย โดยต้องเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ในด้านต่างๆ เช่น ด้านเศรษฐกิจ, ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ, ด้านกฎหมาย, ด้านการวิเคราะห์, และด้านอื่นๆ ซึ่งหน้าที่หลักของหน่วยงานเหล่านี้คือการรวบรวมข้อมูลทางการเงิน และการทำธุรกรรมของบุคคลต้องสงสัย ที่ได้รับมาจากหน่วยงานทั้งของรัฐและเอกชน จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับมา เพื่อประเมินว่าได้มีการกระทำที่ผิดกฎหมายหรือมีเหตุอันควรสงสัยหรือไม่ ซึ่งหากพบว่าข้อมูลในการทำธุรกรรมทางการเงินที่ทำการวิเคราะห์นั้น มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับ การกระทำผิดกฎหมายแล้ว หน่วยงานเหล่านี้ก็จะส่งข้อมูลพร้อมผลการวิเคราะห์ดังกล่าวให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิด เพื่อดำเนินการต่อไป ตัวอย่างเช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อ FinCEN ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลแล้วพบว่ามีความเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดในเรื่องของยาเสพติด FinCEN ก็จะส่งข้อมูลดังกล่าวให้กับหน่วยงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด หรือ Drug Enforcement Administration (DEA) เพื่อดำเนินการต่อ หรือหากเป็นการหลีกเลี่ยงภาษีก็จะส่งให้กับกรมสรรพากรหรือ Internal Revenue Service (IRS) เป็นผู้ดำเนินการ หรือหากเกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย ก็จะส่งไปให้กับสำนักงานตำรวจสอบสวนกลางหรือ Federal Bureau of Investigation (FBI) เป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งหน่วยงานดังกล่าวในหลายๆ ประเทศมีอำนาจหน้าที่คล้ายกัน กล่าวคือในแต่ละประเทศนั้น หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนั้นจะมีหน้าที่แต่เพียงทำการรวบรวมข้อมูลที่ได้รับมาจากสถาบันการเงินทั้งของรัฐและเอกชนที่ส่งมาให้ตามกฎหมาย จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์และประเมินข้อมูลที่ได้รับมาว่ามีความเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดฐานใดหรือไม่ เมื่อพบว่ามีความเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดแล้ว ก็จะส่งข้อมูลดังกล่าวให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความผิดดังกล่าว เพื่อดำเนินการต่อไป ซึ่งตัวหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของต่างประเทศนั้น จะไม่มีอำนาจหน้าที่ในการที่จะเข้าไปบังคับใช้กฎหมายในความผิดดังกล่าว ตลอดจนไม่มีอำนาจในการสั่งระงับการทำธุรกรรม, การสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ถูกตรวจสอบแต่อย่างใด

เราจะเห็นว่าหน่วยงานรับผิดชอบเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของต่างประเทศ มีหน้าที่เพียงรวบรวมข้อมูลและทำการวิเคราะห์ข้อมูล หากพบว่ามีความเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดก็จะส่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการต่อไป ซึ่งเมื่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับข้อมูลมาแล้ว ก็จะต้องทำการสืบสวนสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดต่อไป ซึ่งการสืบสวนสอบสวนต่อของหน่วยงานที่รับข้อมูลอาจถือได้ว่าเป็นการตรวจสอบข้อมูลของหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินไปในตัวอยู่แล้วว่าหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนั้นได้มีการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องหรือไม่ ประกอบกับหน่วยงานดังกล่าวประกอบด้วยเจ้าหน้าที่จากหลายหน่วยงานทั้งที่มาจากภาครัฐและภาคเอกชนมาร่วมกันทำงานในหน่วยงานดังกล่าว เจ้าหน้าที่เหล่านี้ย่อมจะต้องมีการตรวจสอบกันเองอยู่แล้ว ดังนั้นในประเทศต่างๆ เหล่านี้จึงมิได้กำหนดให้มีหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเข้ามาตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของ

หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการฟอกเงินโดยตรง แต่ใช้การตรวจสอบภายในองค์กรเป็นหลัก ซึ่งหากหน่วยงานป้องกันและปราบปรามการทุจริต ประสงค์จะทำการตรวจสอบหน่วยงานที่รับผิดชอบการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแล้ว ก็สามารถจะใช้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้โดยตรง

บทที่ 3

กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของไทยและต่างประเทศ

3.1.กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและหน่วยงานของไทย

3.1.1. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ⁵⁷

การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการของประเทศไทยมีมาแต่อดีต นับตั้งแต่สมัยสุโขทัย สมัยกรุงศรีอยุธยา สมัยกรุงธนบุรี สมัยกรุงรัตนโกสินทร์จนถึงยุคปัจจุบัน โดยจุดเริ่มต้นของยุคปัจจุบัน ได้เริ่มจากการตรากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคือ กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการ พ.ศ. 2471 พระราชบัญญัติคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2476 พระราชกฤษฎีกาวิธีพิจารณาของโทษข้าราชการและพนักงานเทศบาลผู้กระทำผิดหน้าที่หรือหย่อนความสามารถ พ.ศ. 2490 พระราชบัญญัติเรื่องรางวัลร้องทุกข์ พ.ศ. 2492

ต่อมาในปี พ.ศ.2474 ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการปฏิบัติราชการตามมติประชาชน(ก.ป.ช.)เพื่อรับเรื่องรางวัลร้องทุกข์และพัฒนาเป็นกรมตรวจราชการแผ่นดินในปี พ.ศ. 2496 แต่ได้ถูกยุบเลิกไปในปี พ.ศ. 2503 และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบเกี่ยวกับภาษีอากร(ก.ต.ภ.)ขึ้นตามพระราชบัญญัติตรวจสอบการปฏิบัติเกี่ยวกับภาษีอากร และรายได้อื่นของรัฐ พ.ศ. 2503 ภายหลังจากปฏิวัติเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2514 ได้มีการปรับปรุงระเบียบบริหารราชการแผ่นดินใหม่ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหาร ลดการทำงานที่ซ้ำซ้อนโดยรวมงานของ ก.ต.ภ. สำนักงานคณะกรรมการเรื่องรางวัลร้องทุกข์และงานของผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี เข้าด้วยกันแล้วจัดตั้งเป็นสำนักงานคณะกรรมการตรวจและติดตามผลการปฏิบัติราชการ (ก.ต.ป.) ตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 314 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 มีหน้าที่ตรวจและติดตามการปฏิบัติงานตามกฎหมาย ระเบียบ แบบแผน และนโยบายของรัฐบาล รวมทั้งการสืบสวนสอบสวนเกี่ยวกับการทุจริต และประพฤติมิชอบ แต่เมื่อเกิดเหตุการณ์เรียกร้องประชาธิปไตยในวันที่ 14 ตุลาคม 2516 เป็นผลให้สำนักงาน ก.ต.ป. ต้องถูกยุบเลิกไป

เมื่อนายสัญญา ธรรมศักดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี รัฐบาลได้มีเจตจำนงที่จะป้องกันและปราบปรามการทุจริต และประพฤติมิชอบในวงราชการให้หมดสิ้นไปหรืออย่างน้อยก็ให้บรรเทาเบาบางลง จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามความใน ข้อ 9(6) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 218 ลงวันที่ 29 กันยายน 2515 มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ แต่ไม่ทันได้เริ่มดำเนินการ นายสัญญาธรรมศักดิ์ได้ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

⁵⁷ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, ประวัติและความเป็นมา,[ออนไลน์],

เสียก่อน หลังจากนั้นเมื่อได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม แต่งตั้งให้เป็นนายกรัฐมนตรีอีกครั้งก็ได้ปรับปรุงคณะกรรมการ ป.ป.ป.ใหม่ และเริ่มดำเนินงานตั้งแต่วันที่ 2 กรกฎาคม 2517 หลังจากนั้นไม่นานก็ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. 2518 เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2518 และตราพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 216 ลงวันที่ 29 กันยายน 2515 (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2518 จัดตั้งสำนักงาน ป.ป.ป. สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีขึ้น

เมื่อได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 ซึ่งมีการกำหนดองค์หรืออิสระขึ้นรวมแปดองค์กร หนึ่งในจำนวนนั้นได้มีองค์กรหนึ่งที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เรียกว่าคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นหน่วยธุรการที่เป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น ต่อมาในวันที่ 17 พฤศจิกายน 2542 ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 ประกาศราชกิจจานุเบกษาเล่ม 116 ตอนที่ 114 ก วันที่ 17 พ.ย. 2542 เป็นผลให้สำนักงาน ป.ป.ป. ได้ถูกยุบเลิกไป และได้มีการจัดตั้งเป็นสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ที่เรียกโดยย่อว่า "สำนักงาน ป.ป.ช." ขึ้น โดยมีเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขึ้นตรงต่อประธานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ รับผิดชอบการปฏิบัติงานของสำนักงาน ป.ป.ช. และเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้างสำนักงาน ป.ป.ช.⁵⁸ ซึ่งต่อมาได้มีการแก้ไขเป็นพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2550 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554)

3.1.2. โครงสร้างของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีหน่วยธุรการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่เป็นอิสระ คือสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โดยมีเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้างสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขึ้นตรงต่อประธานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ การแต่งตั้งเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและวุฒิสภา สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและ

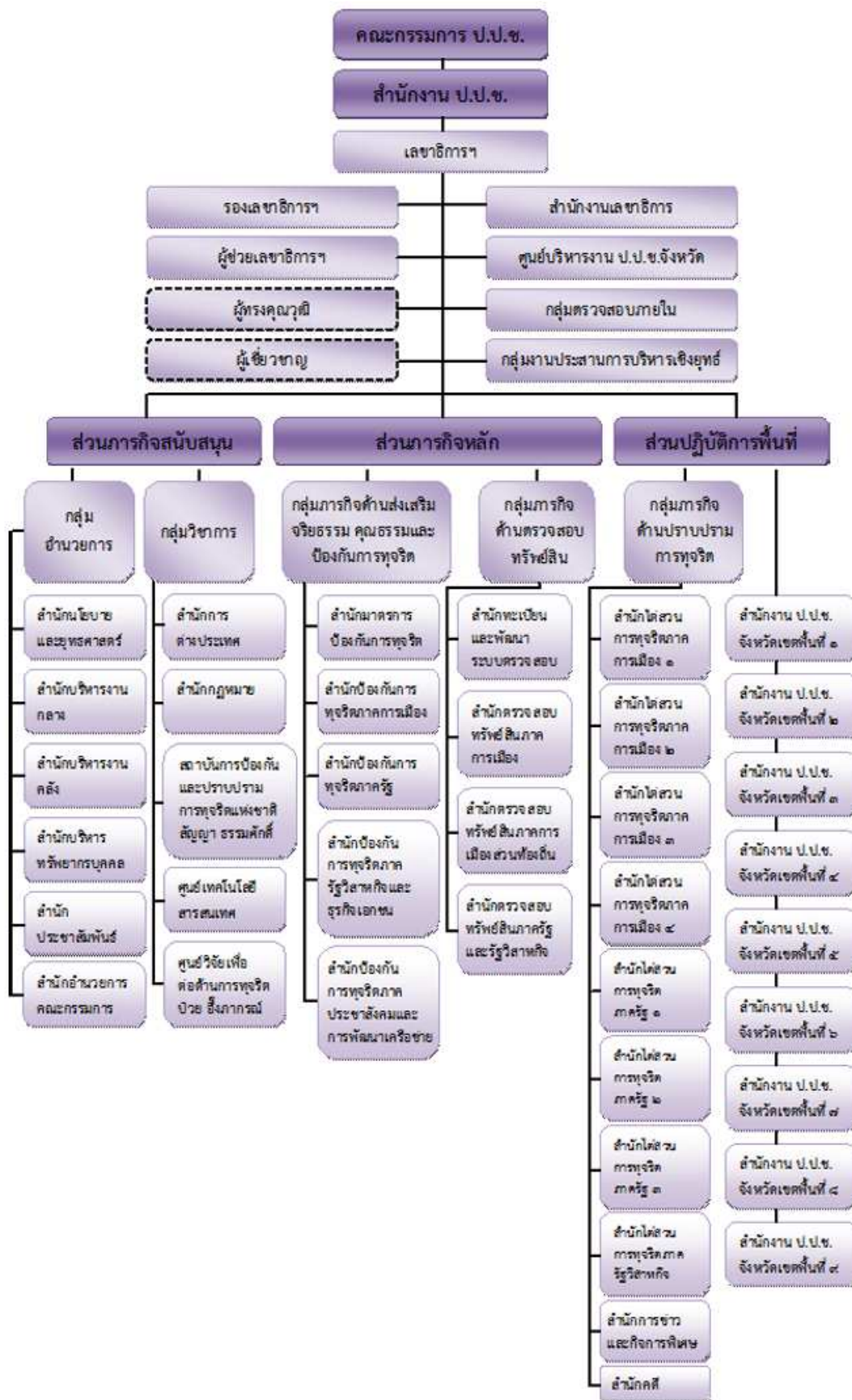
⁵⁸ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2550 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.

ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

ทั้งนี้การแบ่งส่วนราชการของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ว่าด้วยการบริหารงานทั่วไป การแบ่งส่วนราชการ การบริหารงานบุคคล การงบประมาณ การเงินและทรัพย์สิน และการดำเนินการอื่น รวมทั้งการกำหนดตำแหน่ง ระดับ เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง ของข้าราชการและลูกจ้างของสำนักงาน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2542 และมีผลบังคับใช้ในวันเดียวกัน ซึ่งต่อมาได้มีการแก้ไขโครงสร้างของ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่า ด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2550 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554) สามารถแบ่งออกได้เป็นแผนภูมิดังต่อไปนี้⁵⁹

⁵⁹ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, โครงสร้างสำนักงาน, [ออนไลน์], 2011.

แผนภูมิที่ 2 การแบ่งส่วนราชการ สำนักงาน ป.ป.ช.

3.1.3. อำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

โดยที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2550 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554) มาตรา 105 ได้บัญญัติให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
2. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
3. ศึกษาและสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการทุจริตในวงราชการและการเมือง
4. ปฏิบัติการอื่นตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมอบหมาย จะเห็นได้ว่ากฎหมายได้กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการให้กับคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ รวมทั้งต้องปฏิบัติการอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มอบหมาย นอกจากนี้ยังมีหน้าที่ในการสนับสนุนการทำงานของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โดยมีหน้าที่ในการศึกษาและรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการทำงานของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ รวมทั้งการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการทุจริตและประพฤตินิชอบในวงราชการและการเมืองต่อประชาชน ทั้งนี้โดยมีเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นผู้บังคับบัญชา นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ยังมีหน้าที่ เป็นหน่วยรับตรวจ ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดินอีกด้วย⁶⁰

3.1.4. อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

โดยที่ทราบกันแล้วว่าในปัจจุบันการทุจริตและประพฤตินิชอบในวงราชการได้ขยายวงกว้างออกไปมาก ซึ่งการทุจริตดังกล่าวย่อมเป็นส่วนหนึ่งของอาชญากรรม ไม่ว่าจะเป็นการให้สินบนแก่ข้าราชการเพื่ออำนวยความสะดวกในการประกอบอาชญากรรม เช่น การค้ายาเสพติด หรือการค้ามนุษย์ ย่อมต้องมีข้าราชการบางส่วนให้ความช่วยเหลือ ซึ่งในอดีตก็ได้มีหน่วยงานในการปราบปรามการทุจริตใน

⁶⁰ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2550 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.

วงราชการอยู่แล้วชื่อว่าคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ (ป.ป.ป.) อยู่ในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ดังนั้นการทำงานของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ (ป.ป.ป.) จึงต้องทำงานภายใต้การกำกับของรัฐมนตรีที่รับผิดชอบ จึงอาจไม่สามารถทำหน้าที่ได้อย่างเต็มที่ ต่อมาเมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งได้มีการบัญญัติให้มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ขึ้น โดยให้เป็นหน่วยงานอิสระเพื่อให้การทำงานของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีความอิสระและเป็นกลาง โดยไม่ถูกแทรกแซงการทำงาน ซึ่งต่อมาเมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ก็ได้มีการบัญญัติให้มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ไว้เช่นกันในมาตรา 246

ซึ่งอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้มีบัญญัติไว้ในกฎหมายหลายฉบับด้วยกัน โดยกฎหมายหลักที่ได้บัญญัติถึงอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 250 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2550 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554) มาตรา 19

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 250 ได้บัญญัติถึงอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไว้ดังนี้

1. ไต่สวนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนพร้อมทั้งทำความเห็นเกี่ยวกับการถอดถอน นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด หรืออัยการสูงสุดออกจากตำแหน่งเสนอต่อวุฒิสภาตามมาตรา 272 และมาตรา 279 วรรคสาม

2. ไต่สวนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนพร้อมทั้งทำความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองส่งไปยังศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตาม มาตรา 275

3. ไต่สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูงหรือข้าราชการซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่ผู้อำนวยการกองหรือเทียบเท่าขึ้นไปว่าร้ายผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมรวมทั้งดำเนินการ กับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือข้าราชการในระดับต่ำกว่าที่ร่วมกระทำความผิดกับผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวหรือกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือที่กระทำความผิดในลักษณะที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเห็นสมควรดำเนินการด้วย ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

4. ตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริง รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา 259 และมาตรา 264 ตามบัญชีและเอกสารประกอบที่ได้ยื่นไว้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนด

5. กำกับดูแลคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

6. รายงานผลการตรวจสอบและผลการปฏิบัติหน้าที่พร้อมข้อสังเกตต่อคณะรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา ทุกปี ทั้งนี้ ให้ประกาศรายงานดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษาและเปิดเผยต่อสาธารณชนด้วย

7. ดำเนินการอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2550 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554) มาตรา 19 ยังได้บัญญัติถึงอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไว้ดังนี้

1. ใ้สอบสวนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวน พร้อมทั้งนำความเห็นเสนอต่อวุฒิสภา กรณีมีการร้องขอให้ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด อัยการสูงสุด ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน รองประธานศาลฎีกา รองประธานศาลปกครองสูงสุด หัวหน้าสำนักตุลาการทหาร รองอัยการสูงสุด ผู้พิพากษาหรือตุลาการ พนักงานอัยการตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติประกาศกำหนด ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นที่เทียบเท่า

2. ใ้สอบสวนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวน พร้อมทั้งทำความเห็นส่งไปยังอัยการสูงสุดเพื่อฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง กรณีมีผู้กล่าวหาหรือเรียนให้ดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือข้าราชการการเมืองอื่นร้ายแรงผิดปกติ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่นและให้ใช้บังคับกับกรณีบุคคลดังกล่าวหรือบุคคลอื่นเป็นตุลาการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนด้วย

3. ใ้สอบสวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายแรงผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

4. ตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริง รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สิน และหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

5. กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกำหนดตำแหน่งและชั้นหรือระดับของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

6. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐและการเปิดเผยแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีนครและรัฐมนตรี

7. รายงานผลการตรวจสอบและผลการปฏิบัติหน้าที่พร้อมข้อสังเกตต่อคณะรัฐมนตรี สมาชิกผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา ทุกปี และนำรายงานนั้นออกพิมพ์เผยแพร่ต่อไป

8. เสนอมาตรการ ความเห็น หรือข้อเสนอสู่คณะรัฐมนตรี รัฐสภา ศาล หรือคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เพื่อให้มีการปรับปรุงการปฏิบัติราชการ หรือวางแผนโครงการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตต่อหน้าที่ การกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

9. การดำเนินการส่งเรื่องให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษาให้ยกเลิกหรือเพิกถอนสิทธิหรือเอกสารสิทธิที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้อนุมัติหรืออนุญาตให้สิทธิประโยชน์หรือออกเอกสารสิทธิแก่บุคคลใดไปโดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือระเบียบของทางราชการอันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ทางราชการ

10. ดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริตและเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งดำเนินการให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

11. ให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

12. แต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย

13. ดำเนินการอื่นตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้บัญญัติ หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

และในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาตินี้ ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีอำนาจดังต่อไปนี้⁶¹

1. มีคำสั่งให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ปฏิบัติการทั้งหลายอันจำเป็นแก่การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำหรือให้ให้ถ้อยคำเพื่อประโยชน์แห่งการไต่สวนข้อเท็จจริง

⁶¹ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2550 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554) มาตรา 25

2. ดำเนินการขอให้ศาลที่มีเขตอำนาจออกหมายเพื่อเข้าไปในเคหสถาน สถานที่ทำการ หรือสถานที่อื่นใด รวมทั้งยานพาหนะของบุคคลใดๆ ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตกหรือ ในระหว่างเวลาที่มีการประกอบกิจการเพื่อตรวจสอบ ค้น ยึดหรืออายัด เอกสาร ทรัพย์สิน หรือ พยานหลักฐานอื่นใดซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ไต่สวนข้อเท็จจริง และหากยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จในเวลา ดังกล่าวให้สามารถดำเนินการต่อไปได้จนกว่าจะแล้วเสร็จ

3. มีหนังสือขอให้หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานเอกชนดำเนินการเพื่อประโยชน์แห่งการปฏิบัติหน้าที่ การไต่สวนข้อเท็จจริง หรือการวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

4. วางระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการจ่ายค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเดินทางและค่าตอบแทนของพยานบุคคล และเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเรื่องอื่นใดเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

5. วางระเบียบเกี่ยวกับการจ่ายสินบนตามมาตรา 30

6. ออกระเบียบหรือประกาศเกี่ยวกับการบริหารทั่วไป การบริหารงานบุคคล การงบประมาณ การเงินและทรัพย์สิน และการดำเนินการอื่นของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

7. ในการดำเนินคดีอาญากับเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีอำนาจดังต่อไปนี้⁶²

7.1 แสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อที่จะทราบ ข้อเท็จจริงหรือ พิสูจน์ความผิด และเพื่อเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ

7.2 ดำเนินการขอให้ศาลที่มีเขตอำนาจออกหมายเพื่อให้มีการจับ และควบคุมตัว ผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งระหว่างการไต่สวนข้อเท็จจริงปรากฏว่าเป็นผู้กระทำความผิดหรือเป็นผู้ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติว่าข้อกล่าวหาไม่มูล เพื่อส่งตัวไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการต่อไป

7.3 การปล่อยตัวผู้ถูกจับชั่วคราว⁶³

8. ฟ้องคดีหรือแต่งตั้งทนายความให้ฟ้องคดีแทนต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมือง หรือศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี แล้วแต่กรณี ดังนี้⁶⁴

⁶² พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2550 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554) มาตรา 26

⁶³ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2550 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554) มาตรา 73

8.1 ในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและอัยการสูงสุดได้แต่งตั้งคณะทำงานขึ้นพิจารณาแล้ว ไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินคดีได้

8.2 ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นอัยการสูงสุด

9. มีอำนาจส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาสั่งพักราชการหรือ พักงาน เพื่อรอฟังผลการพิจารณาของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาอาจจะก่อให้เกิดความเสียหายให้แก่ทางราชการหรือเป็นอุปสรรคในการไต่สวนข้อเท็จจริง⁶⁵

เมื่อพิจารณาอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. 2542(แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2550 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554) ซึ่งเป็นกฎหมายหลักที่บัญญัติถึงอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จะเห็นว่า กฎหมายได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไว้อย่างชัดเจน โดยจะมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐว่าได้กระทำการทุจริตประพฤติมิชอบต่อตำแหน่งหน้าที่หรือมีการกระทำที่เป็นการทุจริตคอร์รัปชันหรือไม่ รวมทั้งการพิจารณาคำร้องถอดถอนเจ้าหน้าที่รัฐระดับสูง ซึ่งอำนาจหน้าที่ดังกล่าวจะเกิดขึ้นภายหลังจากที่มีการกล่าวหาว่ามีการกระทำความผิดเกิดขึ้นแล้ว แต่การที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 ได้กำหนดให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติต้องรับทราบรายงานจากคณะกรรมการตุลาการและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินซึ่งเป็นหน้าที่ที่เกิดขึ้นโดยที่ยังไม่มีความผิดใดเกิดขึ้นเลย จะเป็นงานที่สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2550 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554) หรือไม่

⁶⁴ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2550 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554) มาตรา 97

⁶⁵ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2550 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554) มาตรา 90

3.2.กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและหน่วยงานของต่างประเทศ

3.2.1.ประเทศสหรัฐอเมริกา⁶⁶

ในปี 1978 รัฐสภาสหรัฐอเมริกาได้ออกกฎหมาย The Inspector General Act เพื่อจัดตั้งหน่วยงานตรวจสอบทั่วไป (Office of Inspectors General) ขึ้นในหน่วยงานของรัฐที่สำคัญๆ ขึ้นตรงต่อ Inspector General ทำหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการฉ้อโกง การใช้อำนาจในทางมิชอบและการสูญเสียในด้านการใช้จ่ายเงินงบประมาณของรัฐบาลกลาง (Federal Expenditures) โดยกฎหมายดังกล่าวได้รวบรวมหน่วยงานที่ทำหน้าที่ตรวจสอบ และหน่วยงานที่ทำหน้าที่สืบสวนสอบสวนโดยเฉพาะเข้าด้วยกัน เนื่องจากเห็นว่าหน่วยงานที่ทำหน้าที่ตรวจสอบบัญชี หรือหน่วยงานที่ทำหน้าที่สืบสวนสอบสวนหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง ไม่เพียงพอต่อการปราบปรามความผิดดังกล่าว โดยเมื่อได้มีการทำงานประสานกันแล้ว เมื่อหน่วยตรวจสอบบัญชีพบพิรุณในการตรวจสอบก็จะส่งเรื่องไปให้หน่วยสืบสวนสอบสวนพิจารณาดำเนินการต่อไป เช่นเดียวกันหากหน่วยงานสืบสวนสอบสวนพบว่ามีข้อบกพร่อง หรือจุดอ่อนในการบริหารงานของหน่วยงานรัฐที่ไม่เหมาะสมในระหว่างสืบสวนสอบสวน ก็อาจส่งไปให้หน่วยตรวจสอบบัญชีพิจารณาต่อไป งานปราบปรามด้านนี้ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี หน่วยงานตรวจสอบทั่วไป (Office of Inspectors General) ที่จัดตั้งขึ้นดังกล่าวจึงเป็นหลักประกันว่าเงินของรัฐบาลได้ถูกใช้จ่ายในทางที่เหมาะสมแล้ว

3.2.1.1.ขอบเขตอำนาจหน้าที่

Office of Inspectors General มีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินการเกี่ยวกับการเงินเพื่อสอบสวนข้อกล่าวหา หรือค้นหาพยานหลักฐานในกรณีที่มีการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ และดำเนินการส่งเสริมการบริหารงานทางเศรษฐกิจให้ได้ผลและมีประสิทธิภาพ

3.2.1.2.องค์กร

Inspector General ได้รับแต่งตั้งจากประธานาธิบดี โดยความเห็นชอบของวุฒิสภา และจะพ้นจากตำแหน่งได้โดยคำสั่งของประธานาธิบดีเท่านั้น โดยประธานาธิบดีต้องชี้แจงต่อรัฐสภาถึงเหตุผลในการให้ Inspector General พ้นจากตำแหน่งดังกล่าว การดำเนินงานของหน่วยงานดังกล่าวจึงมีความเป็นอิสระอย่างสูง โดยมีอำนาจในการรายงานผลการสืบสวนสอบสวนดังกล่าวไปยังผู้บังคับบัญชาของหน่วยงานของรัฐโดยตรง และจะไม่ถูกแทรกแซงหรือขัดขวางในการดำเนินการจนกว่าการตรวจสอบหรือการสอบสวนจะเสร็จสิ้น รวมทั้งมีความเป็นอิสระในการรายงานผลการตรวจสอบหรือสืบสวนสอบสวนโดยไม่มีข้อจำกัดใดๆ เกี่ยวกับการบริหารในหน่วยงานของรัฐไปยังรัฐสภาโดยตรง

⁶⁶ สมใจ เกษศรีเจริญ, การสืบสวนสอบสวนของ ปปป. กรณีทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ,

(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531), หน้า 138-140.

3.2.1.3. ผลการสืบสวนสอบสวน

Office of inspectors General ดังกล่าว ทำหน้าที่สืบสวนสอบสวนและนำเสนอข้อเท็จจริงต่อพนักงานอัยการเพื่อดำเนินการฟ้องร้องคดีอาญาต่อไป ส่วนการดำเนินการทางวินัยหรือการดำเนินการทางแพ่งเพื่อให้มีการชดใช้เงินคืนแก่หน่วยงานของรัฐดังกล่าว อาจมีการดำเนินการต่อไปจากการดำเนินคดีอาญาแล้ว ส่วนในกรณีที่พบข้อบกพร่องเกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐเหล่านั้น ก็จะมีการแจ้งไปยังหน่วยงานเหล่านั้นปฏิบัติให้ถูกต้อง ซึ่งหน่วยงานที่ได้รับแจ้งดังกล่าวจะต้องรายงานเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่อ Office of Inspectors General ภายใน 30 วัน

3.2.2. ประเทศออสเตรเลีย (รัฐนิวเซาท์เวลส์)⁶⁷

เนื่องจากรัฐนิวเซาท์เวลส์เป็นรัฐที่ใหญ่ที่สุดในประเทศออสเตรเลีย จึงจะพิจารณาถึงการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของรัฐนิวเซาท์เวลส์ รัฐนิวเซาท์เวลส์มีหน่วยงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตคือ คณะกรรมาธิการต่อต้านการทุจริตแห่งรัฐนิวเซาท์เวลส์ (The Independent Commission Against Corruption หรือ ICAC) ก่อตั้งขึ้นในปี 1988 (เริ่มดำเนินการในเดือนมีนาคม ปี1989) ภายใต้ Independence Commission Against Corruption Act 1988 หรือ ICAC Act 1988 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต่อสู้กับการกระทำทุจริตภายในรัฐนิวเซาท์เวลส์ โดยมุ่งที่จะลดการทุจริตในภาครัฐ รวมทั้งส่งเสริมมาตรฐานความเป็นหนึ่งเดียวกันในการปฏิบัติงานโดยยึดหลักจริยธรรมในการบริหารภาครัฐ

ICAC (NSW) มีการปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระในการปฏิบัติงาน รวมทั้งการสืบสวนสอบสวนโดยไม่ต้องอยู่ภายใต้การกำกับของนักรการเมือง ข้าราชการประจำ พรรคการเมือง หรือรัฐบาล ต่างจากองค์กรที่ได้รับเงินทุนจากภาครัฐอื่นๆ

ICAC(NSW) มีขอบเขตการปฏิบัติงานครอบคลุมทั้งนักรการเมือง ศาล และข้าราชการทั้งส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นรวมประมาณ 385,000 คน มีคณะกรรมาธิการประกอบด้วย ประธานคณะกรรมาธิการ (The Commissioner) ซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยผู้ว่าการรัฐนิวเซาท์เวลส์ โดยผ่านความเห็นชอบของรัฐสภา ซึ่งแม้ว่าประธานคณะกรรมาธิการ ฯ จะได้รับการแต่งตั้งโดยผู้ว่าการรัฐ และต้องพึ่งพาการบริหารจัดสรรด้านงบประมาณจากเงินงบประมาณของรัฐ แต่การดำเนินงานต่าง ๆ นั้น คณะกรรมาธิการ เสนอต่อรัฐสภาทุก 6 เดือนการรายงานนี้กระทำต่อคณะกรรมการร่วมในรัฐสภา (Parliamentary Joint Committee) อันประกอบด้วยฝ่ายรัฐสภา ฝ่ายค้าน สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จะมีการตอบคำถาม นำเสนอข้อมูล และอธิบายบทบาทหน้าที่ของ

⁶⁷ วีระพงษ์ บุญญากาศ, โครงการวิจัยเรื่องการเสริมสร้างมาตรการเพื่อสัมฤทธิ์ผลในกระบวนการบังคับใช้กฎหมายของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2548 (ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงาน ป.ป.ช.),

คณะกรรมการการฯ กลไกตรวจสอบความรับผิดชอบนี้เป็นสิ่งที่ชี้ความแตกต่างของคณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งรัฐนิวเซาท์เวลส์ได้จากคณะกรรมการต่อต้านการทุจริตของประเทศอื่นๆ สำหรับการบัญชีของคณะกรรมการฯ นั้น ต้องได้รับการตรวจสอบโดยสำนักงานตรวจสอบเงินแผ่นดินของรัฐนิวเซาท์เวลส์

ลักษณะพิเศษของคณะกรรมการฯ คือ การมีกลไกตรวจสอบ กลไกความรับผิดชอบของตนเองเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการประชาธิปไตยซึ่งถือว่าเป็นจุดแข็งของคณะกรรมการฯ

คณะกรรมการฯ สามารถปฏิบัติงานได้โดยอิสระจากคณะผู้บริหารคือคณะรัฐบาล อย่างไรก็ตามกรณีการทุจริตที่คณะกรรมการฯ พิจารณาสอบสวนนั้น ส่วนใหญ่เป็นกรณีของข้าราชการมากกว่านักการเมือง (สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ The ICAC, NSW. 30 กันยายน 2540) ซึ่งกลุ่มนักการเมืองจะมีกระบวนการตรวจสอบอื่นด้วยคือ การตอบข้อซักถามของนักการเมืองในรัฐสภา รวมถึงการจัดตั้งคณะกรรมการพิเศษเฉพาะสำหรับการสอบสวนคดีที่เกี่ยวข้องกับนักการเมือง (Royal Commission)

ICAC ของรัฐนิวเซาท์เวลส์จะมีอำนาจมากในการสอบสวน แต่จะไม่มีอำนาจในการฟ้องร้องแต่อย่างใด โดยการฟ้องร้องกับการทำงานสอบสวนของ ICAC จะแยกจากกัน นอกจากนี้ ICAC มิได้ครอบคลุมการทุจริตในภาคธุรกิจเอกชน ในกรณีอาชญากรรมที่มีการจัดตั้งเป็นองค์กรในออสเตรเลียถูกรับผิดชอบโดยองค์กรระดับชาติ เรียกว่า The National Crime Authority

ในส่วนการสอบสวนประเด็นการทุจริตนั้น การสอบสวนมิได้ทำการสอบสวนในทุกคดีที่เกิดขึ้น แต่มุ่งเฉพาะคดีที่เห็นว่าสำคัญ เช่น คดีที่มีวงเงินสินบนสูงถึง \$AUS 40,000 หรือมากกว่า หรือคดีความที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์สาธารณะที่แม้ปริมาณวงเงินที่เกี่ยวข้องอาจมีเพียงเล็กน้อยก็ตาม

บทบาทและอำนาจหน้าที่ในการดำเนินงานของ ICAC (NSW) นั้นภายใต้ The ICAC Act 1988 ได้ให้อำนาจและดุลพินิจแก่ ICAC (NSW) ดังนี้

1. เปิดโปงการทุจริตด้วยการสืบสวน ซึ่งรวมถึงการไต่สวนสาธารณะ
2. ป้องกันการทุจริตด้วยการให้คำปรึกษาและพัฒนาการต่อต้านการทุจริตในองค์กร

ภาครัฐ

3. ให้ความรู้แก่ภาครัฐและชุมชนเกี่ยวกับการทุจริตและบทบาทของ ICAC

ภารกิจหลักของคณะกรรมการ คือการเปิดเผยคดีทุจริต และการป้องกันแก้ไขให้คดีดังกล่าวมีน้อยที่สุด โดยการดำเนินบทบาทหน้าที่ใน 3 ลักษณะ คือ การสอบสวน การป้องกัน และการให้การศึกษ

3.2.3. เขตการปกครองพิเศษฮ่องกง (สาธารณรัฐประชาชนจีน)

แต่เดิมในช่วงปี ค.ศ. 1960 - 1970 สมัยที่ประเทศฮ่องกงยังคงเป็นอาณานิคมของประเทศอังกฤษ ฮ่องกงเป็นประเทศที่เต็มไปด้วยปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันอย่างมาก โดยเฉพาะผู้กระทำผิดที่เป็น

เจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับสูง โดยได้ทำการติดสินบนเอื้อผลประโยชน์ให้แก่เจ้าหน้าที่ด้วยกันเพื่อไม่ให้มีการดำเนินคดีกับตนหรือกับพวกพ้อง เนื่องจากประเทศอังกฤษได้ใช้ฮ่องกงเป็นสถานที่ในการทำข้อตกลงหรือธุรกรรมต่างๆ ทั้งนี้เพราะว่าฮ่องกงมีลักษณะภูมิประเทศที่เป็นเกาะอันเป็นทางผ่านของหลาย ๆ ประเทศจึงสะดวกแก่การติดต่อทำธุรกรรมต่างๆ⁶⁸

ปัจจัยที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของฮ่องกงนั้น สืบเนื่องมาจากคดีของนายพลปีเตอร์ ก็อบเบอร์ ซึ่งได้กระทำความผิดข้อหาใช้อำนาจรั้งหลวงในคดีใหญ่ๆ หลายคดี และได้ติดสินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องหลายคนก่อนหลบหนีออกนอกประเทศ แม้ นายพลปีเตอร์ ก็อบเบอร์ จะถูกนำตัวกลับมาลงโทษก็ตาม แต่ประชาชนชาวฮ่องกงส่วนใหญ่ไม่พอใจต่อระบบการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศตน จึงได้เรียกร้องให้มีการแก้ไขปัญหาดังกล่าว จนกระทั่งเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1974 จึงได้มีการก่อตั้งหน่วยงานชื่อ Independent Commission Against Corruption (ICAC) ขึ้น โดยจากรายงานประจำปีของ ICAC ในปี 1974 ซึ่งเป็นปีแรกของการก่อตั้ง พบว่ามีเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการทุจริตมากกว่า 3,000 เรื่อง และมีการฟ้องคดีบุคคลต่างๆ มากถึง 108 คน โดยในปัจจุบันหน่วยงาน ICAC ของฮ่องกงเป็นหน่วยงานที่สามารถป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้อย่างมีประสิทธิภาพและดีที่สุดในโลกและเป็นหน่วยงานที่ใหญ่ที่สุดในโลก คือมีเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานมากที่สุดถึง 1,200 คน⁶⁹

หน่วยงาน ICAC ก่อตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในทุกระดับ ทั้งในภาครัฐ (Public Sector) และภาคเอกชน (Private Sector) ทั้งนี้ภายใต้เจตนารมณ์ที่ว่า ICAC จะดำเนินการต่อสู้กับปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันไปพร้อมกับคนในสังคม โดยอาศัยการบังคับใช้กฎหมาย การให้การศึกษา และการป้องกันที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ฮ่องกงเกิดความยุติธรรมและมีเสถียรภาพ⁷⁰ ICAC เป็นหน่วยงานอิสระแยกต่างหากจากหน่วยงานของตำรวจและพลเรือน การดำเนินการของ ICAC ขึ้นตรงต่อผู้ว่าการเกาะฮ่องกง โดยหน่วยงาน ICAC มีสำนักงานทั้งหมด 11 แห่ง ตั้งอยู่ทั่วเกาะฮ่องกง มีอำนาจหน้าที่ในการปราบปรามการทุจริตในทุกระดับทั้งในภาครัฐและเอกชน และ

⁶⁸ ปรากฏพิชญ์ โพธิ์แก้ววรารกุล, “การนำเอามาตรการสมคบกันกระทำความผิดมาบังคับใช้กับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. 2542,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พ.ศ. 2550), หน้า 108

⁶⁹ วีระพงษ์ บุญโญภาส, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 65, หน้า 83

⁷⁰ ปรากฏพิชญ์ โพธิ์แก้ววรารกุล, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 66, หน้า 109.

ในส่วนของการดำเนินการขององค์กรนั้น ICAC ยึดกลยุทธ์การต่อต้านการทุจริต 3 ประการ หรือที่เรียกว่า Three – pronged Attack ซึ่งประกอบด้วย 3 หน่วยงานคือ⁷¹

1.หน่วยปราบปราม (The Operations Department) มีหน้าที่คอยรับแจ้งพิจารณาและสืบสวนความผิดเกี่ยวกับการทุจริต รวมทั้งการดำเนินคดีต่อผู้กระทำความผิด

2.หน่วยป้องกัน (The Corruption Prevention Department) มีหน้าที่คอยตรวจสอบการปฏิบัติงานและกระบวนการวิธีของหน่วยงานรัฐและหน่วยงานมหาชน เพื่อลดโอกาสในการทุจริต และเสนอคำแนะนำในการป้องกันการทุจริตให้แก่องค์กรเอกชนในกรณีที่เอกชนนั้นร้องขอด้วย

3.หน่วยชุมชนสัมพันธ์ (The Community Relation) มีหน้าที่ให้ความรู้ต่อคนในสังคมถึงผลร้ายที่เกิดจากการทุจริตและสนับสนุนให้สังคมต่อต้านการทุจริต

สำหรับในส่วนของกฎหมายที่ให้อำนาจแก่ ICAC ในการใช้บังคับเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันมีจำนวน 3 ฉบับ คือ

1.Independent Commission Against Corruption Ordinance เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งองค์กรและกำหนดอำนาจหน้าที่ของ ICAC ในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ โดยมีสาระสำคัญดังนี้

- ว่าด้วยการจัดตั้ง ICAC และกำหนดหน้าที่ของกรรมาธิการ ICAC
- ว่าด้วยงานสืบสวนของ ICAC กระบวนการในการจัดการต่อผู้ต้องสงสัย และการจำหน่ายทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด
- ว่าด้วยการให้อำนาจ ICAC ในการจับกุม คမ်းซัง และให้ประกันตัว
- ว่าด้วยการให้อำนาจ ICAC ในการค้นและยึดทรัพย์สิน
- ว่าด้วยการให้อำนาจ ICAC ในการสืบสวนความผิดที่เกี่ยวกับข้าราชการกระทำ การทุจริต และรวมถึงคดีอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับการกระทำทุจริต

2.Prevention of Bribery Ordinance เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันการให้สินบนที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการ หน่วยงานทางมหาชนหรือลูกจ้างภาคเอกชน โดยให้อำนาจ ICAC ที่จะสืบสวนคดีดังนี้

- ให้อำนาจในการตรวจค้นบัญชีธนาคาร
- ให้อำนาจในการตรวจสอบเอกสารทางธุรกิจและเอกสารส่วนตัว
- ให้อำนาจในการกำหนดให้ผู้ต้องสงสัยแสดงบัญชีสินทรัพย์ รายได้และค่าใช้จ่ายของตน

⁷¹ วีระพงษ์ บุญโญภาส

- ให้อำนาจในการควบคุมเอกสารเดินทางและหนังสือเวียนการจำหน่ายจ่ายโอนสินทรัพย์ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดจะเดินทางหลบหนีออกนอกฮ่องกง หรือผู้ที่กระทำความผิดฐานฟอกเงินได้หลีกเลี่ยงการริบทรัพย์ตามคำสั่งศาล

- ให้อำนาจ ICAC ในการปกปิดความลับในการสืบสวนสอบสวนคดี

3. Elections (Corrupt and Illegal Conduct) Ordinance เป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับการกระทำทุจริตและการกระทำที่ขัดต่อกฎหมาย อาทิเช่น การป้องกันการทุจริตในการเลือกตั้ง เป็นต้น

กฎหมายทั้ง 3 ฉบับข้างต้น เป็นกฎหมายหลักที่ให้อำนาจหน้าที่แก่ ICAC ในการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน โดยเน้นทางด้าน การดำเนินคดีอาญามากกว่าทางด้านวินัย กล่าวโดยสรุปได้ดังนี้

1. รับและพิจารณาคำร้องเรียนเรื่องการทุจริตคอร์รัปชัน และสืบสวนข้อเท็จจริงตามที่เห็นสมควร

2. สืบสวนกรณีข้อกล่าวหาเรื่องการทุจริตคอร์รัปชันตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ICAC และกรณีการกระทำผิดกฎหมายต่างๆ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

3. สืบสวนพฤติกรรมของข้าราชการผู้ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาว่าเกี่ยวข้องกับการทุจริตคอร์รัปชัน และให้รายงานโดยตรงต่อผู้ว่าการฮ่องกง

4. สืบสวนพฤติกรรมและขบวนการปฏิบัติภารกิจของข้าราชการกรมกองต่างๆ เพื่อหาช่องโหว่ที่จะนำไปสู่การทุจริตคอร์รัปชัน และหาวิธีการแก้ไขปรับปรุงช่องโหว่หรือขบวนการดังกล่าว

5. ให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือบุคคลที่มาขอคำแนะนำเรื่องการแก้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน

6. ให้คำแนะนำแก่หัวหน้ากรมกองของราชการ หรือหน่วยงานสาธารณะใดๆ เกี่ยวกับวิธีการทำงานที่คณะกรรมการเห็นว่าน่าจะช่วยลดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันได้

7. ให้การศึกษาแก่สาธารณชนเรื่องผลร้ายของปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน

8. แสวงหาแรงสนับสนุนจากสาธารณชนเพื่อต่อต้านปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน

สำหรับโครงสร้างขององค์กรนั้น ICAC จัดรูปแบบองค์กรโดยแบ่งออกเป็นสองฝ่ายคือ ฝ่ายการพิจารณาและฝ่ายการบริหาร

1. ฝ่ายการพิจารณา เป็นฝ่ายที่รับผิดชอบในการดำเนินคดีอาญาและวินัย ในส่วนของคดีอาญา ผู้อำนวยการ ICAC เป็นผู้ที่มีอำนาจสูงสุดในการสืบสวนคดีอาญา โดยการดำเนินคดีจะเริ่มจากผู้อำนวยการ ICAC มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ ICAC สืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด เมื่อดำเนินการเสร็จแล้วเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบก็จะส่งเรื่องให้พนักงานอัยการเพื่อฟ้องคดีผู้ต้องหาต่อไป โดยผู้ต้องหาอาจเป็นเจ้าหน้าที่รัฐหรือประชาชนก็ได้

2.ฝ่ายการบริหาร ในด้านการบริหาร ICAC แบ่งการทำงานออกเป็น 3 หน่วยงานด้วยกันคือหน่วยปราบปราม (The Operations Department) หน่วยป้องกัน (The Corruption Prevention Department) และหน่วยชุมชนสัมพันธ์ (The Community Relation) โดยแต่ละหน่วยงานมีรายละเอียดดังนี้

2.1.หน่วยปราบปราม (The Operations Department)

หน่วยปราบปรามเป็นหน่วยงานที่ใหญ่ที่สุด มีเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานประมาณ 800 คน ซึ่งมีผู้อำนวยการปฏิบัติการดูแลอยู่ หน่วยงานนี้แบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายสอบสวนผู้กระทำผิดในหน่วยงานราชการ และฝ่ายสอบสวนผู้กระทำผิดในหน่วยงานเอกชน โดยหน้าที่หลักของหน่วยงานปราบปราม คือ การรับคำร้องเรียนและพิจารณาข้อหาเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชัน และมีหน้าที่สืบสวนสอบสวนผู้ที่ถูกกล่าวหาภายใต้กฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้ง 3 ฉบับ ที่ได้กล่าวมาแล้ว และเรื่องต่างๆ ที่มีการกล่าวหาว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชัน เมื่อเจ้าหน้าที่ ICAC ได้รับคำร้องเรียนว่ามีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชันแล้ว ก็จะมีการดำเนินการตามเรื่องที่ได้รับร้องเรียนอย่างรวดเร็ว คือ ภายใน 48 ชั่วโมง ในงานด้านสืบสวนสอบสวนคดี เจ้าหน้าที่ ICAC มีอำนาจอย่างกว้างขวางในการดำเนินคดี เช่น การจับกุมบุคคลผู้ต้องสงสัยซึ่งมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าบุคคลนั้นกระทำความผิดเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชัน โดยอาจกระทำได้เลยแม้ไม่มีหมายจับ และมีอำนาจควบคุมบุคคลไว้ที่สำนักงานฝ่ายปราบปรามได้ถึง 48 ชั่วโมงเพื่อดำเนินการสอบสวนให้เสร็จสิ้น รวมทั้งมีอำนาจในการค้นในสถานที่ใด ๆ ได้ตามหมายศาล การตรวจสอบบัญชีธนาคารและบัญชีหุ้นของผู้ต้องสงสัย การกำหนดให้ผู้ต้องสงสัยยื่นบัญชีทรัพย์สินรายได้และรายจ่ายในช่วงระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา และการให้ผู้ต้องสงสัยยื่นบัญชีแสดงเงินที่ส่งออกไปจากฮ่องกง เป็นต้น

2.2.หน่วยงานป้องกัน (The Corruption Prevention Department)

หน่วยงานนี้มีหน้าที่ในการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันทั้งในภาครัฐและเอกชน ในส่วนของภาครัฐ หน่วยงานนี้จะทำหน้าที่ตรวจสอบและทบทวนวิธีการปฏิบัติงานในหน่วยงานต่างๆ ของรัฐ และเสนอแนวทางแก้ไขเพื่อลดและขจัดโอกาสที่อาจทำให้เกิดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันได้ และยังมีหน้าที่ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย กฎหมาย หรือวิธีการปฏิบัติงานใดๆ เพื่อป้องกันมิให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันด้วย โดยศึกษาถึงระบบและกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของภาครัฐ รวมถึงการบังคับใช้กฎหมาย การออกใบอนุญาต การจัดซื้อและการบังคับตามสัญญา หน่วยงานนี้จะทำงานใกล้ชิดกับหน่วยงานของรัฐเพื่อให้แน่ใจว่าคำแนะนำของหน่วยงานได้ถูกนำไปปฏิบัติจริงและมีประสิทธิผล

ในส่วนของภาคเอกชนนั้น หน่วยงานนี้มีหน้าที่ให้คำแนะนำเรื่องการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันแก่บุคคล หรือบริษัทต่างๆ โดยผู้ให้คำแนะนำในหน่วยงานนี้ คือ กลุ่มการให้คำปรึกษาของหน่วยงานป้องกัน Advisory Services Group (ASG) ซึ่งจัดตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1985 โดยให้คำแนะนำแก่

บริษัทเอกชนในลักษณะแบบเฉพาะรายมากกว่า 3,000 ราย ในหลายเรื่อง อาทิเช่น การจัดซื้อ การจัดจ้าง การขาย การบัญชี การบริหารเจ้าหน้าที่ การบังคับตามสัญญา กระบวนการสร้างและก่อสร้าง รวมถึงหลักจรรยาบรรณของลูกจ้างและอื่นๆ ซึ่งการให้บริการของ ASG จะเป็นความลับระหว่างบริษัทเอกชน (ผู้ให้บริการ) กับกลุ่มให้คำปรึกษาของหน่วยงานป้องกัน โดยที่ผู้ให้บริการไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ และจะได้รับการดำเนินการตามคำร้องทันทีและเป็นกันเอง นอกจากนี้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน หน่วยงานป้องกันก็อาจใช้อำนาจต่างๆ ดังกล่าวนี้นี้กับหน่วยงานที่ถือว่าเป็นหน่วยงานของภาครัฐด้วย เนื่องจากการดำเนินงานของหน่วยงานมีลักษณะผูกขาดและเป็นงานที่อาจส่งผลกระทบต่อประชาชนส่วนใหญ่ ปัจจุบันมีหน่วยป้องกัน 85 หน่วยงาน เช่น Kong Jockey Club, Mass Transit Railway Corruption, Airport Authority, Utilities Companies, Universities, Hospital Authority เป็นต้น⁷²

2.3.หน่วยชุมชนสัมพันธ์ (The Community Relation)

หน่วยชุมชนสัมพันธ์มีหน้าที่ให้การศึกษาเพื่อป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน โดยการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน ICAC กับประชาชน ดังนั้นเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานชุมชนสัมพันธ์จะออกไปพบปะประชาชนในทุกระดับอย่างใกล้ชิดเป็นประจำตั้งแต่เด็กนักเรียน นักศึกษา ครูและอาจารย์ แม่บ้าน ลูกจ้าง นายจ้าง ผู้จัดการ เจ้าหน้าที่ของรัฐตามหน่วยราชการ และบุคคลอื่นๆ ในทุกสาขาอาชีพ เพื่อให้ความรู้แก่ประชาชน เกี่ยวกับผลร้ายของปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน เพื่อปลูกฝังและอบรมคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้ความรู้ในกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน และที่สำคัญคือเพื่อให้ประชาชนรู้และเข้าใจถึงการปฏิบัติงานของหน่วยงาน ICAC โดยดำเนินการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ อาทิเช่น ทางโทรทัศน์ วิทยุ โฆษณาสิ่งพิมพ์ ละครชุดโทรทัศน์ เว็บไซต์ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีการติดต่อสื่อสารโดยตรงกับชุมชนต่างๆ อีกด้วย

กิจกรรมที่เจ้าหน้าที่หน่วยชุมชนสัมพันธ์จัดขึ้นเมื่อมีการออกไปพบปะกับประชาชน ได้แก่ การให้คำบรรยาย การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนา การให้ความรู้ การแสดงละครต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตคอร์รัปชัน โดยกิจกรรมที่จัดขึ้นนั้นจะให้ความรู้เกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชันอย่างครอบคลุม กล่าวคือ มีการพูดคุยโดยใช้ภาษาธรรมดา มิได้ใช้ภาษากฎหมาย และเจ้าหน้าที่มีความเป็นกันเองกับประชาชน ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันได้ดีที่สุด โดยในแต่ละปีจะมีประชาชนหลายหมื่นคนที่รับการอบรมในโครงการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันของหน่วยงาน

⁷² Thomas Chan, Corruption Prevention, The Hong Kong Experience. P.368,[ออนไลน์], 2010.

นอกจากนี้ เพื่อให้ความรู้เรื่องการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันสามารถเข้าถึงกลุ่มคนจำนวนมากได้อย่างรวดเร็ว เจ้าหน้าที่ ICAC หน่วยงานชุมชนสัมพันธ์ได้ใช้วิธีการต่างๆ เช่น การผลิตรายการโทรทัศน์ วิทยุและสื่อโฆษณา เพื่อรณรงค์ต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน การให้ความรู้เรื่องการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในวิชาสังคมศึกษา เศรษฐศาสตร์ ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา การสนับสนุนให้บริษัทต่างๆ ในภาคเอกชนดำเนินธุรกิจโดยถือเอา Corporate Codes of Conduct เนื่องจากในความเป็นจริง มีรายงานว่าเกือบครึ่งหนึ่งของคดีการทุจริตคอร์รัปชันที่มีการรายงานนั้น เป็นคดีที่เกิดขึ้นในภาคเอกชน และนอกจากนี้ ก็ยังมีการประกาศเกี่ยวกับการลงโทษผู้กระทำความผิดอีกด้วย เพื่อให้ไม่ให้เกิดคนอื่นเอาเป็นเยี่ยงอย่าง⁷³

3.2.4. ประเทศสิงคโปร์

ประเทศสิงคโปร์เป็นประเทศหนึ่งที่ได้รับการยอมรับกันโดยทั่วไปว่า ประสบความสำเร็จเป็นอย่างมากในเรื่องของการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งในช่วงระยะเวลาที่ประเทศสิงคโปร์ยังคงเป็นอาณานิคมของประเทศอังกฤษ และช่วงที่เพิ่งได้รับเอกราชจากประเทศอังกฤษ เป็นช่วงที่ประเทศสิงคโปร์ประสบกับปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทุจริตคอร์รัปชันที่ทำการเป็นขบวนการและการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อกระทำการหรือละเว้นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งที่มีอยู่ทั่วไปจนถือเป็นเรื่องปกติธรรมดาในการดำเนินชีวิตประจำวันของชาวสิงคโปร์⁷⁴

หน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในประเทศสิงคโปร์คือ Corruption Practice Investigation Bureau (CPIB) ซึ่งเป็นหน่วยงานอิสระ ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1952 โดยในช่วงก่อนปี 1952 การสืบสวนสอบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชันทั้งหมดเป็นหน้าที่ของ “แผนกต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน (The Anti-Corruption Branch หรือ The Singapore Police Force)⁷⁵” ซึ่งเป็นหน่วยงานเล็กๆ ในกรมตำรวจสิงคโปร์ หน่วยงาน CPIB มีสำนักงานเพียงแห่งเดียว ไม่มีสำนักงานท้องถิ่น ตั้งอยู่ใจกลางเมือง ผู้บังคับบัญชาสูงสุดของ CPIB คือ ผู้อำนวยการ CPIB ซึ่งทำงานขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีของประเทศสิงคโปร์ อำนาจหน้าที่และการปฏิบัติการของผู้อำนวยการ CPIB เป็นไปตาม The Prevention of Corruption Act

ภารกิจหลักของ CPIB คือ

- การรับเรื่องร้องเรียนและสืบสวนคำร้องเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชัน ทั้งในภาครัฐและเอกชน

⁷³ วีระพงษ์ บุญญากาศ, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 65, หน้า 87

⁷⁴ ปรางทิพย์ โพธิ์แก้ววางกุล, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 66, หน้า 110

⁷⁵ ปรางทิพย์ โพธิ์แก้ววางกุล, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 66, หน้า 102

- การสืบสวนการประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐซึ่งมีการทุจริตคอร์รัปชันแอบแฝงอยู่
- การป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน โดยการตรวจสอบการปฏิบัติการและกระบวนการในภาครัฐเพื่อลดโอกาสในการทุจริตคอร์รัปชัน

ด้านการดำเนินการ CPIB มีหน้าที่ปกป้องความเป็นหนึ่งเดียวกันของภาครัฐและสนับสนุนธุรกรรมที่ปราศจากการทุจริตคอร์รัปชันในภาคเอกชน ซึ่งนอกจาก CPIB จะมีอำนาจสืบสวนการทุจริตคอร์รัปชันในหน่วยงานของรัฐแล้ว CPIB ยังมีอำนาจในการสืบสวนการทุจริตคอร์รัปชันในภาคเอกชนด้วย และยังมีหน้าที่ในการตรวจสอบการประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐ และรายงานกรณีดังกล่าวให้แก่หน่วยงานดังกล่าวทราบเพื่อลงโทษทางวินัย ทั้งนี้ CPIB ดำเนินการภายใต้ The Prevention of Corruption Act ซึ่งได้กำหนดอำนาจในการสืบสวนสอบสวนการกระทำผิด และเจ้าหน้าที่ CPIB สามารถจับกุมผู้กระทำผิดได้โดยไม่ต้องมีหมายจับในความผิดที่กฎหมายกำหนดให้กระทำได้ แต่อย่างไรก็ดีเจ้าหน้าที่ CPIB ไม่ได้ถูกแต่งตั้งให้เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจตามกฎหมายสิงคโปร์ แต่ทั้งนี้อัยการอาจออกเป็นคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ CPIB สามารถใช้อำนาจใดๆ ของเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ในขณะที่ทำการสืบสวนการกระทำผิด⁷⁶

ในด้านการปราบปรามนั้น The Prevention of Corruption Act ได้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ CPIB มีอำนาจและหน้าที่ในการสืบสวนและป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันอย่างกว้างขวาง กล่าวคือ เจ้าหน้าที่ CPIB มีอำนาจสืบสวน จับกุม และควบคุมตัวผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชันได้ 48 ชั่วโมงเพื่อสอบสวน มีอำนาจยึดและอายัดตามลักษณะงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกรกระทำผิด นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ CPIB ยังมีอำนาจในการเข้าถึงข้อมูลทางบัญชีและทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหาและสามารถฟ้องผู้กระทำความผิดต่อศาลโดยผ่านการเห็นชอบของอัยการได้

ในด้านการสืบสวนการกระทำผิดเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งถือว่าเป็นหน้าที่หลักของ CPIB สำนักงาน CPIB มีหน้าที่รับและสืบสวนการร้องเรียนต่างๆ ที่มีการกล่าวหาว่าเป็นการกระทำผิดเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชัน โดยการสืบสวนจะเน้นไปที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งทำหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย และเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่งต่างๆ ที่มีโอกาสสูงที่จะกระทำการทุจริตคอร์รัปชัน เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง เจ้าหน้าที่ศุลกากร เป็นต้น⁷⁷

3.2.5. ประเทศเกาหลีใต้

แต่เดิมประเทศเกาหลีไม่ได้มีหน่วยงานที่ดำเนินการเกี่ยวกับปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ดังกล่าวโดยตรงอย่างเต็มรูปแบบแต่อย่างใด มีเพียงสถาบันตรวจบัญชีและการตรวจสอบสูงสุด (BAI) ที่เป็นองค์กร

⁷⁶ The Prevention of Corruption Act Section 19

⁷⁷ วีระพงษ์ บุญโญภาส, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 65, หน้า 92

ที่ตั้งขึ้นโดยรัฐธรรมนูญ อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของประธานาธิบดี แม้รัฐธรรมนูญได้กำหนดอำนาจหน้าที่ BAI ไว้และกำหนดให้ BAI จัดตั้งขึ้นภายใต้การกำกับดูแลของประธานาธิบดี แต่ก็ยังเป็นอิสระจากประธานาธิบดีในการปฏิบัติหน้าที่ สำหรับขอบเขตอำนาจหน้าที่ของ BAI นั้นเป็นภาระหน้าที่เกี่ยวกับการเป็นผู้ตรวจบัญชีและตรวจสอบสูงสุดของประเทศ รับผิดชอบในการรับรองบัญชีรับจ่ายของรัฐ ราชการ ท้องถิ่นและหน่วยงานอื่น เพื่อคงไว้ซึ่งระบบบัญชีอันถูกต้องและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐและตัวเจ้าหน้าที่เพื่อปรับปรุงและส่งเสริมประสิทธิภาพในการบริหาร แต่อย่างไรก็ตามปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันกลับไม่ลดลงแต่อย่างใด⁷⁸ ซึ่งปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในประเทศเกาหลีนั้น โดยทั่วไปอาจแบ่งได้เป็นการทุจริตทางการเมือง (Political Corruption) และการทุจริตทางปกครอง (Administrative Corruption)⁷⁹

การทุจริตทางการเมือง (Political Corruption) นั้น ส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่รัฐระดับสูงใช้อำนาจของตนไปในทางมิชอบด้วยกฎหมายกระทำการทุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนตัว ทั้งนี้การทุจริตทางการเมืองอาจเกิดมาจากหลายๆ ปัจจัย อาทิเช่น ความสัมพันธ์ระหว่างธุรกิจกับรัฐบาล สภาพทางการเมืองและเศรษฐกิจ วัฒนธรรม สถาบันต่างๆ และประวัติศาสตร์ ซึ่งอาจกล่าวได้โดยสรุปดังนี้⁸⁰

1. เนื่องจากในประเทศเกาหลี รัฐบาลมีบทบาทเป็นผู้นำในตลาดขนาดเล็กด้วยการรับเอานโยบายการพัฒนาทางเศรษฐกิจไปปฏิบัติโดยผ่านการจัดสรรทรัพยากรที่มีอย่างจำกัด จึงทำให้รัฐบาลและภาคการเมืองมีอิทธิพลอย่างมากต่อองค์กรธุรกิจและเศรษฐกิจ ส่งผลให้วงจรทุจริตที่ร้ายแรงในประเทศเกาหลีมักเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองและภาคธุรกิจ

2. สภาพการเมืองทางการเมืองของประเทศเกาหลี ไม่ประสบความสำเร็จในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เนื่องจากในช่วงแรกของยุคสมัยใหม่ของประเทศเกาหลีนั้น มาจากการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความทันสมัยโดยอาศัยอำนาจจากต่างชาติมิใช่ประชาชน ประชาชนส่วนใหญ่จึงยังสงสัยเกี่ยวกับความชอบธรรมของอำนาจทางการเมืองนั่นเอง นอกจากนี้การถ่วงดุลอำนาจระหว่างรัฐบาลและฝ่ายค้านนั้น มีขึ้นเพื่อประโยชน์แก่ฝ่ายรัฐบาลเพียงฝ่ายเดียว นักการเมืองจึงพร้อมที่จะปฏิรูปและพร้อมที่จะต่อต้านเสียเอง เพื่อรักษาไว้ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างภาคธุรกิจและภาคการเมือง

3. วัฒนธรรมทางการเมืองของประเทศเกาหลียังมีส่วนสำคัญต่อการทุจริต กล่าวคือ วัฒนธรรมทางการเมืองที่ใช้ระบบกดขี่อำนาจ คำนึงถึงประโยชน์ของรัฐบาลมากกว่าประโยชน์สาธารณะ ดำเนินการตามหลักการรวมศูนย์กลางแห่งอำนาจเบ็ดเสร็จ การปกครองอย่างใกล้ชิด รวมทั้ง

⁷⁸ บราวทิพย์ โพธิ์แก้ววางกุล, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 66, หน้า 119

⁷⁹ วีระพงษ์ บุญโญภาส, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 65, หน้า 98

⁸⁰ วีระพงษ์ บุญโญภาส

แนวความคิดเรื่องระบบอุปถัมภ์และความคุ้นเคย ล้วนแต่เป็นวัฒนธรรมทางการเมืองที่เอื้อต่อการทุจริตของเจ้าหน้าที่ระดับสูง

4. สถาบันทางเศรษฐกิจและการเมืองก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งของการทุจริต กล่าวคือปัจจัยหลักที่อยู่เบื้องหลังการทุจริตทางการเมืองก็คือ การต้องการที่จะหาเงินเพื่อนำไปใช้ในกิจกรรมทางการเมือง นักการเมืองจึงต้องขอเงินจากองค์กรธุรกิจต่างๆ และมีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์เป็นพิเศษต่อองค์กรธุรกิจผู้อุปถัมภ์เหล่านั้น ทำให้เกิดการค้ำสิทธิและผลประโยชน์ในระหว่างกระบวนการหาเงินดังกล่าว และยิ่งไปกว่านั้น การรวมอำนาจและความเปราะบางของโครงสร้างตลาดและการจัดจำหน่าย ซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักของเศรษฐกิจแบบตลาดเสรีก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดการทุจริต

5. หากพิจารณาถึงประวัติศาสตร์ของประเทศเกาหลี พบว่าประเทศเกาหลีได้ดำเนินการพัฒนาประเทศอย่างรวดเร็วในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 จากการครอบครองของประเทศญี่ปุ่น ปัจจัยมากมายได้ทำให้เกิดการทุจริตทางการเมือง และที่สำคัญประเทศเกาหลีได้สูญเสียการปกครองแบบประชาธิปไตยและยอมจำนนต่อการปกครองแบบทหาร ซึ่งนำไปสู่การทุจริตที่เกี่ยวกับการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐในระดับสูง

ในส่วนของการทุจริตทางการเมืองการปกครอง (Administrative Corruption) โดยทั่วไปจะเกิดขึ้นเมื่อเจ้าหน้าที่รัฐใช้อำนาจของตนไปในทางมิชอบ การทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือการใช้อิทธิพลไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมเพื่อบรรลุผลประโยชน์ของตน โดยทั่วไปมักเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ทางการเงิน หรือการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชน ดังนั้น ภาคปกครองจึงควรใช้ความพิถีพิถัน ความยุติธรรม และความโปร่งใสให้มากที่สุด เนื่องจากในภาคปกครองนี้มีการหาประโยชน์จากการผูกขาดการให้บริการมากกว่าภาคอื่นๆ การทุจริตทางการเมืองการปกครองของประเทศเกาหลีมีสาเหตุจากปัจจัยต่างๆ อาจสรุปได้ดังนี้⁸¹

1. การทุจริตทางการเมืองการปกครองเกิดจากความไม่สมดุลทางข้อมูลข่าวสาร เพราะเจ้าหน้าที่รัฐมีอำนาจควบคุมข้อมูลข่าวสารเหนือประชาชนทั่วไป คือ มีการรับรู้ข้อมูลเพียงฝ่ายเดียว จึงทำให้เกิดการทุจริตเพิ่มมากขึ้นและอาจมีการใช้อำนาจในการใช้ดุลพินิจแก่เจ้าหน้าที่ทางการเมืองการปกครองในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการรับเงิน หรือการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชน

2. การแทรกแซงตลาดของรัฐบาลนั้นไม่มีประสิทธิภาพ การทุจริตทางการเมืองการปกครองจึงเกิดขึ้นเมื่อเจ้าหน้าที่รัฐรับสินบนเพื่อกระทำทุจริตในหน้าที่ของตน โดยการใช้อำนาจที่มีอยู่เหนือตลาดที่มั่นคง

3. เนื่องจากอัตราเงินเดือนของเจ้าหน้าที่รัฐในประเทศเกาหลีไม่สูงมากนัก และไม่มีการเปลี่ยนแปลง จึงนำไปสู่การปฏิบัติหน้าที่เพื่อหาประโยชน์ส่วนตัว

4. ระบบการควบคุมการทุจริตภายในองค์กรยังมีไม่เพียงพอ การรายงานการทุจริตภายในองค์กรโดยฝ่ายบริหารภาครัฐและสมาชิกภายในองค์กรยังมีไม่มากนัก

⁸¹ วีระพงษ์ บุญโญภาส, อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 65, หน้า 99

5. เป้าหมายในการปฏิบัติงานและการประเมินผลของภาครัฐยังคงคลุมเครือ ในขณะที่ภาคเอกชนมีเป้าหมายเรื่องผลกำไรและการประเมินผลที่ชัดเจน

6. เจ้าหน้าที่รัฐยังมีความลำเอียงในการคัดเลือกบุคคลเข้ารับตำแหน่ง เนื่องจากไม่สามารถสร้างมาตรฐานทางศีลธรรมและแนวปฏิบัติที่เป็นธรรมได้

7. ระดับสมดุขของความอดทนต่อการกระทำทุจริตมีค่อนข้างสูง นั้นหมายถึงประชาชนสามารถอดทนหรือยินยอมต่อการทุจริตได้มาก

8. การเติบโตอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีสารสนเทศ ก่อให้เกิดแนวโน้มในการทุจริตทางปกครองมากขึ้น ทำให้กระบวนการสอดส่องและการกำกับดูแลมีความลำบากยิ่งขึ้น

จากปัญหาการทุจริตที่เกิดขึ้น ทำให้เกิดความต้อองการหน่วยงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่มีหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายและนโยบายการแก้ไขปัญหาดังกล่าว อย่างมีประสิทธิภาพ และตระหนักมากขึ้นเรื่อยๆ จนกระทั่งเมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม ค.ศ. 2001 จึงได้มีการตรากฎหมายต่อต้านการทุจริต (Anti-Corruption Act) ขึ้น โดยสาระสำคัญของกฎหมาย Anti - Corruption Act มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้สภาพสังคมมีความแข็งแกร่งและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ด้วยการป้องกันและกำกับการทุจริตอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กฎหมาย Anti - Corruption Act ได้กำหนดให้มีการจัดตั้งสำนักงาน Korea Independence Commission Against Corruption หรือ KICAC ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยสำนักงาน KICAC ก่อตั้งเมื่อวันที่ 25 มกราคม ค.ศ. 2002 โดยกฎหมาย Anti - Corruption Act ได้กำหนดให้ KICAC ประกอบด้วยประธานกรรมการ (ระดับรัฐมนตรี) และกรรมการอีก 9 คน ซึ่งแต่งตั้งมาจากรัฐสภา 3 คน ประธานศาลสูงสุด 3 คน และประธานาธิบดี 3 คน โดยดำรงตำแหน่งวาระละ 3 ปี และสามารถได้รับการแต่งตั้งเข้ามาใหม่ โดยคณะกรรมการแต่ละคนจะมีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเหมาะสม

KICAC จัดตั้งขึ้นเพื่อปรับปรุงกฎหมายและระบบอันจำเป็นต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและวางนโยบายตลอดจนการบังคับใช้นโยบายที่เกี่ยวข้อง โดย KICAC มีหน้าที่ดังต่อไปนี้⁸²

1. วางนโยบายและเสนอแนะนโยบาย เพื่อป้องกันการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ
2. วิจัยและประเมินผลของมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ
3. สร้างวิธีการให้ความรู้และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานของ KICAC
4. สนับสนุนกิจกรรมการต่อต้านการทุจริตของกลุ่มองค์กรประชาชนที่มีได้มุ่งหากำไร
5. ร่วมมือกันอย่างจริงจังในการป้องกันการทุจริต
6. รับรายงานเกี่ยวกับการกระทำทุจริต

⁸² วัระพงษ์ บุญโญภาส, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 65, หน้า 101

7. ให้ความคุ้มครองและให้รางวัลแก่ผู้ให้ข้อมูล

8. เสนอเรื่องเกี่ยวกับการป้องกันการทุจริตเพื่อพิจารณาในวาระการประชุมต่อ
ประธานาธิบดี

เมื่อพิจารณาถึงหน่วยงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศต่างๆ แล้วจะเห็นได้ว่าในแต่ละประเทศหน่วยงานดังกล่าวจะมีอำนาจหน้าที่คล้ายๆ กัน กล่าวคือหน่วยงานเหล่านี้จะทำหน้าที่ในการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน โดยเมื่อมีการกล่าวหาว่ามีการกระทำผิดทุจริตคอร์รัปชันเกิดขึ้น หน่วยงานเหล่านี้จะเข้าไปทำการสืบสวนสอบสวน เพื่อนำผู้กระทำผิดมาฟ้องลงโทษ แต่การปฏิบัติงานของหน่วยงานเหล่านี้จะปฏิบัติภายใต้กฎหมายป้องกันการทุจริต ซึ่งกฎหมายดังกล่าวจะเป็นกฎหมายที่ให้อำนาจแก่หน่วยงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตเป็นการทั่วไป โดยมีได้มีการบัญญัติให้อำนาจหน้าที่แก่หน่วยงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตในการตรวจสอบหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งไว้เป็นการเฉพาะในกฎหมายฉบับใดฉบับหนึ่ง ซึ่งกฎหมายป้องกันการทุจริตของของประเทศต่างๆ เหล่านี้ได้บัญญัติให้อำนาจแก่หน่วยงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตในการไต่สวน หรือการสืบสวนสอบสวนการกระทำที่ถูกกล่าวหาว่ามีการทุจริตคอร์รัปชันได้ในทุกหน่วยงาน โดยไม่จำเป็นต้องมีกฎหมายในการตรวจสอบหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเป็นการเฉพาะ ซึ่งถึงแม้ในบางประเทศหน่วยงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตจะมีอำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ก่อนที่จะมีความผิดเกิด แต่ก็ก็เป็นเพียงการเข้าไปตรวจสอบและทบทวนวิธีการปฏิบัติงานเท่านั้น เพื่อลดโอกาสที่อาจการเกิดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันได้ แต่ไม่ได้เข้าไปตรวจสอบว่าการปฏิบัติงานของหน่วยงานนั้นๆ ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

ในประเทศเหล่านี้มีกฎหมายป้องกันการทุจริต ที่ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนการกระทำที่ถูกกล่าวหาว่ามีการทุจริตคอร์รัปชันได้ในทุกหน่วยงาน ดังนั้นในประเทศเหล่านี้จึงไม่มีกฎหมายที่บัญญัติให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบการทำงานของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศนั้นเป็นการเฉพาะแต่อย่างใด

บทที่ 4

วิเคราะห์ผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยฟอกเงินตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551

4.1. วิเคราะห์อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของไทยและของต่างประเทศ

ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของไทย หน่วยงานในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินคือสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งมีอำนาจรับรายงานการทำธุรกรรมที่ส่งให้ตามหมวด 2 และแจ้งตอบการรับรายงานรวมทั้งการรับรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมที่ได้มาโดยทางอื่น⁸³ รับหรือส่งรายงานหรือข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น⁸⁴ เก็บ รวบรวม ติดตาม ตรวจสอบ ศึกษา ประมวลผล และวิเคราะห์รายงานและข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำธุรกรรม⁸⁵ เก็บรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้⁸⁶

คณะกรรมการธุรกรรม มีอำนาจในการปฏิบัติการตามกฎหมายฟอกเงิน โดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 ได้กำหนดอำนาจของคณะกรรมการธุรกรรมไว้คือ

มาตรา 34(1) ให้คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจตรวจสอบธุรกรรมหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด

มาตรา 35 วรรคหนึ่ง ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยและมีพยานหลักฐานอันสมควรว่าธุรกรรมใดเกี่ยวข้องกับหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินให้คณะกรรมการ

⁸³ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 มาตรา 40 (2)

⁸⁴ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 มาตรา 40 (3)

⁸⁵ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 มาตรา 40 (4)

⁸⁶ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 มาตรา 40 (5)

ธุรกรรมมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือยับยั้งการทำธุรกรรมนั้นไว้ก่อนได้ภายในเวลาที่กำหนดแต่ไม่เกินสามวันทำการ

มาตรา 36 ในกรณีที่มีพยานหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าธุรกรรมใดเกี่ยวข้องกับหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงิน ให้คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือยับยั้งการทำธุรกรรมนั้นไว้ชั่วคราวภายในเวลาที่กำหนดแต่ไม่เกินสิบวันทำการ

มาตรา 38 เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กรรมการธุรกรรม เลขาธิการ และพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากเลขาธิการมีอำนาจดังต่อไปนี้

(1) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกให้สถาบันการเงิน ส่วนราชการ องค์กร การ หรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ แล้วแต่กรณี ส่งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมาเพื่อให้ถ้อยคำส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานใด ๆ มาเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณา

(2) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใด ๆ มาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือหรือส่งบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานใด ๆ มาเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณา

(3) เข้าไปในเคหสถาน สถานที่ หรือยานพาหนะใด ๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการซุกซ่อนหรือเก็บรักษาทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน เพื่อตรวจค้นหรือเพื่อประโยชน์ในการติดตาม ตรวจสอบ หรือยึดหรืออายัดทรัพย์สิน หรือพยานหลักฐาน เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหากเนิ่นช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้ ทรัพย์สินหรือพยานหลักฐานดังกล่าวนั้นจะถูกยกย้าย ซุกซ่อน ทำลาย หรือทำให้เปลี่ยนแปลงสภาพไปจากเดิม

มาตรา 48 วรรคหนึ่ง ในการตรวจสอบรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรม หากมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าอาจมีการโอน จำหน่าย ยกย้าย ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินใดที่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ให้คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ชั่วคราวมีกำหนดไม่เกินเก้าสิบวัน

ส่วนเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน มีอำนาจตามที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551กำหนดไว้คือ

มาตรา 35 วรรคสอง ในกรณีจำเป็นหรือเร่งด่วน เลขาธิการจะสั่งยับยั้งการทำธุรกรรมใดที่เกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินไปก่อนก็ได้แล้วรายงานต่อคณะกรรมการธุรกรรม

มาตรา 38/1 ภายใต้บังคับแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เลขาธิการ รองเลขาธิการ และพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากเลขาธิการมีอำนาจจับผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินและบันทึกถ้อยคำผู้ถูกจับเพื่อเป็นหลักฐานเบื้องต้นแล้วส่งตัวไปยังพนักงานสอบสวนโดยไม่ชักช้าแต่ต้องไม่เกินยี่สิบสี่ชั่วโมง

มาตรา 48 วรรคสอง ในกรณีจำเป็นหรือเร่งด่วน เลขาธิการจะสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าอาจมีการโอน จำหน่าย ยักย้าย ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินใดที่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดไปก่อนแล้วรายงานต่อคณะกรรมการตุกรกรรม

มาตรา 49 วรรคหนึ่ง ภายใต้บังคับมาตรา 48 วรรคหนึ่ง ในกรณีที่ปรากฏหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ให้เลขาธิการส่งเรื่องให้พนักงานอัยการพิจารณาเพื่อยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดินโดยเร็ว

ดังที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน คณะกรรมการตุกรกรรม และเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เป็นหน่วยปฏิบัติการที่มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการใดๆ ก็ตามในอันที่จะป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดกฎหมายฟอกเงิน เช่น การรวบรวมข้อมูลทางการเงิน ตรวจสอบการทำตุกรกรรม ทำการรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดกฎหมายฟอกเงิน ซึ่งเมื่อเจ้าหน้าที่ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินต่างๆ ที่ได้รับมาแล้วก็จะรวบรวมผลการวิเคราะห์เสนอต่อคณะกรรมการตุกรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งหากคณะกรรมการตุกรกรรมหรือเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เห็นว่าการทำตุกรกรรมดังกล่าวมีเหตุอันควรสงสัยและมีพยานหลักฐานอันสมควรว่าการทำตุกรกรรมที่ได้วิเคราะห์มานั้นเกี่ยวข้องกับหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินแล้ว ทั้งคณะกรรมการตุกรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน มีอำนาจในการสั่งระงับการทำตุกรกรรมนั้นได้ชั่วคราว นอกจากนี้หากในการตรวจสอบรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำตุกรกรรม หากมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าอาจมีการโอน จำหน่าย ยักย้าย ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินใดที่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด คณะกรรมการตุกรกรรม และ เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน มีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดชั่วคราวได้ ตลอดจนการส่งเรื่องให้พนักงานอัยการเพื่อฟ้องผู้กระทำความผิดและขอศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดตกเป็นของแผ่นดิน ซึ่งอำนาจในการสั่งระงับการทำตุกรกรรม การสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินชั่วคราว และการส่งเรื่องให้พนักงานอัยการเพื่อฟ้องนั้น หน่วยงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของต่างประเทศจะไม่มีอำนาจดังกล่าว ซึ่งอำนาจดังกล่าวนี้จะเป็นอำนาจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้นๆ โดยหน่วยงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจะทำหน้าที่เพียงวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาจากสถาบันการเงินทั้งของรัฐและเอกชน ซึ่งเมื่อหน่วยงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของต่างประเทศทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวแล้วหากพบว่ามีกระทำความผิดใดๆ ก็ตามที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด หน่วยงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของต่างประเทศก็ส่งข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูลให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการสืบสวนต่อไป ซึ่งจะเห็นได้ว่าหน่วยงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของไทยเรานั้นมีขอบเขตอำนาจมากกว่าหน่วยงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของต่างประเทศ โดยไม่เพียงแต่มีอำนาจหน้าที่ในการรวบรวมข้อมูลที่ได้มาจากสถาบันการเงินที่ส่งมา

ให้ตามกฎหมายและทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวเท่านั้น แต่ยังมีอำนาจในการดำเนินการเกี่ยวกับการกระทำผิดกฎหมายฟอกเงินอีก เช่นการสั่งระงับการทำธุรกรรม การสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สิน จนกระทั่งส่งเรื่องให้อัยการพิจารณาเพื่อยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน ในขณะที่หน่วยงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของต่างประเทศนั้น จะมีอำนาจหน้าที่เพียงแค่การรวบรวมข้อมูลทางการเงินที่ได้รับมาจากหน่วยงานทั้งของรัฐและเอกชน จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวเพื่อประเมินว่าข้อมูลดังกล่าวนี้มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดหรือไม่ ซึ่งหากพบว่ามีความผิดอันควรสงสัยแล้ว หน่วยงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนั้นก็จะส่งข้อมูลดังกล่าวให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการต่อไป โดยที่หน่วยงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศนั้นๆ ไม่มีอำนาจในการสอบสวน การสั่งระงับการทำธุรกรรม การสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สิน หรือแม้กระทั่งการส่งเรื่องให้อัยการพิจารณาเพื่อยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดินได้เช่นเดียวกับหน่วยงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศแต่อย่างใด

นอกจากอำนาจในการดำเนินการต่างๆ เพื่อป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินดังกล่าวข้างต้นแล้ว พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 ยังได้กำหนดเพิ่มเติมหน้าที่ของคณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยกำหนดให้คณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ต้องรายงานผลการปฏิบัติงานให้กับคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบ นอกเหนือไปจากการรายงานให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทราบแล้ว กล่าวคือตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 มาตรา 37 เมื่อคณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ได้มีคำสั่งยับยั้งการทำธุรกรรมตามมาตรา 35 และ 36 แล้ว นอกจากคณะกรรมการธุรกรรมจะต้องรายงานให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งเป็นคณะกรรมการในระดับนโยบายหรือบริหาร ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแล ติดตามผลจากการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 อันจะถือได้ว่าเป็นผู้บริหารสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินโดยตรงแล้ว คณะกรรมการธุรกรรมยังต้องรายงานให้กับคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบอีกด้วย นอกจากนี้แล้วมาตรา 39/1ยังกำหนดให้ทั้งคณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ต้องรายงานสรุปผลการปฏิบัติงานตามหมวดสี่ (คณะกรรมการธุรกรรม) ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบทุกสี่เดือนอีกด้วย ซึ่งจะเห็นว่าหน่วยงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของต่างประเทศไม่มีหน้าที่ในการที่จะต้องรายงานการปฏิบัติงานให้กับหน่วยงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตของตนทราบแต่อย่างใด

4.2. วิเคราะห์อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของ ไทยและของต่างประเทศ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 250 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไว้ดังนี้

1. ใ้ส่วนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนพร้อมทั้งทำความเข้าใจเกี่ยวกับการถอดถอน นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ประธานศาลฎีกา ประธานศาล รัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด หรืออัยการสูงสุด ออกจากตำแหน่งเสนอต่อวุฒิสภาตามมาตรา 272 และมาตรา 279 วรรคสาม

2. ใ้ส่วนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนพร้อมทั้งทำความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองส่งไปยังศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตาม มาตรา 275

3. ใ้ส่วนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูงหรือข้าราชการซึ่งดำรง ตำแหน่งตั้งแต่ผู้อำนวยการกองหรือเทียบเท่าขึ้นไปว่าร้ายผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมรวมทั้งดำเนินการ กับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือข้าราชการในระดับต่ำกว่าที่ร่วมกระทำความผิดกับผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวหรือกับ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือที่กระทำ ความผิดในลักษณะที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการ ทุจริตแห่งชาติเห็นสมควรดำเนินการด้วย ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต

4. ตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริง รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและ หนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา 259 และมาตรา 264 ตามบัญชีและเอกสารประกอบที่ได้ยื่นไว้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนด

5. กำกับดูแลคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

6. รายงานผลการตรวจสอบและผลการปฏิบัติหน้าที่พร้อมข้อสังเกตต่อคณะรัฐมนตรี สภา ผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา ทุกปี ทั้งนี้ ให้ประกาศรายงานดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษาและเปิดเผยต่อ สาธารณะด้วย

8. ในการปฏิบัติหน้าที่ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีอำนาจ เรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ ตลอดจนขอให้พนักงาน สอบสวน หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ดำเนินการใดเพื่อประโยชน์ แห่งการปฏิบัติงานได้ รวมทั้งมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่มอบหมาย

7. ดำเนินการอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

นอกจากนี้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2550 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554) ยังได้กำหนดอำนาจของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไว้ดังนี้

มาตรา 19 (1) ใ้ส่วนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวน พร้อมทั้งนำความเห็นเสนอต่อวุฒิสภา กรณีมีการร้องขอให้ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด อัยการสูงสุด ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน รองประธานศาลฎีกา รองประธานศาลปกครองสูงสุด หัวหน้าสำนักตุลาการทหาร รองอัยการสูงสุด ผู้พิพากษาหรือตุลาการ พนักงานอัยการตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นที่เทียบเท่า

มาตรา 19 (2) ใ้ส่วนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวน พร้อมทั้งทำความเข้าใจไปยังอัยการสูงสุดเพื่อฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง กรณีมีผู้กล่าวหาหรือเรียนให้ดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือข้าราชการการเมืองอื่นว่าร้ายผิดปกติ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่นและให้ใช้บังคับกับกรณีที่บุคคลดังกล่าวหรือบุคคลอื่นเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนด้วย

มาตรา 19 (3) ใ้ส่วนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐว่าร้ายผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

มาตรา 19 (4) ตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริง รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สิน และหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

มาตรา 90 มีอำนาจส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาสั่งพักราชการหรือ พักงานเพื่อรอฟังผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาอาจจะก่อให้เกิดความเสียหายให้แก่ทางราชการหรือเป็นอุปสรรคในการใ้ส่วนข้อเท็จจริง

มาตรา 97 ฟ้องคดีหรือแต่งตั้งทนายความให้ฟ้องคดีแทนต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. และอัยการสูงสุดได้แต่งตั้งคณะทำงานขึ้นพิจารณาแล้ว ไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินคดีได้ หรือในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นอัยการสูงสุด

เมื่อพิจารณาจากอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จะเห็นว่า คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมี

อำนาจหน้าที่ในการไต่สวนและสรุปข้อเท็จจริงรวมทั้งการทำความเข้าใจเห็นเสนอต่อวุฒิสภาในการถอดถอนข้าราชการการเมืองและข้าราชการประจำผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงผู้ร้ายผิดปกติ กระทำผิดฐานทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ไต่สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูงหรือข้าราชการซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่ผู้อำนวยการกองหรือเทียบเท่าขึ้นไปร้ายผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม รวมทั้งสามารถแต่งตั้งทนายความฟ้องคดีเองได้ด้วย นอกจากนี้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2550 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554) ยังได้กำหนดให้อำนาจคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติในการไต่สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติแล้ว จะเห็นว่าอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติดังกล่าวจะเริ่มเกิดขึ้นหลังจากที่ได้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นแล้ว ไม่ว่าจะเป็นการยื่นคำร้องต่อวุฒิสภาเพื่อถอดถอนบุคคลตามมาตรา 19 (1) การทำความเข้าใจส่งไปยังอัยการสูงสุดเพื่อฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง กรณีมีผู้กล่าวหาหรือเรียนให้ดำเนินคดีอาญากับบุคคลตามมาตรา 19 (2) (3) ว่าร้ายผิดปกติ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น ซึ่งเมื่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้รับการร้องเรียนกล่าวหาว่ามีการกระทำความผิดเกิดขึ้น คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจึงจะเริ่มทำการไต่สวนข้อกล่าวหาดังกล่าว โดยความผิดที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจะทำการไต่สวนหลังจากได้รับการร้องเรียนแล้วนั้น มักจะเป็นความผิดที่เกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชันของบุคคลตามกฎหมาย ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ว่าจะเป็นข้าราชการการเมืองหรือข้าราชการประจำ โดยการทำหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติของไทยจะมีหน้าที่หลักๆ คล้ายกับหน่วยงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตของต่างประเทศนั้น ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องการทุจริตคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่รัฐ แต่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติของไทยยังมีขอบอำนาจมากกว่าหน่วยงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตของต่างประเทศ กล่าวคือ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีอำนาจในการออกคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินชั่วคราวหากตรวจสอบพบว่าทรัพย์สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ถูกกล่าวหาเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการร้ายผิดปกติและมีพฤติการณ์น่าเชื่อว่าจะมีการโอน ยักยอก แปรสภาพ หรือซุกซ่อนทรัพย์สิน นอกจากนี้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติของประเทศไทยยังมีอำนาจการยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือศาลซึ่งมีเขตอำนาจ

พิจารณาพิพากษาคดี แล้วแต่กรณีด้วยตนเอง เพื่อขอให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ซึ่งหน่วยงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตของต่างประเทศไม่มีอำนาจหน้าที่ดังกล่าว โดยหน่วยงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตของต่างประเทศนั้นจะมีอำนาจหน้าที่เพียงการสืบสวนสอบสวนเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชันที่มีผู้กล่าวหาเจ้าหน้าที่รัฐเท่านั้น ซึ่งเมื่อทำการสืบสวนสอบสวนเสร็จแล้วหากคดีมีมูลก็จะส่งเรื่องให้กับอัยการเป็นผู้ยื่นคำฟ้องต่อศาล โดยที่จะไม่สามารถยื่นฟ้องด้วยตนเองได้ เช่นประเทศออสเตรเลียนั้น หน่วยงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตจะมีอำนาจมากในการสอบสวน แต่จะไม่มีอำนาจในการฟ้องร้องแต่อย่างใด นอกจากนี้การสอบสวนก็มิได้ทำการสอบสวนในทุกคดีที่เกิดแต่จะมุ่งเฉพาะคดีที่เห็นว่าสำคัญเท่านั้น แต่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติของไทยนั้น มีอำนาจในการตรวจสอบการทุจริตของข้าราชการทุกกรณีที่มีการกล่าวหาไม่ว่าจะเป็นคดีสำคัญหรือไม่ก็ตาม

ส่วนหน่วยงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตของสหรัฐอเมริกา นั้น ทำหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการฉ้อโกง การใช้อำนาจในทางมิชอบและการสูญเสียในด้านการใช้จ่ายเงินงบประมาณของรัฐบาลกลางโดยรวบรวมหน่วยงานที่ทำหน้าที่ตรวจสอบ และหน่วยงานที่ทำหน้าที่สืบสวนสอบสวน โดยเฉพาะเข้าด้วยกัน และหน่วยงานดังกล่าวก็ไม่มีอำนาจในการฟ้องร้องเองเช่นเดียวกับของออสเตรเลีย ซึ่งจะต้องเสนอเรื่องให้พนักงานอัยการเป็นผู้ฟ้องร้องแทน และหน่วยงานดังกล่าวก็ไม่มีอำนาจในการออกคำสั่งยึดอายัดทรัพย์สินชั่วคราวเช่นเดียวกับคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติของไทย

4.3. การตรวจสอบการดำเนินงานของคณะกรรมการตุกรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 ได้กำหนดหน้าที่ในการรายงานผลการปฏิบัติงานของทั้งคณะกรรมการตุกรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเพิ่มเติมจากพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ในมาตรา 34, 37, 39/1 โดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 34(4), และมาตรา 37 ได้บัญญัติถึงอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตุกรกรรมไว้ดังนี้

มาตรา 34 (4) ให้คณะกรรมการตุกรกรรมมีอำนาจหน้าที่ เสนอรายงานผลการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

มาตรา 37 เมื่อคณะกรรมการตุกรกรรมหรือเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน แล้วแต่กรณี สั่งยับยั้งการทำตุกรกรรมตามมาตรา 35 หรือ 36 แล้ว ให้คณะกรรมการตุกรกรรมรายงานต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ซึ่งต่อมาสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้แก้ไขหน้าที่ของคณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 34(4) และมาตรา 37 โดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 ได้บัญญัติไว้ดังนี้

มาตรา 34(4) ให้คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจหน้าที่ เสนอรายงานผลการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

มาตรา 37 เมื่อคณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน แล้วแต่กรณี สั่งยับยั้งการทำธุรกรรมตามมาตรา 35 หรือ 36 แล้ว ให้คณะกรรมการธุรกรรมรายงานต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

นอกจากนี้สภานิติบัญญัติแห่งชาติยังได้บัญญัติเพิ่มเติมมาตรา 39/1 ดังนี้

มาตรา 39/1 เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ทำรายงานสรุปการดำเนินการตามหมวดนี้ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทุกสี่เดือน

รายงานตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องระบุรายละเอียด ดังต่อไปนี้

(1) บุคคลผู้ถูกตรวจสอบธุรกรรมหรือทรัพย์สิน หรือถูกสั่งยับยั้งการทำธุรกรรมหรือถูกยึดหรืออายัดทรัพย์สิน

(2) พยานหลักฐานที่ใช้ดำเนินการต่อบุคคลตาม (1)

(3) ผู้ขอ ผู้ใช้หรือสั่งการให้มีการดำเนินการ

(4) ผลการดำเนินการ

รายละเอียดตามมาตรานี้ให้ถือเป็นความลับของทางราชการ

เราจะเห็นได้ว่าแต่เดิมนั้นหน้าที่ในการรายงานการดำเนินการต่างๆ เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการธุรกรรมเท่านั้นและการรายงานนั้น ให้รายงานต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินถือเป็นคณะกรรมการในระดับนโยบายหรือบริหาร ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการกำกับ ดูแล และติดตามผลการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 โดยตรง อีกทั้งยังมีหน้าที่ในการเสนอมาตรการการเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาฟอกเงินต่อคณะรัฐมนตรี⁸⁷ ซึ่งการรายงานผลการปฏิบัติงานต่างๆ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและ

⁸⁷ สุรพล ไตรเวทย์, คำอธิบายกฎหมายฟอกเงิน, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2548),

ปราบปรามการฟอกเงินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจึงเป็นสิ่งที่จะต้องกระทำ ทั้งนี้เพื่อให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินซึ่งถือเป็นระดับบริหารได้รับทราบถึงผลการปฏิบัติงานว่าได้เป็นไปตามกฎหมายหรือไม่ ซึ่งหากมีสิ่งใดที่ไม่เป็นไปตามกฎหมายหรือมีการทุจริตเกิดขึ้น คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินก็สามารถที่จะดำเนินการใดๆ เพื่อแก้ไขได้ทันที เนื่องจากว่าเป็นการดำเนินการของหน่วยงานภายในด้วยตนเอง

แต่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 มาตรา 37 นั้น นอกจากคณะกรรมการธุรกรรมจะต้องรายงานการสั่งยับยั้งการทำธุรกรรมทั้งโดยคำสั่งของคณะกรรมการธุรกรรมเองและคำสั่งของเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแล้ว คณะกรรมการธุรกรรมยังจะต้องรายงานการสั่งยับยั้งการทำธุรกรรมดังกล่าวต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติอีกด้วย นอกจากนี้มาตรา 39/1 ยังได้บัญญัติเพิ่มเติมหน้าที่ของคณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินอีก โดยคณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จะต้องทำรายงานสรุปผลการดำเนินการตามหมวดสี่ (คณะกรรมการธุรกรรม) ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทุกสี่เดือน⁸⁸

นอกจากนี้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 มาตรา 34(4) ยังได้เพิ่มเติมหน้าที่ของคณะกรรมการธุรกรรมอีก โดยกำหนดให้คณะกรรมการธุรกรรมต้องเสนอรายงานผลการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาตินอกเหนือไปจากที่จะต้องเสนอรายงานต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเท่านั้น

ดังที่กล่าวมาแล้วถึงเหตุผลในการบัญญัติเพิ่มเติมหน้าที่ของคณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ให้ต้องรายงานต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ นอกเหนือไปจากการรายงานต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เนื่องมาจากกรณีการมีหนังสือถึงสถาบันการเงินทั้งของรัฐและเอกชนให้ทำการตรวจสอบการทำธุรกรรมของบุคคลและนิติบุคคลจำนวนหนึ่ง โดย พล.ต.ต. พีรพันธ์ เปรมภูติ ในขณะที่ดำรงตำแหน่งเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และ พ.ต.อ. สีนหาท ประยูรรัตน์ ในขณะที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์สารสนเทศและติดตามประเมินผล สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ได้ใช้อำนาจในการตรวจสอบทรัพย์สิน ในลักษณะเอื้อประโยชน์แก่บุคคลภายนอก ซึ่งทำให้ผู้ถูกตรวจสอบได้รับความเสียหาย ซึ่งหากจะพิจารณาถึงเหตุผลในการแก้ไขแล้วจะเห็นว่า เป็นการนำเอากรณีการปฏิบัติงานของตัวบุคคลมาเป็นเหตุผลในการแก้ปัญหา ซึ่งมีใช่เป็นความบกพร่องของตัวกฎหมายเอง

⁸⁸ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 39/1

ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติไว้ถึงการตรวจสอบการทำงานของผู้ปฏิบัติงานอยู่แล้ว โดยไม่ว่าจะเป็นเมื่อเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือ คณะกรรมการตุลาการได้มีคำสั่งให้ดำเนินการใดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแล้ว ก็จะต้องรายงานให้กับคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทราบ ทั้งนี้เพื่อให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้ทำการตรวจสอบว่าการทำงานของคณะกรรมการตุลาการและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ได้ปฏิบัติตามกฎหมายหรือไม่ ซึ่งเห็นว่าการที่กฎหมายบัญญัติให้รายงานต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเท่านั้น ก็เนื่องจากว่า คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นผู้กำหนดนโยบายและวางกฎระเบียบในการปฏิบัติงานของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งย่อมจะต้องถือว่าคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินต้องดูแลให้การปฏิบัติงานของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นไปตามกฎหมายและนโยบาย นอกจากนี้การรายงานต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินยังถือได้ว่าเป็นการรายงานการปฏิบัติงานที่อยู่ภายในหน่วยงานเดียวกันย่อมสามารถดำเนินการได้ด้วยความรวดเร็ว ในขณะที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 ได้บัญญัติให้นอกจากจะต้องรายงานต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแล้วยังจะต้องรายงานต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติด้วย ซึ่งเห็นว่าเป็นการบัญญัติให้คณะกรรมการตุลาการและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินต้องมีการทำงานที่ซ้ำซ้อน ทั้งนี้เนื่องจากทั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจะต้องพิจารณาจากรายงานดังกล่าวว่าการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตุลาการและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ได้ปฏิบัติตามกฎหมายหรือไม่ ดังนั้นเมื่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้พิจารณาแล้ว หากยังให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมาพิจารณาอีกครั้งก็จะเป็นการทำงานที่ซ้ำซ้อนกัน อีกทั้งการรายงานตามมาตรา 34(4) และการรายงานตามมาตรา 39/1 ยังเป็นการเพิ่มหน้าที่ให้กับคณะกรรมการตุลาการ ที่ต้องทำงานซ้ำซ้อนอีก เนื่องจากว่านอกจากจะต้องรายงานผลการปฏิบัติงานทุกสี่เดือนแล้ว ยังจะต้องรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีอีก

นอกจากนี้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 47 ยังได้บัญญัติให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรีต้องเสนอรายงานดังกล่าวพร้อมความเห็นต่อรัฐสภา ทั้งนี้เพื่อให้คณะรัฐมนตรีและรัฐสภาทำการตรวจสอบการทำงานของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

4.4. สรุปบทสัมภาษณ์ความเห็นของอดีตคณะกรรมการตุกรกรรมและอดีตอัยการผู้รับผิดชอบคดีฟอกเงิน

จากการสัมภาษณ์ ร.ศ. ดร.ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ รองศาสตราจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อดีตคณะกรรมการตุกรกรรม และ นายสุรศักดิ์ ตีรวิรัตน์ตระกูล อธิบดีอัยการสำนักงานคดีปกครองเชียงใหม่ อดีตรองอธิบดีอัยการสำนักงานคดีพิเศษรับผิดชอบคดีฟอกเงิน ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 กรณีกำหนดให้คณะกรรมการตุกรกรรม ต้องเสนอรายงานการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ รวมทั้งการรายงานการสั่งยับยั้งการทำตุกรกรรมทั้งโดยคณะกรรมการตุกรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ นอกเหนือไปจากการที่ต้องรายงานต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ตามมาตรา 34(4) และมาตรา 37 และกรณีที่คณะกรรมการตุกรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ต้องทำรายงานสรุปการดำเนินการตามหมวดสี่ (คณะกรรมการตุกรกรรม) ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาตินั้น ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสองเห็นว่าการที่กฎหมายบัญญัติเช่นนั้น มีสาเหตุมาจากกรณีที่ พล.ต.ต. พีระพันธุ์ เปรมงูติ ขณะดำรงตำแหน่งเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และ พ.ต.อ. สีหนาท ประยูรรัตน์ ผู้อำนวยการศูนย์สารสนเทศและติดตามประเมินผล ในขณะนั้น มีหนังสือถึงสถาบันการเงินให้ตรวจสอบการทำตุกรกรรมของข้าราชการ นักการเมือง และนักธุรกิจ สื่อสารมวลชน จำนวนหนึ่ง ทั้งนี้เพียงอาศัยหนังสือร้องเรียนที่เป็นเพียงบัตรสนเท่ห์เพียงฉบับเดียว ทั้งนี้ได้รายงานต่อคณะกรรมการตุกรกรรมแต่อย่างใด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตุกรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งการที่กฎหมายกำหนดให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเข้าตรวจสอบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตุกรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนั้น ถือเป็นการบัญญัติให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีอำนาจหน้าที่เกินกว่าอำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 อันเป็นกฎหมายหลักของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ อีกทั้งอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 จะเกิดขึ้นต่อเมื่อได้มีการกระทำผิดเกิดขึ้นแล้ว แต่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 ได้บัญญัติให้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เกิดมีขึ้นก่อนที่จะมีการกระทำผิดเกิดขึ้น อันเป็นบทบัญญัติที่เกินกว่ากฎหมายหลักของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

นอกจากนี้การปฏิบัติงานของคณะกรรมการตุกรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ย่อมต้องถูกตรวจสอบโดยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินซึ่งถือ

เป็นคณะกรรมการในระดับบริหารผู้วางนโยบาย และระเบียบการปฏิบัติงานของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินอยู่แล้ว ซึ่งการกำหนดเพิ่มเติมหน้าที่ของคณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินให้ต้องรายงานต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นการทำงานที่ซ้ำซ้อนกัน กล่าวคือ คณะกรรมการธุรกรรมต้องรายงานต่อทั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามมาตรา 34(4) และ มาตรา 37 โดยรายงานที่ส่งไปยังหน่วยงานทั้งสองเป็นรายงานที่มีรายละเอียดอย่างเดียวกัน ย่อมทำให้เกิดการทำงานที่ซ้ำซ้อนกัน เนื่องจากคณะกรรมการทั้งสองคณะก็จะต้องพิจารณารายงานฉบับเดียวกัน และกรณีที่กำหนดให้คณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินต้องสรุปรายงานการดำเนินการตามหมวดสี่ (คณะกรรมการธุรกรรม) ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทุกสี่เดือน ตามมาตรา 39/1 นั้น รายงานสรุปที่คณะกรรมการธุรกรรมต้องเสนอต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาตินั้นย่อมมีรายละเอียดเช่นเดียวกับรายงานที่จะต้องเสนอตามมาตรา 34(4) อันเป็นการทำงานที่ซ้ำซ้อนกันของทั้งคณะกรรมการธุรกรรม คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ อันจะทำให้การทำงานของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เกิดความขัดข้องได้

เมื่อพิจารณาจากพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 47 ซึ่งได้กำหนดให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรี และให้คณะรัฐมนตรีเสนอรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีพร้อมด้วยข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา การที่กฎหมายบัญญัติไว้เช่นนี้ก็เพื่อให้มีการตรวจสอบการทำงานของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินว่าได้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินหรือไม่ ซึ่งนอกจากจะเป็นการตรวจสอบโดยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินซึ่งเป็นคณะกรรมการในระดับนโยบายของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเองแล้ว การปฏิบัติงานของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินยังถูกตรวจสอบโดยคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา อันเป็นหลักประกันได้ว่าการทำงานของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินย่อมจะต้องดำเนินการไปตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

นอกจากนี้หากสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน คณะกรรมการธุรกรรม และเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน มิได้ปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎหมายหรือมีการกระทำที่เป็นการทุจริตเกิดขึ้น คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติย่อมสามารถที่จะเข้ามาทำการตรวจสอบได้อยู่แล้ว โดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติมพ.ศ. 2550 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554) ซึ่งเป็นกฎหมายที่

สามารถใช้ในการตรวจสอบหน่วยงานของรัฐได้ทุกหน่วยงาน โดยไม่มีความจำเป็นที่จะต้องบัญญัติไว้ในกฎหมายเฉพาะแต่อย่างใด

4.5. ผลกระทบอันเกิดการบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551

การที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 ได้กำหนดหน้าที่ของคณะกรรมการธุรกรรม และเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเพิ่มเติม โดยนอกจากที่คณะกรรมการธุรกรรมจะต้องรายงานการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และรายงานการสั่งระงับการทำธุรกรรมของคณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ตามมาตรา 34(4) และมาตรา 37 แล้ว คณะกรรมการธุรกรรมยังจะต้องรายงานต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติด้วย และพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 ยังได้เพิ่มเติมหน้าที่ของคณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งมีได้มีบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 โดยในมาตรา 39/1 ได้กำหนดให้คณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ทำสรุปการดำเนินการตามหมวดสี่ (คณะกรรมการธุรกรรม) ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทุกสี่เดือน ซึ่งการแก้ไขพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน อาจนำมาซึ่งปัญหาในการปฏิบัติงานได้ดังนี้

1. การดำเนินการตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลที่สถาบันการเงินหรือนิติบุคคลอื่นส่งให้กับสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินตามกฎหมายนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อทำการตรวจสอบว่าได้มีการกระทำความผิดกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินหรือไม่ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวย่อมเป็นความลับในสำนวนการตรวจสอบซึ่งไม่สามารถเปิดเผยได้ ซึ่งการที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 ได้กำหนดให้คณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเสนอรายงานการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัตินี้ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ข้อมูลดังกล่าวอาจมีการรั่วไหลได้ ซึ่งย่อมทำให้เกิดความเสียหายต่อการดำเนินการของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้ เนื่องจากเมื่อผู้กระทำความผิดได้รับทราบข้อมูลดังกล่าวและทราบว่าจะถูกดำเนินคดี ย่อมจะต้องทำการโยกย้ายทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดให้พ้นจากการติดตามของเจ้าหน้าที่ได้ ทำให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถติดตามทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด อันทำให้การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมไม่บรรลุผล และหน่วยงานใดจะเป็นผู้รับผิดชอบในความเสียหายดังกล่าว

2. การที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 มาตรา 34(4) มาตรา 37 และมาตรา 39/1 กำหนดให้คณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ต้องรายงานการปฏิบัติงานต่อทั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ นั้น เห็นว่าตามที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ให้เหตุผลในการกำหนดเพิ่มเติมหน้าที่ของคณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ที่จะต้องรายงานต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติด้วยนั้น เนื่องจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติต้องการให้มีหน่วยงานที่จะเข้ามาทำการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ว่าคณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ได้ใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 โดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ โดยมีสาเหตุมาจากกรณีที่ พล.ต.ต. พีรพันธุ์ เปรมฤติ และ พ.ต.อ. สีหนาท ประยูรรัตน์ มีหนังสือให้สถาบันการเงินทั้งของรัฐและเอกชนทำการตรวจสอบการทำธุรกรรมของบุคคลและนิติบุคคลจำนวนหนึ่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งหากคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้ทำการตรวจสอบการทำงานของคณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแล้ว ปรากฏว่าคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติต่างมีความเห็นที่แตกต่างกันแล้วจะต้องมีการดำเนินการอย่างไรต่อไป จะต้องดำเนินการตามความเห็นของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินหรือตามความเห็นของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

3. เมื่อมีการบัญญัติให้ต้องรายงานต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติด้วย นอกเหนือไปจากรายงานต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแล้ว หากหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งพิจารณาแล้วมีคำสั่งให้ดำเนินการประการใดก็ตาม คณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จะต้องดำเนินการไปตามคำสั่งนั้นหรือไม่ หรือว่าจะต้องรอให้อีกหน่วยงานหนึ่งมีความเห็นเสียก่อน ซึ่งหากรอให้อีกหน่วยงานมีความเห็นเสียก่อนแล้วจึงปฏิบัติตาม ก็จะมีวนกลับมาที่ปัญหาเดิมอีกคือ หากความเห็นของทั้งสองหน่วยงานไม่ตรงกัน จะต้องดำเนินการอย่างไร

4. การรายงานให้กับคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนั้น จะมีการดำเนินการที่รวดเร็วกว่า ทั้งนี้เนื่องจากเป็นการรายงานของหน่วยงานภายใน ซึ่งการปฏิบัติงานของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนั้นจะต้องทำด้วยความรวดเร็ว เนื่องจากว่าการโยกย้ายทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดนั้น สามารถทำได้ภายในเวลาอันรวดเร็ว ซึ่งหากล่าช้าอาจไม่สามารถที่จะทำการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้กระทำผิดได้ทันการ อันจะส่งผลต่อการป้องกันและ

ปราบปรามอาชญากรรม ซึ่งการรายงานต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาตินั้น เป็นการรายงานไปยังหน่วยงานภายนอกซึ่งต้องใช้เวลาในการเดินทางและพิจารณาตามขั้นตอนของทางราชการ ซึ่งย่อมทำให้การพิจารณาของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเกิดความล่าช้า อันอาจทำให้ไม่ทันการต่อการดำเนินการของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

5. การที่กฎหมายกำหนดให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ต้องรายงานต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามมาตรา 34(4) มาตรา 37 และมาตรา 39 นั้น อาจส่งผลกระทบต่อการทำงานของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้ ทั้งนี้เนื่องจากในปัจจุบันคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีสำนวนการตรวจสอบอยู่ก็เป็นจำนวนมากที่จะต้องทำการพิจารณา การที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติต้องมาตรวจสอบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินอีก ย่อมจะต้องทำให้สำนวนคดีที่ยังค้างอยู่ในการพิจารณาของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ต้องล่าช้าออกไปอีก อันอาจทำให้เกิดความเสียหายแก่คดีได้ คือคดีอาชญาอาชญากรรม ทำให้ไม่สามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดได้ ทำให้ผู้กระทำผิดไม่ต้องรับโทษ ซึ่งจะส่งผลเสียต่อการทำงานของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้ นอกจากนี้ยังอาจส่งผลเสียต่อการทำงานของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินอีกด้วย เนื่องจากการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจะต้องพิจารณาสำนวนการทุจริตตามอำนาจหน้าที่ของตนซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากและเป็นหน้าที่หลักของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2550 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554) ย่อมทำให้การพิจารณารายงานต่างๆ ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจะได้รับการพิจารณาล่าช้า เนื่องจากคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจะต้องพิจารณาสำนวนของตนเองก่อน ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติงานของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเกิดความติดขัดได้ เนื่องจากเมื่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ได้รายงานการปฏิบัติงานให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตทราบแล้ว อาจจะต้องรอการพิจารณาของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติก่อน ทำให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินอาจไม่สามารถที่จะดำเนินการใดๆ ต่อไป

6. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 มาตรา 34(4) มาตรา 37 และมาตรา 39/1 ได้กำหนดให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ต้องเสนอรายงานให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบนอกเหนือไปจากรายงานให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทราบแล้วนั้น

แต่กฎหมายมิได้กำหนดไว้ว่าเมื่อคณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ได้เสนอรายงานให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบแล้ว คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจะต้องพิจารณารายงานดังกล่าวในประเด็นไหน หรือเพียงแครับทราบรายงานดังกล่าวเท่านั้น และคณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จะต้องดำเนินการอย่างไรต่อไปหลังจากที่รายงานให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบแล้ว ซึ่งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจะต้องออกระเบียบการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติดังกล่าวหรือไม่ และปัจจุบันได้มีการออกระเบียบแล้วหรือยัง ซึ่งความไม่ชัดเจนดังกล่าวอาจทำให้การปฏิบัติงานของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเกิดความล่าช้าและเกิดความเสียหายได้

7. อย่างไรก็ตามการที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 มาตรา 34(4) มาตรา 37 และมาตรา 39/1 ได้กำหนดให้คณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ต้องรายงานให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบ ก็อาจส่งผลในการป้องปรามการทุจริตในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้ ซึ่งจะทำให้คณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีความระมัดระวังมากยิ่งขึ้นในการออกคำสั่งใดๆ เนื่องจากหากออกคำสั่งใดๆ ไปแล้ว เมื่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตรวจสอบแล้วพบว่า เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย คณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินอาจต้องถูกดำเนินคดีได้

8. เมื่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้รับรายงานจากคณะกรรมการธุรกรรมแล้วตามมาตรา 37 หากปรากฏว่าเมื่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพิจารณาแล้วมีความเห็นแตกต่างไปจากคณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ขั้นตอนต่อไปจะมีการดำเนินการอย่างไร คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจะมีอำนาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำสั่งของคณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินหรือไม่ หรือคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจะมีอำนาจสั่งให้คณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแก้ไขคำสั่งของตนเองหรือไม่ ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติว่าจะต้องดำเนินการอย่างไร

9. การที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 มาตรา 34(4) มาตรา 37 ได้กำหนดให้คณะกรรมการธุรกรรมเสนอรายงานผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ และรายงานคำสั่งยับยั้งการทำธุรกรรมทั้งของคณะกรรมการธุรกรรมเองและของเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเพิ่มเติม

จากเดิมที่ต้องรายงานให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทราบเท่านั้น นอกจากนี้มาตรา 39/1 ยังเพิ่มเติมหน้าที่ของคณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ให้ต้องทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานตามหมวดสี่ (คณะกรรมการธุรกรรม) ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบ เพื่อที่จะให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้ทำการตรวจสอบการดำเนินงานของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน แต่การที่กฎหมายกำหนดเช่นนี้จะทำให้เกิดการทำงานที่ซ้ำซ้อนกันขึ้น เนื่องจากทั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติต่างก็ต้องพิจารณา รายงานฉบับเดียวกันที่คณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ส่งมาให้ อันทำให้เกิดความสิ้นเปลืองและเสียเวลาที่คณะกรรมการทั้งสองคณะต้องมาพิจารณา รายงานฉบับเดียวกันและดังที่ได้เคยพิจารณามาก่อนแล้ว แทนที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจะได้พิจารณาสำนวนการกระทำผิดอื่นที่อยู่ในอำนาจหน้าที่โดยตรง ซึ่งจะทำให้งานของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไม่เกิดปัญหาของสำนวนที่ค้างการพิจารณาอยู่ อันจะมีผลให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติสามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดได้ ภายในกำหนดอายุความ นอกจากนี้หากคณะกรรมการทั้งสองคณะได้พิจารณาแล้วมีความเห็นไปในทางตรงกันข้ามกันแล้ว จะมีวิธีการปฏิบัติอย่างไร

10. โดยที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 มาตรา 34(4) กำหนดให้คณะกรรมการธุรกรรมเสนอรายงานผลการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และมาตรา 39/1 ยังกำหนดให้คณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ทำรายงานสรุปการดำเนินการตามหมวดสี่ (คณะกรรมการธุรกรรม) ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทุกสี่เดือน ย่อมเป็นการบัญญัติให้เป็นการทำงานที่ซ้ำซ้อนกันทั้งของคณะกรรมการธุรกรรมและคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เนื่องจากเมื่อคณะกรรมการธุรกรรมรายงานผลการปฏิบัติงานทุกสี่เดือนแล้วตามมาตรา 39/1 แล้ว ยังจะต้องรายงานผลการปฏิบัติงานตามมาตรา 34(4) อีก ซึ่งคณะกรรมการธุรกรรมย่อมจะนำรายงานผลการปฏิบัติงานที่เคยเสนอต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทุกสี่เดือนมาแล้วตามมาตรา 39/1 เสนอต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ซึ่งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติก็จะต้องพิจารณารายงานที่เคยพิจารณาไปแล้ว อันเป็นการทำงานที่ซ้ำซ้อนกันและอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อการทำงานของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเอง นอกจากนี้การทำงานของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินยังถูกตรวจสอบโดยคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 อยู่แล้ว ดังนั้นการแก้ไขดังกล่าวจึงจะเป็นการบัญญัติให้เกิดการทำงานที่ซ้ำซ้อนกันมากยิ่งขึ้น โดยสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

หน่วยงานเพียงหน่วยงานเดียวต้องถูกตรวจสอบโดยหน่วยงานถึงสี่หน่วยงานด้วยกันคือคณะกรรมการ
ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
คณะรัฐมนตรี และรัฐสภา

บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

ปัจจุบันสถานการณ์ของโลกได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ทำให้การก่ออาชญากรรมมีความแตกต่างจากในอดีตเป็นอย่างมาก จากการกระทำความผิดที่เป็นอาชญากรรมง่าย ๆ ที่เรียกกันว่า อาชญากรรมข้างถนน (Street Crime) ซึ่งมีวิธีการที่ไม่สลับซับซ้อน โดยเป็นอาชญากรรมที่มีการใช้กำลัง หรืออาวุธ และทรัพย์สินที่ได้ก็มีค่าไม่มาก และการประกอบอาชญากรรมก็มักจะเป็นการกระทำเพียงลำพัง หรือมีผู้ร่วมกระทำผิดไม่กี่คนเท่านั้น เช่นการลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ซึ่งต่อมาได้พัฒนารูปแบบในการกระทำผิดไปตามการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี เป็นการกระทำที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น มีผู้ร่วมกระทำผิดเป็นจำนวนมาก จนกลายเป็นการรวมกลุ่มของอาชญากร โดยก่อตั้งขึ้นเป็นองค์กร มีการจัดองค์กรที่สลับซับซ้อน มีการตัดตอนแบ่งแยกหน้าที่กันทำ ซึ่งเรียกว่าองค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) ซึ่งการประกอบอาชญากรรมขององค์กรอาชญากรรมนี้ มักจะเป็นอาชญากรรมที่มีผลตอบแทนสูง โดยมีต้นทุนที่ใช้ในการดำเนินการ เช่น ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ความผิดในการค้ามนุษย์ หรือความผิดในการค้าผู้หญิงและเด็ก ซึ่งต้นทุนในการดำเนินการนี้ก็จะมาจากผลตอบแทนที่ได้จากการกระทำผิดในครั้งก่อนๆ

ดังที่กล่าวมาแล้วว่าการกระทำผิดในปัจจุบันนี้ได้เปลี่ยนแปลงไปจากในอดีตที่เป็นการกระทำผิดที่ง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน มุ่งหมายต่อทรัพย์สินจำนวนไม่มากนัก มีผู้กระทำผิดเป็นจำนวนน้อย และความผิดจะเกิดขึ้นแต่เพียงภายในประเทศใดประเทศหนึ่งเท่านั้น ที่เรียกว่าอาชญากรรมท้องถิ่น (Street Crime) ได้เปลี่ยนรูปแบบของการประกอบอาชญากรรมมาเป็นการประกอบอาชญากรรมที่มีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น มีผู้เข้าร่วมกระทำผิดเป็นจำนวนมาก โดยการก่อตั้งขึ้นเป็นองค์กรที่มีการจัดตั้งสลับซับซ้อน มีผลตอบแทนที่ได้รับจากการกระทำผิดมีมูลค่าสูงมาก การที่ผู้กระทำผิดจะนำผลตอบแทนที่ได้รับมา ซึ่งมักจะเป็นเงินสดและมีเป็นจำนวนมาก มาเก็บไว้กับตนเองโดยการนำไปฝังไว้ใต้ดิน หรือซ่อนไว้ในฝาผนังบ้าน ก็จะไม่ปลอดภัยจากการติดตามของหน่วยงานของรัฐในแต่ละประเทศ ซึ่งหน่วยงานด้านการปราบปรามของรัฐสามารถที่จะเข้าตรวจค้นบ้านหรือสถานที่ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้กระทำผิด ซึ่งหน่วยงานของรัฐย่อมสามารถที่จะค้นพบเงินสดที่ถูกซุกซ่อนได้โดยง่าย ดังนั้นผู้กระทำผิดเหล่านี้จึงได้หาวิธีการในการที่จะทำให้ทรัพย์สินที่ตนเองได้มานั้นไม่สามารถถูกติดตามจากหน่วยงานของรัฐได้ ซึ่งก็มีมากมายหลายวิธี เช่น การนำเงินสดไปฝากธนาคาร นำเงินสดไปซื้อเช็คเดินทาง ซื้อหุ้น ซื้อรถยนต์ ซื้อบ้านที่ดิน ซึ่งเงินที่นำไปซื้อทรัพย์สินเหล่านี้เป็นเงินสกปรก (Dirty Money) จากนั้นจึงขายทรัพย์สินเหล่านั้นออกไป ซึ่งผู้กระทำผิดก็จะได้รับเงินสดกลับมา โดยที่เงินสดที่ได้รับจากการขายทรัพย์สินต่างๆ เหล่านี้ก็

จะกลายเป็นเงินสะอาด (Clean Money) โดยผู้กระทำผิดก็จะนำเอาเงินเหล่านี้มาใช้เป็นต้นทุนในการประกอบอาชญากรรมครั้งต่อไป ซึ่งหน่วยงานของรัฐจะไม่สามารถติดตามเอาคืนมาได้ ซึ่งวิธีการดังกล่าวเหล่านี้เรียกว่าการฟอกเงิน (Money Laundering) นอกจากนี้วิธีการดังกล่าวข้างต้นแล้ว องค์การอาชญากรรมในประเทศเหล่านี้ยังได้มีการติดต่อกับองค์การอาชญากรรมในต่างประเทศ โดยมีการร่วมมือในด้านต่างๆ เพื่อการประกอบอาชญากรรมระหว่างประเทศขึ้น เป็นองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ (Transnational Organized Crime) ซึ่งการรวมตัวกันขององค์การอาชญากรรมเหล่านี้ อาจเป็นการให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ เช่นการจัดหายาเสพติด อาวุธ ผู้หญิง เด็กหรือแรงงาน ดังที่กล่าวมาแล้ว ผลตอบแทนที่ได้จากการประกอบอาชญากรรมเหล่านี้มีเป็นจำนวนมาก ดังนั้นการที่จะเก็บเอาไว้ภายในประเทศ ไม่ว่าจะเก็บไว้ในรูปของเงินสด หรือนำไปซื้อทรัพย์สินต่างๆ ซึ่งอาจเป็นที่สงสัยของหน่วยงานราชการได้ ดังนั้น องค์การอาชญากรรมเหล่านี้จึงได้ใช้วิธีการนำเงินที่ได้จากการประกอบอาชญากรรมไปฝากกับธนาคารในต่างประเทศ จากนั้นจึงทำการโอนไปในประเทศต่างๆ แล้วจึงโอนกลับมายังประเทศของตน เพื่อมิให้มีการติดตามจากหน่วยงานของรัฐได้ ซึ่งเงินที่โอนกลับมาในภายหลังก็จะกลายเป็นเงินที่สะอาด ซึ่งเจ้าหน้าที่ไม่สามารถติดตามได้ว่าเงินนั้นเป็นเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิด

จากการที่อาชญากรทำการฟอกเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิด โดยการนำเงินไปฝากธนาคารในต่างประเทศ ทำให้รัฐบาลของประเทศที่ความผิดเกิดไม่สามารถติดตามไปยึดทรัพย์เหล่านั้นได้ เนื่องจากหน่วยงานของรัฐนั้นๆ ไม่มีอำนาจในการดำเนินการใดๆ นอกอาณาเขตของประเทศตนได้ ทำให้อาชญากรเหล่านั้น สามารถนำเงินที่ได้จากการกระทำความผิดไปประกอบอาชญากรรมต่อไปได้ ซึ่งการประกอบอาชญากรรมขององค์การอาชญากรรมข้ามชาตินี้ มิได้ทำให้เกิดความเสียหายให้กับประเทศหนึ่งประเทศใดเท่านั้น แต่ก่อให้เกิดความเสียหายกับประเทศต่างๆ ทั่วโลก ดังนั้น สหประชาชาติจึงได้ประกาศใช้อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 (United Nations Vienna Convention Against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances) หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า “อนุสัญญากรุงเวียนนา ค.ศ. 1988 (Vienna Convention)” โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อใช้ในการปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งอนุสัญญาดังกล่าวได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการฟอกเงินไว้ ซึ่งบัญญัติให้การฟอกเงินเป็นความผิดอาญา โดยประเทศที่ต้องการเป็นภาคีสมาชิกของอนุสัญญานี้ จะต้องมีกฎหมายภายในรองรับ ซึ่งประเทศไทยมีความประสงค์จะเป็นภาคีสมาชิกของอนุสัญญานี้เพื่อใช้ในการปราบปรามอาชญากรรมที่มีลักษณะเป็นองค์กรที่มีมากขึ้นในประเทศไทย แต่เนื่องจากประเทศไทยยังไม่มีมาตรการกฎหมายฟอกเงินออกมาใช้บังคับโดยตรง แต่ได้มีการบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 แต่เนื่องจากการริบทรัพย์สินตามกฎหมายดังกล่าวนี้เกี่ยวข้องกับกรกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งหากไม่มีการดำเนินคดีหรือหากมีการดำเนินคดีแต่ศาลยกฟ้องแล้ว ก็ไม่สามารถจะ

รับทรัพย์นั้นได้ จึงได้มีการออกกฎหมายฟอกเงินขึ้น คือพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้มีสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินขึ้น โดยมีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งเป็นคณะกรรมการในระดับนโยบายบริหาร มีอำนาจหน้าที่ในการวางกฎ ระเบียบต่างๆ ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ รวมถึงการกำกับดูแล ติดตามผลจากการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 อีกทั้งยังมีหน้าที่ในการเสนอมาตรการ เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาฟอกเงินต่อคณะรัฐมนตรี

นอกจากนี้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ยังได้กำหนดให้มีคณะกรรมการธุรกรรม และเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินขึ้น ซึ่งจะเป็นผู้ดำเนินนโยบายของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินไปปฏิบัติ ซึ่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้กำหนดอำนาจที่สำคัญให้กับคณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ในการบังคับใช้กฎหมายฟอกเงินคือตรวจสอบการทำธุรกรรมหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดรวมถึงการสั่งระงับการทำธุรกรรมด้วย ซึ่งเมื่อคณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน แล้วแต่กรณี สั่งระงับการทำธุรกรรมแล้ว พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้คณะกรรมการธุรกรรมต้องรายงานการสั่งระงับการทำธุรกรรมต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินให้ทราบด้วย เพื่อให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้ตรวจสอบคำสั่งของคณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ว่าเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ซึ่งเป็นไปตามระบบการตรวจสอบของคณะกรรมการระดับบริหารที่จะต้องตรวจสอบการปฏิบัติงานของฝ่ายปฏิบัติว่าได้ดำเนินการไปตามนโยบายที่วางไว้หรือไม่

ต่อมาหลังจากมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองโดยคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ได้มีการตั้งสภานิติบัญญัติแห่งชาติขึ้น ซึ่งสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายฟอกเงิน โดยนำเอากรณีพิพาท พ.ต.ต.พีระพันธ์ เปรมภูติซึ่งดำรงตำแหน่งเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และ พ.ต.อ. สีหนาท ประยูรรัตน์ ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์สารสนเทศและติดตามประเมินผล สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในขณะนั้น ได้มีคำสั่งให้สถาบันการเงินตรวจสอบทรัพย์สินและการทำธุรกรรมของข้าราชการ นักการเมือง และนักธุรกิจสื่อมวลชน จำนวนหนึ่ง โดยที่คณะกรรมการธุรกรรมมิได้มีคำสั่งแต่อย่างใด อีกทั้งไม่มีเหตุจำเป็นหรือเร่งด่วนแต่อย่างใดที่เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จะมีคำสั่งไปโดยลำพัง สภานิติบัญญัติจึงได้ตราพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 โดยได้กำหนดเพิ่มเติมหน้าที่ของคณะกรรมการธุรกรรมให้เสนอรายงานผลการปฏิบัติการตาม

พระราชบัญญัตินี้และรายงานคำสั่งระงับการทำธุรกรรมของคณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แห่งชาติ นอกเหนือไปจากที่จะต้องรายงานต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินตาม กฎหมายเก่าแล้ว นอกจากนี้แล้วคณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและ ปราบปรามการฟอกเงิน จะต้องทำรายงานสรุปการดำเนินการตามหมวดสี่ (คณะกรรมการธุรกรรม) ต่อ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทุกสี่เดือนด้วย อันเป็นการทำงานที่ซ้ำซ้อน

การแก้ไขกฎหมายฟอกเงินโดยเพิ่มเติมหน้าที่ของคณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ดังที่กล่าวมาแล้วนั้น เป็นการนำเอาภาระทำของ บุคคลเพียงไม่กี่คนมาเป็นเหตุผลในการแก้ไขกฎหมาย ซึ่งไม่ถูกต้องตามหลักการในการแก้ไขกฎหมาย ทั้งนี้ การแก้ไขกฎหมายจะต้องเป็นกรณีที่มีปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายหรือกฎหมายล้าสมัยไม่ทันต่อ เหตุการณ์ในปัจจุบัน อีกทั้งกฎหมายฟอกเงินเดิมที่มีอยู่แล้วยังสามารถใช้บังคับได้โดยไม่มีปัญหาแต่ อย่างไม่ใด เพียงแต่ปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นมาจากตัวบุคคลเท่านั้นมิใช่มาจากตัวกฎหมายเอง นอกจากนี้การแก้ไข กฎหมายฟอกเงินยังก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติและมีผลกระทบต่อการทำงานของป้องกันและปราบปรามอาชญา กรอีกด้วย

การที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 ได้กำหนดให้ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเข้ามาตรวจสอบการทำงานของคณะกรรมการ ธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน อาจถือได้ว่าเป็นการบั่นทอน ขวัญและกำลังใจของเจ้าหน้าที่ในสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากตาม พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 นั้น ได้มีกำหนดให้มีการตรวจสอบการ ทำงานของเจ้าหน้าที่ในสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินอยู่แล้ว โดยคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามการฟอกเงินซึ่งเป็นบุคคลในระดับบริหารทั้งจากภาครัฐและเอกชน ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็น ประธาน อันจะเป็นหลักประกันได้ว่าการตรวจสอบย่อมจะต้องเป็นไปด้วยความโปร่งใสและถูกต้อง ซึ่งไม่มี ความจำเป็นที่จะต้องให้หน่วยงานอื่นเข้ามาตรวจสอบอีก

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาจากขอบเขตอำนาจและปริมาณงานของคณะกรรมการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติแล้วจะเห็นว่า ปัจจุบันนี้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แห่งชาติมีปริมาณคดีที่จะต้องพิจารณาจำนวนมาก ซึ่งมีคดีอีกเป็นจำนวนมากที่ยังค้างอยู่ในการพิจารณา และอีกหลายคดีได้หมดอายุความไปแล้วในขณะที่อยู่ในการพิจารณาของคณะกรรมการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ การที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 ได้กำหนดให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเข้ามาตรวจสอบการทำงาน ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ถือเป็นการเพิ่มภาระหน้าที่ให้กับคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ อันจะกระทบต่อภารกิจหลักตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช 2550 ซึ่งจะก่อให้เกิดผลเสียหายต่อการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ส่วนขอบเขตอำนาจของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาตินั้น จะเห็นว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้กำหนดให้อำนาจของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจะเริ่มต้นภายหลังจากที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นแล้ว และความผิดที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจะรับมาพิจารณาได้นั้นจะเป็นความผิดเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชัน ของข้าราชการไม่ว่าจะเป็นข้าราชการการเมืองหรือข้าราชการประจำ โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มีวัตถุประสงค์ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้พิจารณาความผิดที่เกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชันของข้าราชการไม่ว่าจะเป็นข้าราชการการเมืองหรือข้าราชการประจำเป็นหลัก แต่เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 แล้วจะเห็นได้ว่า อำนาจของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาตินั้นเกิดขึ้นในขณะที่ยังไม่มีความผิดเกิดขึ้นและทั้งมิใช่เป็นการกระทำที่เกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชันแต่อย่างใด ดังนั้นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 ย่อมไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ในการบัญญัติให้มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้

เมื่อพิจารณาอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติของต่างประเทศแล้วจะเห็นว่าหน่วยงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตของต่างประเทศจะทำหน้าที่ในการตรวจสอบการทุจริตคอร์รัปชันของข้าราชการและให้ความรู้กับประชาชนในการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันเท่านั้น ไม่มีอำนาจหน้าที่ไปตรวจสอบการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นว่าได้มีการปฏิบัติตามกฎหมายหรือไม่

5.2. ข้อเสนอแนะ

ดังที่กล่าวมาแล้วว่าการที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 ได้กำหนดให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเข้ามาตรวจสอบการปฏิบัติงานของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยกำหนดให้คณะกรรมการธุรกรรมรายงานผลการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน รายงานการสั่งยับยั้งการทำธุรกรรมของตนเองและเลขานุการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ตามมาตรา 34(4) และมาตรา 37 และตามมาตรา 39/1 ได้กำหนดให้คณะกรรมการธุรกรรมและเลขานุการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน มีหน้าที่ในการรายงานการปฏิบัติงานตามหมวดสี่(คณะกรรมการธุรกรรม) ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ การกำหนดให้คณะกรรมการป้องกัน

และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเข้ามาตรวจสอบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตุกรกรม เลขาธิการ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ย่อมจะก่อให้เกิดความล่าช้าและความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน ซึ่งเห็นว่าหากแก้ไขให้คณะกรรมการ ตุกรกรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน รายงานต่อคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 นั้น จะทำให้การปฏิบัติงานของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีประสิทธิภาพ เนื่องจากไม่ จำเป็นต้องรอการพิจารณาของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติว่าจะมีความเห็น อย่างไร ซึ่งล่าช้าเพียงการรายงานต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินก็น่าจะเป็นการ เพียงพอแล้วต่อการตรวจสอบการทำงานของคณะกรรมการตุกรกรม, เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและ ปราบปรามการฟอกเงิน และสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เนื่องจากการรายงานต่อ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีกระบวนการที่รวดเร็วกว่าการรายงานต่อ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เนื่องจากเป็นการรายงานของหน่วยงานภายใน ซึ่งย่อมทำให้การพิจารณารายงานของคณะกรรมการตุกรกรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและ ปราบปรามการฟอกเงิน เป็นไปด้วยความรวดเร็ว อีกทั้งหากมีเหตุจำเป็นเร่งด่วนย่อมสามารถประสานงาน กับคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินให้ทำการพิจารณาโดยด่วนได้ง่ายกว่าคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติซึ่งเป็นหน่วยงานภายนอก ประกอบกับพระราชบัญญัติป้องกัน และปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 47 ยังได้บัญญัติให้มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานของ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินโดยหน่วยงานภายนอกอยู่แล้ว คือ คณะรัฐมนตรีและรัฐสภา ซึ่งมาตรา ดังกล่าวได้บัญญัติให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทำรายงานผลการปฏิบัติงาน ประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรี ซึ่งคณะรัฐมนตรีต้องเสนอรายงานดังกล่าวพร้อมข้อสังเกตต่อรัฐสภา

นอกจากนี้เมื่อพิจารณารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 250 เห็นว่าได้บัญญัติให้ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบการปฏิบัติงาน ของหน่วยงานของรัฐได้อยู่แล้วตามอำนาจหน้าที่ที่บัญญัติไว้ โดยไม่มีความจำเป็นที่จะต้องไปบัญญัติถึง อำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของหน่วยงานรัฐไว้เป็นการเฉพาะในกฎหมายฉบับใดฉบับ หนึ่งแต่อย่างใด ซึ่งเมื่อได้มีการบัญญัติอำนาจหน้าที่ดังกล่าวของคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตแห่งชาติไว้ในกฎหมายฟอกเงินแล้ว หากต้องการให้มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานของหน่วยงาน ของรัฐอื่น ก็อาจจะต้องไปบัญญัติอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แห่งชาติไว้ในกฎหมายเฉพาะนั้นๆ อีก

ดังนั้นเห็นว่าหน้าที่การรายงานผลการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการ ฟอกเงินโดยคณะกรรมการตุกรกรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และ การรายงานการสั่งยับยั้งการทำตุกรกรมทั้งของคณะกรรมการตุกรกรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกัน

และปราบปรามการฟอกเงิน โดยคณะกรรมการธุรกรรม ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ไม่มีความจำเป็นแต่อย่างใด ทั้งนี้เนื่องจากการกำหนดให้คณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ต้องรายงานต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ นอกเหนือไปจากการรายงานต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน มิได้ก่อให้เกิดประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมแต่อย่างใด แต่กลับก่อให้เกิดข้อขัดข้องต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการธุรกรรม, เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน รวมทั้งสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน อีกทั้งยังทำให้เกิดปัญหาการทำงานที่ซ้ำซ้อนกันของคณะกรรมการธุรกรรม คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ อันมีผลให้เกิดความล่าช้าต่อการปฏิบัติงานของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งการปฏิบัติงานของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินต้องอาศัยความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน เพื่อให้ทันต่อการโยกย้ายทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด และที่สำคัญที่สุดอาจส่งผลทำให้ข้อมูลที่เป็นความลับในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเกิดรั่วไหลได้ ซึ่งทำให้ผู้กระทำความผิดสามารถโยกย้ายทรัพย์สินให้พ้นจากการติดตามของเจ้าหน้าที่ได้ อันจะทำให้การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมไม่อาจบรรลุผลได้สมดังเจตนารมณ์ของการบัญญัติกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินขึ้นมา

ซึ่งเมื่อพิจารณาการบังคับใช้กฎหมายฟอกเงินซึ่งได้บังคับใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 จนถึงปี พ.ศ. 2551 ซึ่งได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 แล้ว ไม่ปรากฏว่าการปฏิบัติงานของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมมีข้อขัดข้องแต่อย่างใด แต่ปรากฏว่าสามารถดำเนินการกับทรัพย์สินที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะเกี่ยวข้องกับกรกระทำผิดอย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่จำเป็นต้องมีการตรวจสอบการปฏิบัติงานจากหน่วยงานภายนอก ดังนั้นจึงเห็นควรให้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยควรยกเลิกหน้าที่ของคณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ในการรายงานตามมาตรา 34(4), มาตรา 37, และมาตรา 39/1 ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โดยให้คณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน รายงานต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเท่านั้น ตามกฎหมายเดิม เพื่อให้การทำงานของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และยังคงจะส่งผลต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติอีกด้วย

รายการอ้างอิง

จำแลง กุลเจริญ, “กฎหมายป้องกันการฟอกเงิน,” ดูเฉพาะ 41,4 (กรกฎาคม – สิงหาคม 2537).

ชนิดาพร ภูเรือ, ปัญหาการดำเนินการให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พ.ศ. 2551.

ชัยวัฒน์ บ่างตระกูล, อำนาจหน้าที่ของสำนักงานบริหารข้อมูลตามร่างกฎหมายปราบปรามการฟอกเงิน, วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

ไชยยศ เหมะรัชตะ, มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชนรุ่นที่ 9, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2540.

นิรมัย พิศแข, “ข้อความคิดและสาระสำคัญของการฟอกเงิน (Money Laundering Law),” หนังสือ 50 สำนักวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง, 2550.

ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, สิ่งที่ควรคำนึงเกี่ยวกับกฎหมายฟอกเงิน, ในรวมบทความและสาระนั้น่ารู้เกี่ยวกับกฎหมายฟอกเงิน, กรุงเทพมหานคร : กอนิติการ สำนักงาน ป.ป.ส. สำนักนายกรัฐมนตรี้, 2542.

ปภาศิริ ภาครัตน์, การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน : ศึกษากรณีการดำเนินการกับธุรกรรมเงินสด, วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พ.ศ. 2545.

ปรางทิพย์ โพธิ์แก้วรวงกุล, การนำเอามาตรการสมคบกันกระทำความผิดมาบังคับใช้กับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. 2542, วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พ.ศ. 2550.

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2550 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554)

พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534

เลขาธิการวุฒิสภา, สำนักงาน, ศูนย์บริการข้อมูลกฎหมาย, การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, เอกสารเผยแพร่ลำดับที่ 1, 2537.

วีระพงษ์ บุญโญภาส, อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ, กรุงเทพมหานคร, สำนักพิมพ์นิติธรรม : กรกฎาคม 2544.

วีระพงษ์ บุญโญภาส, กระบวนการยุติธรรมกับกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, พิมพ์ครั้งที่ 1, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2547.

วีระพงษ์ บุญโญภาส, โครงการวิจัยเรื่องการเสริมสร้างมาตรการเพื่อสัมฤทธิ์ผลในกระบวนการบังคับใช้กฎหมายของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2548.

สมใจ เกษรศิริเจริญ, การสืบสวนสอบสวนของ ปปป. กรณีทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ, วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

สีหนาท ประยูรรัตน์, คำอธิบายพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542, กรุงเทพมหานคร : ส.เอเซีย เพลส, 2542.

สุทธิชัย จิตรวานิช, กฎหมายเกี่ยวกับการฟอกเงินของประเทศสหรัฐอเมริกา, วารสารกฎหมายทั่วไป (ตุลาคม-ธันวาคม 2538).

สุรพล ไตรเวทย์, คำอธิบายกฎหมายฟอกเงิน, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2542.

สุรพล ไตรเวทย์, การฟอกเงินและกฎหมายเกี่ยวกับการฟอกเงิน, รพีสาร 2, 6 (มกราคม-มีนาคม 2537).

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา หนังสือที่ นร 0601/515 ลงวันที่ 9 มิถุนายน 2543 บันทึกเรื่องวันที่เริ่มใช้บังคับพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 เรื่องเสร็จที่ 290/2543.

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน : คู่มือประชาชน, กรุงเทพมหานคร : ศรีเมืองการพิมพ์, 2551.

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, ข่าวการประชุมคณะกรรมการ ป.ป.ช. , วันศุกร์ที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2552.

อรอนพ ลิขิตจิตตะ, ถาม-ตอบ เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพมหานคร : กองนิติการ สำนักงาน ป.ป.ส. สำนักนายกรัฐมนตรื 2542.

อลงกรณ์ นาคประเสริฐ, อำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบรายงานหรือข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

เอกสารประกอบการประชุมคณะกรรมการนโยบายและมาตรการ วันที่ 18 เมษายน 2544 สำนักงาน ปปง., การเปรียบเทียบองค์การที่ปฏิบัติตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, โดยกองนโยบายและมาตรการ สำนักงาน ปปง., 2544.

นโยบายการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การรู้จักลูกค้า/การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า, [ออนไลน์] แหล่งที่มา: <http://highlight.kapook.com/view/20967>, [2010, November 15].

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, [ออนไลน์] แหล่งที่มา: http://www.amlo.go.th/amlo_new/templete.php?lang=10&nvar_123=true, [2010, November 15].

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, ประวัติและความเป็นมา, [ออนไลน์] แหล่งที่มา:http://www.nacc.go.th/ewt_news.php?nid=515, [2010, November 15].

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, โครงสร้างสำนักงาน, [ออนไลน์] แหล่งที่มา: http://www.nacc.go.th/ewt_news.php?nid=1237 , [2011, October 15].

The Bank secrecy Act, [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <http://www.sec.gov/about/offices/ocie/amlsourcetool.html#1>, [2010, November 17].

U.S. Department of justice, Investigation and Prosecution of Illegal Money Laundering : A Guide to the Bank Secrecy Act (Drug Enforcement Administration, 1983).

Thomas Chan, The Hong Kong Experience. P.36, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : www.unafei.or.jp/pdf/56-26.pdf, [2010, November 14].

ภาคผนวก

พระราชบัญญัติ

ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๕๑

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๑

เป็นปีที่ ๖๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศ
ว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลซึ่งมาตรา
๒๙ ประกอบกับมาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้
โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติ
บัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่
๒) พ.ศ. ๒๕๕๑”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ให้คณะกรรมการแต่งตั้งบุคคลอื่นที่เหมาะสมเป็นกรรมการธุรกรรมแทนการเสนอชื่อจากคณะกรรมการ คณะนั้น และให้กรรมการธุรกรรมที่คณะกรรมการแต่งตั้งคัดเลือกตนเองเป็นประธานกรรมการธุรกรรมคนหนึ่ง โดยให้เลขานุการเป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการธุรกรรมต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในทางเศรษฐศาสตร์ การเงิน การคลัง กฎหมาย หรือทางใดทางหนึ่งที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีอายุไม่เกินเจ็ดสิบปี

(๒) เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการตั้งแต่ระดับสิบหรือเทียบเท่าขึ้นไป หรือเป็นหรือเคยเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐในตำแหน่งรองหรือเทียบเท่ารองหัวหน้าหน่วยงานรัฐวิสาหกิจหรือรองหรือเทียบเท่ารองหัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้นขึ้นไป หรือเป็นหรือเคยเป็นผู้สอนวิชาในสาขาดังกล่าวและดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งตั้งแต่วางศาสตราจารย์ขึ้นไป

(๓) ไม่เป็นสมาชิกพรรคการเมือง หรือกรรมการหรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

(๔) ไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือข้าราชการการเมืองหรือกรรมการในรัฐวิสาหกิจ

(๕) ไม่เป็นกรรมการในหน่วยงานของรัฐ เว้นแต่จะได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการ

(๖) ไม่เป็นกรรมการ ผู้จัดการ ที่ปรึกษา หรือดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มีลักษณะคล้ายกันหรือมีผลประโยชน์เกี่ยวข้องกับห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือสถาบันการเงิน หรือประกอบอาชีพหรือวิชาชีพอย่างอื่น หรือประกอบกิจการใด ๆ อันขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

กรรมการธุรกรรมซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งตามวรรคหนึ่งมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี กรรมการธุรกรรมที่พ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน และให้นำ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม เว้นแต่การพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๗ (๓) ให้ กรรมการธุรกรรมซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งเมื่อคณะกรรมการให้ออก”

มาตรา ๑๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๔ ให้คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจสอบธุรกรรมหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด

(๒) สั่งยับยั้งการทำธุรกรรมตามมาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๓๖

(๓) ดำเนินการตามมาตรา ๔๘

(๔) เสนอรายงานผลการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ต่อคณะกรรมการและคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

(๕) กำกับดูแลความเป็นอิสระและเป็นกลางของสำนักงานและเลขาธิการ

(๖) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา ๓๕ ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยและมีพยานหลักฐานอันสมควรว่าธุรกรรมใดเกี่ยวข้องกับหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงิน ให้คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือยับยั้งการทำธุรกรรมนั้นไว้ก่อนได้ภายในเวลาที่กำหนดแต่ไม่เกินสามวันทำการ

ในกรณีจำเป็นหรือเร่งด่วน เลขาธิการจะสั่งยับยั้งการทำธุรกรรมตามวรรคหนึ่งไปก่อนก็ได้ แล้วรายงานต่อคณะกรรมการธุรกรรม

มาตรา ๓๖ ในกรณีที่มีพยานหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าธุรกรรมใดเกี่ยวข้องกับหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงิน ให้คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือยับยั้งการทำธุรกรรมนั้นไว้ชั่วคราวภายในเวลาที่กำหนดแต่ไม่เกินสิบวันทำการ”

มาตรา ๑๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๖/๑ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒

“มาตรา ๓๖/๑ ในการดำเนินการตามมาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๓๖ ให้คณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการบันทึกไว้เป็นหลักฐานในรายงานการประชุมคณะกรรมการธุรกรรมหรือในการสั่งการของเลขาธิการว่ามีพยานหลักฐานใด และผู้ใดเป็นผู้ขอ ผู้ใช้หรือสั่งการให้มีการดำเนินการตามบทบัญญัติดังกล่าว”

มาตรา ๑๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๗ เมื่อคณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการ แล้วแต่กรณี สั่งยับยั้งการทำธุรกรรมตามมาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๓๖ แล้ว ให้คณะกรรมการธุรกรรมรายงานต่อคณะกรรมการและคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ”

มาตรา ๑๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๘/๑ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒

“มาตรา ๓๘/๑ ภายใต้บังคับแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เลขาธิการ รองเลขาธิการ และพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากเลขาธิการมีอำนาจจับผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินและบันทึกถ้อยคำผู้ถูกจับเพื่อเป็นหลักฐานเบื้องต้น แล้วส่งตัวไปยังพนักงานสอบสวนโดยไม่ชักช้าแต่ต้องไม่เกินยี่สิบสี่ชั่วโมง”

มาตรา ๑๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๘/๑ และมาตรา ๓๘/๒ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒

“มาตรา ๓๙/๑ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการตุกรกรรม และเลขาธิการ ทำรายงานสรุปการดำเนินการตามหมวดนี้ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทุกสี่เดือน

รายงานตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องระบุรายละเอียด ดังต่อไปนี้

(๑) บุคคลผู้ถูกตรวจสอบตุกรกรรมหรือทรัพย์สิน หรือถูกสั่งยับยั้งการทำตุกรกรรม หรือถูกยึดหรืออายัดทรัพย์สิน

(๒) พยานหลักฐานที่ใช้ดำเนินการต่อบุคคลตาม (๑)

(๓) ผู้ขอ ผู้ใช้หรือสั่งการให้มีการดำเนินการ

(๔) ผลการดำเนินการ

รายละเอียดตามมาตรานี้ให้ถือเป็นความลับของทางราชการ

มาตรา ๓๙/๒ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติอาจแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญคนหนึ่งให้ตรวจสอบรายงานดังกล่าวว่าการดำเนินการที่รายงานชอบด้วยพระราชบัญญัตินี้หรือไม่เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติต่อไป

ให้นำความในมาตรา ๓๘ มาใช้กับการตรวจสอบตามวรรคหนึ่ง

ในกรณีที่การตรวจสอบตามวรรคหนึ่งพบว่ามีกรกระทำที่ไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้และคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเห็นด้วยกับการตรวจสอบดังกล่าว ให้ส่งผลการตรวจสอบและความเห็นของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติให้คณะกรรมการตุกรกรรมดำเนินการต่อไป”

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายฉัตรชัย ตีรพิพัฒน์กุล เกิดเมื่อวันที่ 18 กันยายน 2510 จังหวัดกรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2532 สอบไล่ได้ความรู้ชั้นเนติบัณฑิตไทยสมัยที่ 52 จากสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา และเข้าศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2552 ปัจจุบันรับราชการเป็นพนักงานอัยการ ในตำแหน่งอัยการประจำสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายพัฒนากฎหมาย สำนักงานวิชาการ สำนักงานอัยการสูงสุด